

۸ آبان سالروز شهادت حسین فهمیده و روز بسیج دانش آموزی را گرامی می‌داریم

هفته‌نامه | سیاسی، فرهنگی و اجتماعی | سال بیست و یکم | شماره ۱۰۶۶ | دوشنبه ۲ آبان ۱۴۰۱ | ۲۷ ربیع‌الاول ۱۴۴۴ | ۲۴ اکتبر ۲۰۲۲ | ۱۶ صفحه

دیدار هیئت تحریریه صادق با نماینده ولی فقیه در سپاه

۲ نگاه

انتقام شکست در مستطیل سبز

۲ نگاه

نخبگان و آینده ایران

۲ سرمقاله

رزمایش اقتدار نیروی زمینی سپاه در برابر توطئه تغییر ژئوپلیتیکی در منطقه

برای ایران

رؤیای بی‌تعبیر صهیونیست‌ها در قفقاز

تدبیر دیپلماتیک

۳ جهان

سرکوب شدید اعتراضات به گرانی انرژی در فرانسه

آتش زمستان سرد روشن شد

۱۴ جنگ روایت‌ها
نگاهی به اهمیت تبیین حقیقت در مقابل ذهنیت‌سازی دشمن
پرونده

خط مقدم جنگ نرم

سر مقاله

نخبگان و آینده ایران

محسن محمدی المونی
عضو هیئت علمی دانشگاه

رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار هفته گذشته با نخبگان با اشاره به اقدامات و دستاوردهای نخبگان ایرانی در حوزه سلول‌های بنیادی، شبیه‌سازی حیوان زنده، بیوشیمی، انتقال ماهواره به فضا، صنعت هسته‌ای، موشکی و... از نسل جوان نخبه به منزله ثروت عظیم انسانی و رکن پیشرفت کشور و مایه آبروی ایران یاد کردند و در تشریح انتظارات از نخبگان و مسئولان دستگاه‌ها، فرمودند: «نخبگان توانایی شخصی خود را در خدمت حل مسائل کشور قرار دهند و دستگاه‌های مسئول ضمن دلگرم نمودن و حمایت از نخبگان، شاخص ارزیابی آنها را حل مسئله قرار دهند.»

نگاهی گذرا به بخش‌های مختلف صنعتی، کشاورزی، خدماتی، بهداشتی، فرهنگی، اجتماعی و... در کشور نشان می‌دهد، امروز در دستگاه‌های اجرایی با وجود پیشرفت‌های قابل توجه، مسائل عدیده و حل نشده فراوانی وجود دارد و اگر قرار باشد تنها به توان کارشناسی دستگاه‌های مربوطه برای حل این مسائل اکتفا شود، حرکت تحولی و شایسته‌ای در کشور اتفاق نخواهد افتاد. از این منظر، نقش و جایگاه نخبگان کشور و میزان سهم آنها برای حل مسائل اهمیت می‌یابد.

واقعیت این است که نیروی انسانی مستعد و نخبه‌مهم‌ترین دارایی و ثروت یک ملت برای توسعه و پیشرفت است و چنانچه از نخبگان برای رفع نیازها و حل مسائل دستگاه‌ها استفاده شود، بخش عمده‌ای از مشکلات جامعه برطرف شده و به تبع آن توسعه و پیشرفت کشور رقم خواهد خورد؛ اما چرا با وجود این مهم و به ویژه تأکیدات چندباره رهبر معظم انقلاب مبنی بر بهره‌گیری از ظرفیت نخبگان به منظور حل مسائل اساسی کشور، آن طور که باید و شاید این مهم تاکنون حاصل نشده است؟

به نظر می‌رسد، اشکال اصلی را باید در مدل ارتباطی حکمرانی در کشور با بدنه نخبگان جامعه جست‌وجو کرد؛ به گونه‌ای که موجب شده است نخبگان به صورت شایسته‌ای در مسیر عملیاتی رفع مسائل کشور قرار نگیرند. نظام تصمیم‌گیری و اداری کشور باید جایگاه مناسبی برای بهره‌گیری از نخبگان تعبیه کرده و ضمن همسوسازی نیازمندی‌های دستگاه‌ها با تخصص نخبگان از ایده‌های آنها استقبال و حمایت کند؛ از این رو لازم است مدل عملیاتی و اثربخش، برای انطباق بخشیدن و همسوسازی نیازمندی‌ها و مسائل حل نشده دستگاه‌های اجرایی با نخبگان و نیروهای فکری طراحی و اجرایی شود. در این الگو باید بنیاد ملی نخبگان در تعامل با دانشگاه‌های کشور مأموریت‌های پژوهشی هر دانشگاه را در زیست بوم آن دانشگاه و در قالب مشکلات دستگاه‌های اجرایی استان و منطقه محل استقرار آن نخبگان را برای منطقه خودشان تعریف کند. بدون شک، تحقق سرفصل علم و پژوهش مندرج در بیانیه گام دوم نیازمند ترسیم نقشه راه عملیاتی است که در آن نحوه به کارگیری نخبگان در جهت رفع تقاضا و نیازهایی که از طریق دستگاه‌های اجرایی شناسایی و اولویت‌بندی شده، مشخص شده باشد و فهم مشترک نخبگان و کارشناسان آن دستگاه نیز حاصل شده باشد.

انتقام شکست در مستطیل سبز

مهدی سعیدی

جریان شناس سیاسی

یک ماه از ماجرای اغتشاش به بهانه مرگ مهسا امینی گذشته است. در این جنگ تمام‌عیار دشمن علیه جمهوری اسلامی که با محوریت رسانه و افواغ‌های شناختی صورت گرفته است، هر روز شاهد رونمایی شگردی جدید برای شعله‌ور کردن بیشتر این آتش بودیم، تا حالا که دشمنان این ملت همه توان خود را به میدان آورده‌اند که به خیال خام‌شان کار انقلاب را تمام کنند! اما فارغ از تب و تاب محدود چند روز اول، این معرکه خیلی زود در سراسر فوکه‌کاستن افتاد و همه مکرهای دشمن برای تداوم وضع موجود، یکی پس از دیگری بی‌اثر شد و با نصرت الهی و ایستادگی و تدبیر نیروهای حافظ ملت و کشور و انقلاب، روز به روز از میزان آنچه متوهمانه #اعتراض-سراسری خوانده می‌شد، کاسته شد.

اینجا بود که جریان شکست خورده ترفند دیگری را برای جلوگیری از عادی‌سازی دشمن به کار گرفت و آن، تلاش برای راه‌اندازی آنچه متوهمانه #اعتصاب-سراسری می‌خواند، بود. آنها در طول روزهای اخیر تلاش فراوان کردند تا در چرخش چرخ‌های صنعت این کشور، به ویژه آنجا که با زندگی روزمره مردم ارتباط مستقیم دارد، اختلال ایجاد کنند، اما عملاً با هوشیاری زحمت‌کشان عرصه صنعت و تدابیر قاطعانه دستگاه‌های امنیتی این ترفند نیز ناکام ماند!

در این میان، تلاش برای افزایش فشارهای بین‌المللی و ایجاد محرومیت‌هایی برای جمهوری اسلامی، آخرین حربه‌ای است که همه توان ضدانقلاب بر آن تمرکز یافته است و پروژه ایجاد محرومیت برای تیم ملی فوتبال ایران و کنار گذاشتن آن از مسابقات جام جهانی با پروپاگاندا پر شدنی در روزهای اخیر در صدر برنامه‌های وطن‌فروشان وابسته به بیگانه قرار گرفته است.

توجه به این پروژه از چند جنبه حائز اهمیت است:

۱- این داستان به خوبی ماهیت پست و پلید جریان‌های ضدانقلاب و طراحان پشت پرده اغتشاشات اخیر را نشان می‌دهد. آنها برای نزدیک شدن به اهداف خود هیچ حد و مرزی نمی‌شناسند و به هیچ اصولی پایبند نیستند و حتی حاضرند در اقدامی خیانت‌کارانه تیم ملی مورد علاقه ۸۰ میلیون ایرانی را از رسیدن به جام جهانی محروم کنند.

۲- یکی از مسائل مهم در این روزها چگونگی مرزبندی بین آتشیایی است که خود را معترض می‌دانند، نه اغتشاشگر و معتقدند، مرزهای آنان از دشمنان کشور جداست، اما آنها نمی‌دانند چگونه باید این مرزبندی را آشکار کنند. ماجرای پیش آمده و تلاش همه‌جانبه برای محروم‌سازی تیم ملی فوتبال درست همان شاخصی است که می‌تواند فرصتی را برای این مرزبندی فراهم آورد. بدون شک معترضان، خائنان به کشور نیستند و در دل هیچ کدامشان حذف تیم ملی فوتبال جایی نخواهد داشت. اینجا همانجایی است که می‌توان با صراحت تمام از خط خیانت و وطن‌فروشان اعلام برائت و مرزهای خود را از آنان مشخص کرد.

در دیدار صمیمانه تعدادی از اعضای تحریریه صبح صادق با نماینده ولی فقیه در سپاه تأکید شد

بصیرت‌افزایی

توأم با ارتباط دوسویه مخاطبان و مسئولان

عکس: صابر جمشیدی

به بیست‌ودومین سال عمر خود به فراز و نشیب‌ها و مقاطع حساس سیاسی اشاره کرد و گفت: صبح صادق توانست در این بزنگاه‌ها و پیچ و خم‌های ایفای نقش کند و مؤثر واقع شود.

سردار جوانی در ادامه ضمن تشکر از زحمات همه دست‌اندرکاران نشریه، گزارشی کلی از وضعیت صبح صادق ارائه کرد.

پس از صحبت‌های سردار جوانی، علی حیدری سردبیر صبح صادق ضمن معرفی اعضای تحریریه صبح صادق که در جلسه حاضر بودند، به روند کار نشریه اشاره کرد و گفت: ترکیب فعلی صفحات و گروه‌ها هم حاصل بیش از دو دهه تجربه کار صبح صادق در این حوزه است که بر اساس مأموریت‌های معاونت سیاسی و نیاز پاسداران و بسیجیان و خانواده‌ها طی این سال‌ها انجام شده است. تحلیل‌ها، یادداشت‌ها و حتی گزارش‌های سیاسی صبح صادق محصول اتاق فکری است که به طور

هفتگی به رصد موضوعات سیاسی می‌پردازد. وی با اشاره به رصد دائمی رسانه‌ها و مراکز مطالعاتی غرب و رژیم صهیونیستی از تحلیل‌ها و مواضع صبح صادق و پردازش رسانه‌ای آنها گفت: دشمنان انقلاب اسلامی و ملت ایران روی موضوعات و مطالبی که در صبح صادق بعنوان ارگان سپاه و نمایندگی ولی فقیه در سپاه منتشر می‌شود، حساسیت ویژه‌ای دارند و بطور دقیق آن را بررسی و پایش می‌کنند.

در ادامه هم دبیران گروه‌های حاضر در جلسه به بیان نقطه‌نظرات خود پرداختند.

نمایند ولی فقیه در سپاه وی ضمن تأیید فعالیت، جهت‌گیری‌ها و خط مشی نشریه گفت: کار را هدفمند انجام دهید و اهداف اصلی خود را در خلال انجام مأموریت حتی به صورت زبانی تکرار کنید تا فراموش نشود.

تلاش برای کوتاه و فشرده و جذاب کردن مطالب

۳- از سلب‌ریتی‌های هنری و ورزشی نیز که این روزها در جایگاه لیدری جامعه نشسته و برای خود جایگاه هدایت‌گری قائلند و البته خود را دوستدار ایران معرفی می‌کنند نیز انتظار می‌رود سکوت را شکسته و اجازه ندهند اینچنین با عواطف و احساسات یک ملت بازی شود. در این بین، ضروری است اسطوره‌های فوتبال ایران همانطور که در عرصه‌هایی که در تخصص‌شان نیست سخن می‌گویند، در این عرصه اعتبار خود را به میان آورده و پیام‌رسان ملت ایران در سطح جهان و فیفا باشند.

۴- سخن آخر آنکه این ملاحظاتی نه از آن بابت است که نگرانی نسبت به تحقق چنین توهمات کودکانه وجود داشته باشد، چرا که عملاً نه تا کنون چنین رخدادی در طول شکل‌گیری فیفا و مسابقات جام جهانی سابقه داشته است و نه قوانین فیفا و نه شرایط حاکم بر مسابقات جهانی قطر اجازه چنین اقدامی را خواهد داد. تیم ملی ایران با همه توان در این مسابقات شرکت کرده و با افتخار آفرینی امید و شادی و آرامش را برای این ملت به همراه خواهد آورد.

و تحلیل‌ها، سخن‌گویی بدنه سپاه و بسیج بودن و ارتباط دوسویه در این حوزه سایر انتظاراتی بود که نماینده ولی فقیه در این دیدار مطرح کرد.

پرداختن به مسائل سپاه، تعامل با بخش‌های مختلف سپاه و بسیج هم مورد تأکید حاج آقای حاجی صادقی قرار داشت.

عدم خودسانسوری و پیگیری مطالبات، ایجاد حس امید و نشاط، توجه به موضوع انتقاد و حمایت از دولت و دستگاه قضایی و مجلس و سایر ارگان‌ها از دیگر نکاتی بود که نماینده ولی فقیه در سپاه به آنها اشاره کرد و تأکید داشت: شخص آقای رئیس‌جمهور و رئیس دستگاه قضا و بسیاری از بزرگان به ما اعلام کرده‌اند که نیازمند انتقاد و حمایت‌های ما هستند، چون این حمایت یا انتقادها از سوی سپاه را دلسوزانه می‌دانند.

وی جذب خبرنگاران افتخاری در سپاه‌های استانی و اقبال بسیج را کمک‌کننده به کار نشریه دانست و افزود: در چهره‌سازی از افراد هم باید دقت داشت که هر فردی به عنوان چهره به مخاطب شناسانده نشود.

بررسی لازم برای افزایش شمارگان صبح صادق، توجه به توزیع هفته‌نامه در بین بازنشینان، خانواده‌ها، بسیجیان و محل‌های خاص مثل سالن‌های انتظار از دیگر خواسته‌های نماینده ولی فقیه در سپاه بود.

در نهایت ادامه مباحث موکول شد به جلسه بعدی در محل دفتر هفته‌نامه صبح صادق.

اعتماد در گرو کارآمدی

نگاهی به ضرورت‌های مدیریت افکار عمومی در عصر فضای مجازی!

عرصه را نه فقط بر آنان، که بر واقعیت‌ها تنگ می‌کنند. می‌خواهم به یاد آورم که رسانه‌های صاحب هویت و رسانه‌نگاران دارای سبج حرفه‌ای و اعتمادآفرین را باید کمک کرد تا با کار حرفه‌ای و مؤمنانه و صادق، راه نفوذ خبرهای کاذب را سد کنند. قطعاً اگر میدان با حرفه‌ای‌ها باشد، خبر هم تولید می‌شود، چیزی ناگفته نمی‌ماند. از سبج دیگر جامعه هم در بمباران دروغ این همه زخم بر نمی‌دارد.

این می‌طلبید که متولیان هوشیاری افزون کنند و با همت تمام پای کار رسانه‌های حرفه‌ای باشند تا آرامش ذهنی مردم بیش از این آشفته نشود. بدانند مسئولان و بدانیم ما اصحاب رسانه که انفعال و عقب‌نشینی و خودناباوری، نه قلم، که تیغ رسانه‌های دشمن را تیز می‌کنند. رسانه‌هایی که تا اندرونی ما آمده‌اند و پلک بزیم، کورمان می‌کنند. مراقب امروز باشیم تا فردا را از ما نگیرند.

نمی‌آورد که هویت ما را هم به گرو برمی‌دارد. آنچه این روزها در فضای مجازی موج می‌آفریند و به ساحل ذهن مردم می‌کوبد، بیش از آنکه نشان‌دهنده قوت این رسانه تعاملی و گسترده باشد، نشان‌دهنده از پا افتادن رسانه‌های رسمی و صاحب‌شناسنامه است.

از پا افتادن که گاه دل‌پیش‌پا گذاشتن مسئولان روی پای رسانه است. کسانی که گمان می‌کنند اگر رسانه‌های رسمی، مرجعیت خود را از دست بدهند، دیگر کسی به نقد، یقه آنان را نخواهد گرفت. غافلند که این نوساخته پیش‌آمده با کمک فیک‌نیوزها و باج‌نیوزها، یقه خواهد گرفت از آنان و به دیوارشان خواهد کوبید نه به نقد که به تخریب.

حضرات که به انحاء مختلف عرصه را بر روزنامه‌ها و روزنامه‌نگاران اصیل و متعهد تنگ می‌کنند، فردا و حتی همین امروز گرفتار شب‌نامه‌هایی می‌شوند که در فضای مجازی

مجازی شده‌ایم. توجه نداریم که این برساخته‌هایی است که دیگران ما برپا کرده‌اند تا ظاهر انسان دوستی بگیرند و در این تظاهر، ظهور و توسعه قدرت نرم خود را بی‌صدا جشن بگیرند. جشنی که قربانی اش افکار عمومی مردمانی خواهد بود که بی‌خبر-پذیرای هر خبری می‌شوند.

خبرهایی که گاه، حرف به حرفش بر اساس مهندسی خاصی کدگذاری می‌شود. کدهایش هم در ذهن و ضمیر ما باز می‌شود تا راه حقیقت‌یابی را ببندد. واقعیت این است که امروز نفس رسانه‌های رسمی-به هر دلیل-به شماره افتاده است. مانند خانه‌ای است که خشت، به خشتش از پی هم می‌افتد و می‌شکند.

مسئولان هم به جای مقاوم‌سازی آن سازه‌های قدیمی و صمیمی و امین، روی برگردانده و سایه‌نشین کانکس و خیمه شده‌اند. حواس‌شان هم نیست که نشستن در سایه بیگانه، همسایگی

عباس محمدیان

رئیس سازمان بسیج رسانه

وقتی دیوار خانه فرو بریزد، سقف هم دوام نخواهد آورد و بر سر اهل خود آوار خواهد شد. حالا دلیلش غفلت از مقاوم‌سازی صاحب‌خانه باشد یا گودبرداری همسایه یا زلزله یا سیل، فرقی در اصل ماجرا نمی‌کند. خانه ویران می‌شود. بین آوار و آواره فقط خویشاوندی آوایی و حروفی نیست که دومی نتیجه اولی است. چون آوار شود خانه، آواره خواهند شد اهالی خانه. باز این هم فقط حکمی نیست که خاص چهار دیواری باشد. این را از باب مثل آوردیم تا موضوع بیشتر به ذهن قریب شود و ما را به تأمل وادارد. مایی که خانه رسانه‌های رسمی مان دیری است در حال آوار است و ما آواره خیمه و کانکس فضای

آتش زمستان سرد روشن شد

ثامه اکوان

دبیر گروه بین‌الملل

هنوز زمستان و سرمای هوا در اروپا فرا نرسیده است؛ اما همانطور که بسیاری از تحلیلگران بین‌المللی پیش‌بینی می‌کردند، نسا آرامی‌های اجتماعی و اعتراضات خیابانی از هم‌اینک در بسیاری از شهرهای اروپایی آغاز شده است. مهم‌ترین و سرکوب‌شده‌ترین اعتراضات، در فرانسه رخ داد که باعث شد رسانه‌ها، به‌سمتبه هفته گذشته، لقب سه‌شنبه سیاه بدهند. بعد از اعتراض و اعتصاب کارگران و کارکنان حمل و نقل شهری و بین شهری، فروشگاه‌های زنجیره‌ای مواد غذایی همراه با کارمندان در بسیاری از بخش‌های دولتی و خصوصی به معترضان و اعتصاب‌کنندگان پیوستند و در نهایت دانش‌آموزان نیز به این اعتراضات پیوستند، صحنه‌هایی از خشونت پلیس علیه معترضان را به نمایش گذاشتند.

دانش‌آموزان اغلب دبیرستان‌های پاریس و برخی از شهرهای بزرگ در حمایت از ادامه اعتصاب‌های کارگری در این کشور، ورودی‌های مدارس خود را مسدود کردند و اجازه ندادند دانش‌آموزان و معلمان وارد شوند. همچنین اعتراض دبیرستانی‌ها در مخالفت با پروژه جدید دولت مبنی بر اصلاح روند ورودی در دانشگاه‌ها و مدارس مهم این کشور در راستای تحصیلات عالی نیز هست. به گفته اتحادیه‌های دانش‌آموزی، تا ساعت ۱۱ صبح سه‌شنبه

به وقت فرانسه پیش از ۱۰۵ دبیرستان در این کشور به اعتصاب‌ها پیوستند و امروز ناگزیر تعطیل بودند. وزارت آموزش پرورش فرانسه می‌گوید: دست کم در ۳۰ دبیرستان، اغلب در پاریس، میان نیروهای پلیس و دانش‌آموزان درگیری‌هایی رخ داد. در یکی از بزرگترین دبیرستان‌های پاریس، یعنی دبیرستان ولتر که در منطقه یازدهم قرار دارد، بیش از ۲۰۰ دانش‌آموز لاس‌تیک‌هایی را برای مقابله با پلیس به آتش کشیدند.

نیروهای پلیس هم در واکنش به آنها، گاز اشک‌آور پرتاب کردند. دانش‌آموزان دبیرستان نانتر در شمال پاریس بیش‌تر از یک هفته است که در اعتراض و اعتصاب هستند. در حمایت از اتحادیه‌های دانش‌آموزی، اغلب اتحادیه‌های معلمان نیز در

فرانسه خواهان اعتصاب در روز سه‌شنبه و ادامه آن در روزهای آینده شده‌اند. به جز پاریس، پایتخت فرانسه، ورودی دبیرستان‌هایی در شهرهایی چون مارسای، آنژه، مولوز، ناربون و تولوز نیز مسدود شد. علاوه بر معلمان و دانش‌آموزان، ده‌ها اتحادیه کارگری و مشاغل گوناگون خواستار اعتصاب و برگزاری اعتراض در فرانسه هستند.

بر اساس گزارش‌های منتشر شده در رسانه‌های فرانسوی، در طول هفته گذشته، بیش از ۱۵۰ تظاهرات کارگری در مخالفت با کاهش بی‌سابقه قدرت خرید و افزایش تورم در سراسر فرانسه در حال شکل‌گیری و برگزاری است.

اولین اعتصاب‌ها در مخالفت با تورم بی‌سابقه و افزایش قیمت و نیز کمبود بنزین، از سوی کارگران

پالایشگاه‌ها و انبارهای سوختی در سراسر کشور بیش از یک هفته پیش آغاز شد. در کنار این بسیاری از پمپ بنزین‌ها بسته شده‌اند و بنزین و گازوئیل در روزهای اخیر در فرانسه کمیاب شده است. در ادامه اعتراضات اقتصادی و معیشتی، فرانسه شاهد اعتراضات آب و هوایی نیز بود. هزاران نفر روز یکشنبه گذشته در پاریس، پایتخت فرانسه در اعتراض به گرانی و «بی‌عملی دولت در قبال تغییرات آب و هوایی» تظاهرات کردند. پلیس تعداد تظاهرکنندگان را ۳۰ هزار نفر عنوان کرد، اما برگزارکنندگان این شمار را ۱۴۰ هزار نفر برآورد کردند. این راهپیمایی به دعوت «اتحاد مردمی جدید اکولوژیک و اجتماعی» که از گروه‌های چپ تشکیل شده، برگزار شد. اتحادیه‌های کارگری مهم فرانسه «برای حفظ استقلال» خود برای شرکت در راهپیمایی فراخوان صادر نکردند. شرکت‌کنندگان در تظاهرات خواستار افزایش حقوق، ثابت نگه داشتن قیمت‌ها، کاهش سن بازنشستگی و توجه به مسائل زیست محیطی شدند. در برخی از نقاط شهر، تظاهرکنندگان دست حشونت زدند و به برخی اماکن از جمله بانک‌ها حمله کردند. پلیس برای متفرق کردن افراد در برخی نقاط از اسپری فلفل استفاده کرد.

ایمن تظاهرات در حالی آغاز شده که کشور فرانسه هم‌اکنون شاهد اعتصابات کارمندان برخی از راکتورهای هسته‌ای شرکت «ای.دی.اف» فرانسه است و شاخه‌های اتحادیه‌های مختلف از جمله در بخش راه‌آهن و بخش خودروسازی فرانسه اعلام کرده‌اند روز سه‌شنبه آینده در یک اعتصاب فراگیر شرکت خواهند کرد.

فراسو

پایان بورل؟

تلاش برای برکناری مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا

اروپا در کشورهای دنیا به خصوص در منطقه غرب آسیا به وزارت امور خارجه کشورهای گوناگون احضار شوند و در رسانه‌ها به اروپا یادآوری شود که سابقه استعماری اعضای این اتحادیه، اتفاقاً باغ‌های زیبای دنیا در دهه‌ها و سده‌های مختلف را تبدیل به ویرانه کرد. این ویرانه‌ها را می‌توان هم در منطقه غرب آسیا و هم در آفریقا و سایر نقاط دنیا مشاهده کرد. مسئله فوق واکتس‌های مختلفی را در جای جای جهان حتی از داخل اتحادیه اروپا به همراه داشت و به نقطه‌ای رسید که طوماری برای استعفا ی بورل تهیه شد. سرانجام واکتس‌های تند به قیاس تبعیض‌آمیز مسئول سیاست خارجی اروپا، وی را به این واداشت تا عذرخواهی کند. بورل دیروز سه‌شنبه به خاطر وجود هرگونه توهمین در صحبت‌هایش عذرخواهی کرد و مدعی شد که اشاره‌اش به جنگل مربوط به نمونه‌های فرایند از کشورهای است که از زور، باج‌گیری و ارباب استفاده می‌کنند.

اظهارات نژادپرستانه و تبعیض‌آمیز جوسپ بورل مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا در مورد اینکه اروپا یک باغ و بقیه نقاط جهان جنگل هستند، واکتس‌های بسیاری را در بین سیاست‌مداران و افکار عمومی دنیا ایجاد کرد. او در سخنان توهین‌آمیز و نژاد پرستانه خود مدعی شده بود که اروپا یک باغ است و باقی مردم دنیا که در جنگل‌های وحشی زندگی می‌کنند و می‌خواهند این باغ را ویران کنند و اتحادیه اروپا باید از خود در این شرایط حفاظت بیشتری به عمل بیاورد. او خاطر نشان کرده بود: «جنگل رشد بالایی دارد و دیوار نمی‌تواند از باغ محافظت کند، پس باغداران باید به سراغ جنگل بروند.»

این قیاس نژادپرستانه و توصیف بقیه نقاط جهان به جنگل، در حضور نسل آینده دیپلمات‌های اتحادیه اروپا مطرح شد و بورل جایگاه میلیاردان انسان در قسمت‌های مختلف جهان را در مقابله اروپایی‌ها پایین آورد. این صحبت‌ها باعث شد بسیاری از سفرای اتحادیه

گزارش

بازی ریاض

نگاهی به افزایش تنش در روابط عربستان و آمریکا

کاستن از بار نگاه‌های منفی اروپا و آمریکا به خود، کمک‌های مالی خود را به اوکراین بفرستند. با این حال سخنگوی کاخ سفید بیان کرده است که این کمک‌های مالی کافی نیست و نمی‌تواند جای کارشکنی‌های عربستان در کاهش قیمت انرژی را بگیرد. کارین ژان پی‌یر، سخنگوی کاخ سفید در این باره و در واکنش به تشکر ولودیمیر زلنسکی، رئیس‌جمهور اوکراین از عربستان، به دلیل کمک بشردوستانه ۴۰۰ میلیون دلاری به کی‌یف اظهار کرد: «کمک عربستان به اوکراین تصمیم اوپک پلاس را لغو نمی‌کند و این اقدام برخلاف منافع ملت آمریکا و همه در سراسر جهان است.» وی گفت: «تصمیم کاهش تولید نفت، عمدتاً به اقتصادهای کم درآمد آسیب می‌رساند و این یک تصمیم اشتباه و کوتاه‌بینانه است.» آمریکا بسته‌های رفتاری خاصی را برای تنبیه عربستان در خصوص تصمیمش برای کاهش تولید نفت در نظر گرفته است و کاهش فروش سلاح‌های آمریکایی به خاندان سعودی و یا تحریم‌های حقوق بشری در این بسته سیاستی گنجانده شده‌اند.

به دنبال شکل‌گیری بحران در روابط آمریکا و عربستان سعودی در پی تصمیم اخیر اوپک پلاس، مبنی بر کاهش تولید نفت، به نظر می‌رسد که مسئله بازداشت شهروند آمریکایی در ریاض و محکوم شدن وی به ۱۶ سال حبس، به مشکل جدیدی در روابط میان دو کشور تبدیل شده و واکنش و نگرانی وزارت خارجه آمریکا را به همراه داشته است. وزارت خارجه آمریکا در واکنش به خبر محکوم شدن «مسعد ابراهیم الماضی»، شهروند آمریکایی سعودی الاصل به ۱۶ سال حبس در عربستان، اعلام کرد که واکنش از ماه دسامبر با ریاض درباره الماضی در تماس بوده و طی دروز اخیر این پرونده جدی‌تر دنبال شده است. ویدانت پاتل، سخنگوی وزارت خارجه آمریکا نیز در سخنانی در این باره اظهار کرد: «ما به طور مداوم و گسترده نگرانی‌های خود را نسبت به این موضوع در بالاترین سطوح دولت عربستان و از طریق کانال‌هایی در ریاض و واشنگتن ابراز کرده‌ایم.» این درگیری‌ها در حالی است که به نظر می‌رسد عربستان و امارات پذیرفته‌اند برای

پیشخوان

کهنه سربازان در شیخ‌نشین‌ها!

روزنامه واشنگتن خبر داد که بیش از ۵۰۰ تن از نیروهای بازنشسته ارتش آمریکا بی‌توجه به وضعیت حقوق بشری و مداخلات خارجی کشورهای حاشیه خلیج فارس، به مشاوره و آموزش نیروهای نظامی شیخ‌نشین‌ها مشغول بوده و حقوق‌هنگفتی به جیب می‌زنند. این روزنامه نزدیک به دموکرات‌ها با استناد به «قانون آزادی اطلاعات» و پس از دو سال مبارزه حقوقی توانست به ۴ هزار صفحه مستندات، از جمله پرونده ۴۵۰ بازنشسته نیروهای سه‌گانه و تفنگداران دریایی آمریکایی شاغل در کشورهای خارجی، دست یابد. دولت آمریکا مدعی شده بود که افشای سوابق این افراد به نفع مردم نبوده و حریم خصوصی پرسنل نظامی را نقض می‌کند. طبق این اسناد و مدارک، بیش از ۵۰۰ تن از نیروهای نظامی آمریکایی از جمله ده‌ها ژنرال و دریاسالار به عنوان مشاور و نیروی قراردادی از سال ۲۰۱۵ در کشورهای دیگر مشغول به کار شده‌اند. بسیاری از این افراد در چارچوب نیروی غیرنظامی قراردادی در عربستان سعودی، امارات متحده عربی و دیگر کشورهای حاشیه جنوبی خلیج فارس مشغول به کار شده و در ارتقاء ارتش آن کشورها دخیل بوده‌اند. به نوشته واشنگتن‌پست، کشورهای خارجی دست‌مزد هنگفتی به بازنشستگان تا حدی که دریافتی سالانه آنها ۶ رقمی و گاهی ۷ رقمی بوده و از اکثریت نیروهای نظامی آمریکایی مشغول به خدمت بسیار بیشتر است.

بدبینی

به دموکراسی آمریکایی

نظرسنجی جدید در آمریکا نشان داده که بسیاری از شهروندان این کشور نگاه خوشبینانه‌ای نسبت به وضعیت دموکراسی و نحوه انتخابات مقامات‌شان ندارند. روزنامه نیویورک تایمز هفته گذشته نوشت: «با گذشت دو سال از انتخابات تفرقه‌آمیز ریاست جمهوری در آمریکا و آنچه که درباره تقلب گسترده و حملات خشونت‌آمیز به ساختمان کنگره این کشور مطرح شد، اکنون بسیاری از آمریکایی‌ها نسبت به وضعیت دموکراسی در کشورشان بدبین هستند. نظرسنجی مشترک آسوشیئدپرس با مرکز تحقیقات امور عمومی نورک نشان داد فقط ۹ درصد از بزرگسالان آمریکایی فکر می‌کنند که دموکراسی در کشورشان عملکرد «به شدت» یا «بسیار» خوبی دارد و این در حالی است که ۵۲ درصد از آنها معتقدند دموکراسی در آمریکا خوب عمل نمی‌کند.

دفاع بیولوژیکی

رئیس‌جمهور آمریکا، استراتژی دفاع بیولوژیکی جدیدی را اعلام کرد. جو بایدن اعلام کرد که هدف آن تولید کیت‌های تشخیصی برای ویروس جدید ظرف ۱۲ ساعت و واکسن در عرض ۱۰۰ روز در صورت بروز همه‌گیری جدید است. این استراتژی شامل: شناسایی زودهنگام اپیدمی‌ها و تهدیدات بیولوژیکی توسط ۲۰ آژانس فدرال، جلوگیری از تبدیل شدن این همه‌گیری‌ها به موارد بومی و بیولوژیکی و کاهش اثرات اپیدمی است. یک مقام ارشد آمریکایی در این زمینه گفت: «می‌دانیم که خطر اپیدمی دیگر و بدتر از کووید-۱۹ یک تهدید واقعی است.» این استراتژی همچنین به مسائل حفاظت از جامعه، اقتصاد و محیط زیست در صورت بروز همه‌گیری‌های آتی با تهدیدات بیولوژیکی می‌پردازد.

ما نیستیم

وزیر جنگ رژیم صهیونیستی گفت: «با وجود اینکه در پرونده اوکراین از غرب حمایت می‌کنیم، ولی تمایلی به مشارکت در جنگ نداریم و به کی‌یف سلاح نخواهیم فروخت.» «بنی گانتز» گفت: «ما به اوکراین سلاح نفروخته و فقط به آنها کمک‌های پزشکی و بشردوستانه ارائه کردیم. ما از آوارگان و معروران اوکراینی میزبانی و مراقبت کردیم؛ ولی باید روشن باشد که ما به کی‌یف سلاح نخواهیم فروخت و تمایلی به مشارکت در جنگ نداریم.» اظهارات وزیر جنگ رژیم صهیونیستی ساعاتی پس از آن بیان شد که وزیر خارجه اوکراین اعلام کرد که کی‌یف از تلاویو درخواست کمک نظامی خواهد کرد.

اطلاعات شگفت‌انگیز

مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در سخنانی گفت که اطلاعات کامل رئیس‌جمهوری روسیه از جزئیات نیروگاه هسته‌ای «زاپورویا» او را شگفت‌زده کرده است. رافائل گروسی، مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی با اشاره به دیدار اخیرش با ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهوری روسیه، در سن پترزبورگ اظهار کرد: «پوتین به آنچه انجام می‌دهد اطمینان کامل دارد.» وی گفت: «من از اطلاعات دقیق او در مورد نیروگاه هسته‌ای (زاپورویا)، ویژگی‌های فنی آن و درک او از آنچه من برای اطمینان از ایمنی این نیروگاه پیشنهاد می‌کردم، شگفت‌زده شدم.» پوتین در این دیدار با اشاره به اینکه مسکو آماده حل و فصل همه مسائل است.

قاره سرد

بررسی جنگ اوکراین و بحران انرژی در قاره سبز

پیش درآمد

شریک غیر قابل اعتماد

گروه پرونده

صبح صادق

غرب و به ویژه آمریکا پس از شکست آشکار از جمهوری اسلامی ایران در میدان دیپلماسی و جنگ شناختی در صدد اتهام‌زنی بر نظام اسلامی برآمدند. در واقع، آمریکا به دنبال قانع کردن افکار عمومی جامعه بین‌الملل مبنی بر دخالت ایران در جنگ اوکراین بود تا ناتوانی و کوتاهی خود را در جنگ اوکراین به حاشیه ببرد. شبکه خبری «الجزیره» گزارش داد، یک مقام ارشد در وزارت دفاع آمریکا اعلام کرده است که پنتاگون نمی‌تواند تأیید کند پهپادهایی که روسیه برای هدف قرار دادن اوکراین استفاده می‌کند، ساخت ایران است. اتهامی که مقامات کشورمان بارها آن را تکذیب کرده‌اند. از سوی دیگر، «ودانت پاتل» سخنگوی وزارت خارجه آمریکا هفته گذشته درباره هرگونه همکاری با ایران در خصوص پهپادها و موشک‌های بالستیک هشدار داد. وی گفت: «هیچ تردیدی در خصوص تحریم ایران درباره گزارش‌هایی که نشان می‌دهد ایران در حال تأمین پهپاد برای روسیه بوده، نمی‌کنیم.»

اتهام‌های نمادین و غیر واقعی از طرف واشنگتن در حالی به ایران زده می‌شود که آمریکا خود تاکنون برای شعله‌ور نگه‌داشتن جنگ اوکراین تلاش کرده است و به نوعی این کشور عامل اصلی طولانی شدن جنگ در اوکراین شده است. با این حال، آمریکا امروز ناتوانی خود را در کمک به اوکراین در حوزه‌های مختلف اعلام کرده است.

نوع رفتار آمریکا با اوکراین و زلنسکی یادآور این نکته است که ایالات متحده نمی‌تواند شریک راهبردی برای کشورها و متحدان خود باشد. رفتار آمریکا با صدام حسین، حسینی مبارک، بن علی و قذافی تداعی‌گر این نکته است که تا وقتی که یک رژیم یا فرد گاو شیردهی برای آمریکا باشد، اعتبار دارد و آمریکا پس از آن حتی حاضر به نگهداری آن نیز نخواهد بود. بدون شک، این رفتار در مورد اوکراین نیز صحت دارد و هیچگاه ایالات متحده برای اوکراین در مقابل روسیه از خود هزینه نخواهد کرد.

از این رو شبکه تلویزیونی «فاکس نیوز» به نقل از کارشناسان تأکید کرد، توان واشنگتن برای ادامه کمک نظامی به اوکراین رو به پایان است. کارشناسان معتقدند آمریکا به زودی مجبور خواهد شد میزان کمک‌های تسلیحاتی به کی‌یف به ویژه موشک‌اندازهای هیمارس و توپخانه هویتزر و موشک‌های دوش پرتاب استیگر و جاولین را کاهش دهد.

«بلومبرگ» به نقل از منابع آگاه اعلام کرد، ارسال میلیاردها دلار تسلیحات به اوکراین، ذخایر مهمات کشورهای اروپایی را تحت فشار قرار می‌دهد و حتی ممکن است آنها را در دفاع از خود با مشکل مواجه کند.

از طرف دیگر، ایلان ماسک، مدیرعامل شرکت اسپیس ایکس اعلام کرد شاید دیگر نتواند هزینه‌های اینترنت رایگان استارلینک در اوکراین را پرداخت کند. با این وضعیت، می‌توان به این نتیجه رسید که غرب در میدان عمل هیچ همراهی‌ای با متحدان خود ندارد و تنها در فضای رسانه‌ای می‌تواند شریک قابل اعتمادی باشند.

ایران حامی صلح

بررسی نقش ایران در حل دیپلماتیک بحران اوکراین

خود را برای وساطت بین طرفین اعلام کرد.

با وجود اینکه جمهوری اسلامی ایران پیشنهاد در خور تأملی برای آتش بس به طرفین داد، اما به نظر می‌رسد بحران اوکراین به قدری پیچیده است که بدون آتش بس و رسیدن به یک راهکار مشترک برای صلح وارد هشتمین ماه خود شده است. قطع به یقین دخالت‌های آمریکا، ناتو و اتحادیه اروپا در مسائل بین اوکراین و روسیه در سال‌های گذشته که زمینه را برای ایجاد مزاحمت و چالش‌های امنیتی و نظامی در سرز اوکراین با روسیه فراهم کردند، در کلید زدن بحران اوکراین بی‌تأثیر نبوده است. روس‌ها معتقدند حضور نیروهای ناتو در اوکراین برای امنیت آنها مشکلات متعددی ایجاد کرد، به همین دلیل روسیه آخرین تصمیم خود مبنی بر حمله به اوکراین را اتخاذ کرد.

آنچه در خصوص ارسال و فروش تجهیزات نظامی بین دو کشور ایران و روسیه حائز اهمیت است، ناظر بر همکاری‌های دو کشور در سال‌های گذشته در بحران سوریه و مسائل امنیتی و نظامی منطقه است. خرید تسلیحات دو طرفه و خرید پهپادهای ایرانی برای دو طرف از جمله معمول‌ترین مسائل در نظام بین‌الملل برای حفظ امنیت و ارتقای امنیت کشور به شمار می‌رود؛ به

گونه‌ای که هر دو کشور در راستای پیمان مقابله با گروهک‌های تروریستی که از سوی آمریکا به منطقه اعزام شده‌اند، همکاری‌های متعددی در منطقه اعم از آسیای میانه، افغانستان و سوریه دارند. همکاری‌هایی که مربوط به امروز و دیروز و درگیری بین روسیه و اوکراین نیست، بلکه از سال‌ها پیش آغاز شده است.

علاوه بر روسیه به عنوان خریدار پهپاد رادارگریز ایران، در حال حاضر حدود ۲۲ کشور درخواست خرید پهپادهای رادارگریز از ایران را دارند؛ درخواست‌هایی که نشان‌دهنده پیشرفت‌های نظامی ایران است.

آنچه در این موضوع حائز اهمیت است، نگرانی آمریکایی‌ها در خصوص پیشرفت‌های نظامی ایران و توطئه‌چینی و فراقتنی با جریان‌سازی‌هایی است که عمده‌ترین آنها اتهام‌زنی به ایران در حوزه‌های مختلف اعم از سیاسی تا حقوقی و تأکید دخالت ایران در جنگ اوکراین است.

با توجه به شکست ناتو در کمک به اوکراین برای تغییر در موازنه جنگ به نفع اوکراین، غربی‌ها در صدد هستند با اتهام‌زنی‌های متعدد حمله به اوکراین را به پهپادهای ایرانی نسبت دهند و ایران را به جنگ‌افروزی در اوکراین متهم کنند. در حالی که همکاری‌های نظامی ایران با روسیه مسبوک به

سابقه است؛ بنابراین کمترین ربطی به آتش‌افروزی در اوکراین ندارد.

بی‌تردید، آمریکا و غرب با اتهام‌زنی به ایران نگران قدرت بازدارندگی و نظامی ایران هستند. اینکه خرید تجهیزات نظامی از ایران مورد توجه کشور بزرگ اتمی، مانند روسیه قرار گرفته است. در حالی که آمریکایی‌ها سال‌ها گذشته با فروش سلاح‌های مختلف به کشورهای منطقه، مانند عربستان بر روی نسل‌کشی‌ها و کودک‌کشی‌های سعودی‌ها در هفت سال گذشته چشم بسته است. با اینکه آمریکا سالانه ۱۰ میلیارد دلار کمک مالی و نظامی برای کشتار مردم فلسطین در اختیار رژیم صهیونیستی قرار می‌دهد، اما در برابر فروش پهپاد ایرانی به روسیه بلوای بزرگی به راه انداخته است.

افکار عمومی و مردم منطقه به درستی واقفند آمریکایی‌ها با فروش انواع سلاح‌ها به کشورهای همسو و هم‌پیمان خود در ایجاد بحران‌های منطقه دست دارند؛ لذا اتهام‌زنی آنها به جمهوری اسلامی ایران باطل است؛ چرا که ایران هیچ‌گاه سلاحی در اختیار روسیه قرار نداده تا علیه مردم اوکراین به کار گرفته شود؛ به ویژه طی ماه‌های گذشته رویکرد ایران حل دیپلماتیک مسئله است و بر همین اساس هیچ‌گونه سلاحی در اختیار روسیه قرار نداده است.

هشدار به تداویو

نگاهی به روابط مسکو با رژیم صهیونیستی در سایه جنگ اوکراین

آلوده، دنبال ایجاد اجماع علیه ایران به بهانه پهپاد می‌باشند. در حالی که مقامات رسمی ایران و روسیه به شدت موضوع فروش سلاح ایرانی به روسیه را جهت اقدام در اوکراین، تکذیب می‌کنند، اقدام غرب به خصوص رژیم صهیونیستی، بیشتر با هدف سرپوش گذاشتن بر رفتار خودشان، قابل درک و ارزیابی می‌باشد. از طرفی واکاوی از مواضع مقامات روسیه از رفتار صهیونیست‌ها نشان می‌دهد که ممکن است مسکو در دو سطح منطقه‌ای و بین‌المللی، به رفتار رژیم اشغالی قدس پاسخ دهد و انحراف افکار عمومی نمی‌تواند باعث فراموشی اقدام آنها در مقابل منافع ملی روسیه باشد.

نکته پایانی موضوع این است که به نظر می‌رسد که رژیم صهیونیستی با توجه به وجود یهودیان در روسیه که بعضاً تابعیتی بین روسیه و رژیم صهیونیستی هستند، تصور می‌کند که روسیه واکنش خاصی نسبت به صهیونیست‌ها انجام ندهد، ولی این نکته جای تأمل دارد که با در نظر گرفتن نوع هشدار «دیمیتری مدودف»، معاون شورای امنیت ملی روسیه به رژیم صهیونیستی، مردم روسیه به هر نگاه مذهبی و قومیتی، به شدت ناسیونالیست می‌باشند و اتفاقاً در جنگ اوکراین نیز مردم روسیه طرفدار دولت خود خواهند بود نه طرفدار رژیم دیگر.

به خوبی می‌داند این سامانه‌ها قرار است در نهایت به اوکراین برسند، اما چشم خود را به روی این قرارداد بسته و پیمانکار نظامی مذکور نیز ادعا دارد که مقصد سامانه‌های ضد هوایی لهستان خواهد بود.

در همین راستا دیمیتری مدودف معاون شورای امنیت ملی روسیه به رژیم صهیونیستی درباره ارسال تسلیحات به اوکراین هشدار داد و گفت تحویل سامانه‌های تسلیحاتی پیشرفته به کی‌یف به معنای نابودی روابط دو جانبه است. به گزارش خبرگزاری فرانسه، مدودف (۱۷ اکتبر) در پیامی نوشت: «به نظر می‌رسد اسرئیل در حال آماده شدن برای عرضه تسلیحات به رژیم کی‌یف است. اقدامی بسیار بی‌ملاحظه، چنین اقدامی همه روابط دو جانبه را از بین خواهد برد.»

افزایش تنش بین روسیه و رژیم صهیونیستی در حالی اتفاق می‌افتد که این رژیم برخلاف رفاکتی‌های خود علیه دیگر کشورها، خود عامل و مششوش اصلی طولانی شدن جنگ اوکراین شده است. این رژیم به بهانه‌های مختلف به دنبال دخالت در کانون بحران در جامعه بین‌المللی است که اوکراین نمونه واضح و آشکاری از رفتار روحیه بحران‌سازی صهیونیست‌هاست.

حال، رژیم بی‌چنین مختصات ذهنی

در تازه‌ترین رفتار ضد روسی رژیم صهیونیستی نیز حمایت نظامی این رژیم از اوکراین می‌باشد. به طوری که «ناچمن شای» وزیر امور دیاسپورا رژیم صهیونیستی (صهیونیست‌های خارج از فلسطین اشغالی) خواستار کمک نظامی این رژیم به کی‌یف برای مقابله با روسیه شد. در حالی که رژیم تل‌آویو از آغاز جنگ در اوکراین به‌رغم موضع‌گیری‌های ضد روسی، مجوز فروش سلاح به کی‌یف را به شرکت‌های اسرئیلی از بیم واکنش روسیه نداده، این وزیر صهیونیست در اشاره به برخی اتهام‌زنی‌های رسانه‌ای درباره کمک تسلیحاتی ایران به روسیه به‌رغم رد چنین ادعاهایی از سوی تهران، در توثیق نوشت: «دیگر هیچ شکمی درباره این که اسرئیل باید در این درگیری خونین کجا بایستد وجود ندارد، زمان آن رسیده که اوکراین هم کمک نظامی دریافت کند، درست همان‌طور که آمریکا و کشورهای ناتو ارائه می‌کنند». پیش‌تر، روزنامه «تایمز اسرئیل» به نقل از یک منبع آگاه نوشت یک پیمانکار نظامی صهیونیست قصد دارد، از طریق لهستان به اوکراین سامانه ضد هوایی برساند. این رسانه در گزارش خود اشاره‌ای به نام این شرکت و نوع سامانه‌ای که قرار است با واسطه به کی‌یف ارسال شود، نکرد.

«تایمز اسرئیل» در ادامه نوشت: «تل‌آویو

جنگ اوکراین آغاز فرآیندی بود که باعث شد در بستر آن روسیه شناخت کاملی از رژیم صهیونیستی داشته باشد. در جریان جنگ اوکراین، رژیم صهیونیستی، اقدام بیشتری علیه روس‌ها انجام داد. این رژیم در مرحله اول با راه‌اندازی جنگ رسانه‌ای عظیم، چهره روسیه و شخص رئیس‌جمهور این کشور (ولادیمیر پوتین) را در بین افکار عمومی جهان تخریب کرد. رفتاری که شاید به جهت ارتباط روسیه با اسرئیل، هیچ‌گاه مورد تصور مقامات کرملین نبود. رفتار دوم ضد روسی رژیم صهیونیستی هم در جریان قتل دختر الکساندر دوگین، شکل گرفت. در واقع قتل دختر الکساندر دوگین به نحوی طراحی شده بود که انگشت اتهام به سمت صهیونیست‌ها رفت. به طوری که کارشناس حوزه بین‌الملل معتقدند: «نوع عملیات به کارگیری شده در قتل دختر مذکور به برنامه‌های ترور موساد شبیه است، چرا که موساد به حذف فیزیکی افراد در سال‌های اخیر مبادرت ورزیده؛ اعم از رهبران مقاومت در کرانه باختری، حزب‌الله لبنان، ترور دانشمندان عراقی و هسته‌ای و فناوری نظامی ایران. ضمن اینکه اختلاف‌نظر اخیر بین روسیه و رژیم صهیونیستی بر سر مسئله اوکراین، این احتمال را تقویت می‌کند که برنامه‌ریزی این موضوع را بتوان به اسرئیل ربط داد.»

بازی ضدایرانی با اسم رمز اوکراین

حنیف غفاری

دکترای روابط بین‌الملل

طی روزهای اخیر، مقامات آمریکایی بر روی موضوع فروش تسلیحات ایرانی به روسیه تمرکز زیادی کرده و آن را مصداق عینی نقض قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت سازمان ملل متحد دانسته‌اند. اوکراین نیز طی هفته‌های اخیر بارها روسیه را به کاربرد پهپادهای ساخت ایران و به ویژه شاهد ۱۳۶ متهم کرده است. زلنسکی، مهره بازی غرب در کی‌یف نیز این ادعا را در پی دستور صریح مقامات آمریکای و اروپایی به صورت مستمر تکرار می‌کند. تهران در مقابل تأکید دارد، مراودات تسلیحاتی با مسکو، ارتباطی با جنگ اوکراین ندارد. در اینجا دو سؤال مهم مطرح است که پاسخ‌دهی به هر دوی آنها ضروری به نظر می‌رسد. نخست اینکه، دلیل اصلی طرح ادعاهای ضد ایرانی در جنگ اوکراین از سوی منابع آشکار و پنهان قدرت در غرب چیست؟ دوم اینکه، آیا به لحاظ حقوقی، ادعاهای مطرح شده در قبال ایران از وجاهتی قانونی برخوردار است یا خیر. در پاسخ به این دو پرسش، نکاتی وجود دارد

که لازم است مدنظر قرار گیرد:

نخست اینکه، پس از درگذشت خانم مهسا امینی، دولت‌های غربی رسانه‌های وابسته به آنها نهایت تلاش خود را برای مدیریت اغتشاشات و تبدیل آنها به پاشنه آشیل نظام جمهوری اسلامی به کار گرفتند. حتی دستگاه‌های امنیتی اروپا در کشورهای، مانند سوئد، آلمان، فرانسه و انگلیس پروژه یکدست‌سازی گروه‌های ضد انقلاب را پس از سال‌ها اجرایی کرده و معاندان خارج‌نشین نظام را به اتحادی ناخواسته بسا یکدیگر وادار کردند!

با وجود به کارگیری تمامی این ظرفیت‌ها، طرف غربی دریافت که خیابان‌های تهران و دیگر شهرها جایی برای تیلور و انعکاس خواسته شوم آنها، یعنی سقوط نظام جمهوری اسلامی نیست و نخواهد بود. در چنین شرایطی، کاخ سفید و بازگستران اروپایی در صدد تغییر تاکتیک خود در تقابل با ایران برآمده‌اند. آنها تصمیم گرفته‌اند نقاط اتصال راهبردی ایران و روسیه و مصادیق این اتصال را هدف قرار داده و به بهانه حمایت از جنگ اوکراین، تهران را بابت ارسال تسلیحات به روسیه تحت فشار، تهدید و حتی تحریم قرار دهند. این در حالی است که بازیگران غربی هر روزه و به صورت آشکار، انواع تسلیحات متعارف

و بعضاً غیرمتعارف را بابت کشتار نیروهای روسی وارد اوکراین می‌کنند. در هر حال، دلیل اصلی تمرکز غرب بر روی موضوع ارسال پهپادهای ایرانی به اوکراین و تمامی تهدیداتی که حول این مسئله وجود دارد، در ناکامی غرب در تثبیت و استمرار اغتشاشات خیابانی مزمن در کشورمان ریشه دارد.

اما نکته دوم، به وجاهت حقوقی ادعای غرب در خصوص ارسال پهپادهای ایرانی به روسیه باز می‌گردد. در پاسخ به این پرسش لازم است نیم‌نگاهی به سیر رفع تحریم‌های تسلیحاتی ضد ایرانی در شورای امنیت بین‌دایم، قطعنامه ۲۲۳۱ در سال ۲۰۱۵ و زمانی که ایران تلاش می‌کرد اجرای برجام را از طریق شورای امنیت سازمان ملل متحد الزام‌آور کند، صادر شد. براساس این قطعنامه، ایران در قبال کاهش تحریم‌ها، میزان اورانیوم غنی شده خود را کاهش می‌داد. به علاوه تهران تا سال ۲۰۲۰ حق صادرات تسلیحات متعارف را نداشت. پس از خروج یک‌جانبه دولت ترامپ از برجام در سال ۲۰۱۸ و آغاز سیاست اعمال فشار حداکثری، جمهوری اسلامی در سال ۲۰۲۰ و با استناد به همین قطعنامه اعلام کرد دوره تحریم صادرات تسلیحات ایران به پایان رسیده است. حتی تروئیکای اروپایی نیز

در سال ۲۰۲۰ اذعان کردند، ایران بابت صدور تسلیحات (غیر از سامانه‌های پیشرفته موشکی) به کشورهای دیگر محدودیتی ندارد. بدیهی است که بر همین مبنا، از سال ۲۰۲۰ به بعد، کلیه قراردادهایی که در زمینه صدور تسلیحات ایرانی به دیگر کشورها منعقد شده، از وجاهتی قانونی و حقوقی برخوردار است و اعضای غربی شورای امنیت سازمان ملل متحد نیز نمی‌توانند کمترین ادعایی در خصوص آن داشته باشند.

نکته جالب توجه اینکه بازیگران اروپایی با ارائه تفسیری موسع از قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت، اکنون مدعی شده‌اند فروش پهپاد به کشورهای دیگر نیز باید به مثابه ارسال سامانه‌های پیشرفته موشکی ممنوع شود! این در حالی است که متن قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت سازمان ملل متحد دارای اطلاق بوده و اساساً نمی‌توان در قبال آن به ارائه تفسیر موسع دست زد. نکته مهم‌تر اینکه، پس از پایان سال ۲۰۲۰ میلادی و در حالی که اساساً خبری از وقوع جنگ اوکراین نبود، همکاری‌های تهران و مسکو در زمینه صدور تسلیحات آغاز شده است. در این شرایط، متغیری به نام «جنگ اوکراین» اساساً موضوعیتی نداشته و در حال حاضر نیز ندارد. برای نمونه، ارتش اوکراین تعداد زیادی پهپاد ترکیه‌ای ببرد را

از آنکارا خریده و آنها را در جنگ علیه نیروهای روسی استفاده کرد؛ اما روسیه در پاسخ به این اقدام، ترکیه را مورد حمله خود قرار نداد و سفارتخانه‌های خود را نیز در آنکارا تعطیل نکرد! این قاعده در خصوص مناسبات تسلیحاتی آمریکا و عربستان نیز صادق است. اکنون با وجود بحرانی شدن روابط ریاض و واشنگتن (به دلیل کاهش عرضه نفت از سوی اوپک پلاس)، مقامات سعودی و حتی برخی مقامات وزارت خارجه آمریکا اصرار دارند که واشنگتن باید به تعهدات خود مبنی بر صدور تسلیحات به ریاض پایبند باشد و «شرایط جاری» در مناسبات دو طرفه دلیلی بر ابطال «قراردادهای حقوقی» میان این دو نیست. نکته جالب توجه اینکه آمریکا چنین استدلالی را از سوی دیگران نمی‌پذیرد! در نهایت اینکه ادعاهای مطرح شده از سوی مقامات آمریکایی و اروپایی در نقض قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت سازمان ملل متحد از سوی ایران وجاهتی قانونی ندارد. در بعد غیر حقوقی نیز تمرکز خاص غرب بر ماجرای همکاری تهران و مسکو، در نگرانی‌های مشترک آمریکا-اروپا در قبال تیلور و گسترش این هم‌افزایی راهبردی و در نهایت، مهار بازی غرب در نظام بین‌الملل ریشه دارد.

جنگ انرژی

نگاهی به تبعات جنگ اوکراین بر بازار نفت و گاز جهانی

امیرعلی ابوالفتح

کارشناس مسائل آمریکا و بین‌الملل

بی‌شک تمام ماجرای بحران و جنگ بین روسیه و اوکراین را نمی‌توان سیاسی دانست، بلکه بخشی از این بحران سیاسی و ژئوپلیتیک است و بخشی اقتصادی است. تبادلات تجاری و صادرات انرژی بین روسیه و اروپا از سال‌های گذشته زمینه‌نگرانی آمریکا را برای کاهش قدرت نفوذ خود در اروپا افزایش داده است؛ به گونه‌ای که آمریکا از سال‌ها پیش به شدت نگران بود با افزایش صادرات حامل‌های انرژی از روسیه به اروپا، وابستگی اروپا به روسیه افزایش یابد و به موازات این موضوع نفوذ و سلطه آمریکا بر قاره سبز رو به کاهش برود.

این مسئله برای آمریکا به قدری جدی بود که در دولت ریاست جمهوری آقای ترامپ، وی در این موضوع هشدارهای جدی و تأمل‌برانگیزی به اروپا داد؛ به گونه‌ای که یک بار به صورت رسمی در مجمع عمومی سازمان ملل خطاب به اروپایی‌ها گفت، به شدت در حال وابسته کردن کشورهای خود به روسیه هستید که با پوزخند تمسخرآمیزی از سوی هیئت‌نماینده‌ی آلمان رویه‌رو شد.

آنچه در این موضوع برای آمریکا حائز اهمیت است اینکه بحران اوکراین نقطه عطفی برای آمریکا در راستای کاهش و قطع صادرات انرژی روسیه به اروپاست. راهبردی که به موازات آن آمریکا توانست نیاز انرژی اروپا را اتفاقاً با گران‌ترین قیمت برعهده‌بگیرد.

آمارها حاکی از آن است که آمریکا منابع انرژی مورد نیاز اروپا را چهار برابر قیمت به این کشورها می‌فروشد، پس مسئله اصلی در بحران اوکراین، جنگ بر سر تصاحب بازار انرژی است. بی‌شک، روسیه ابرقدرت انرژی جهان به شمار می‌رود، اما در آن سوی ماجرا، آمریکا نیز یکی از بزرگ‌ترین صادرکنندگان انرژی جهان است. دو کشور بزرگ در حوزه انرژی برای به دست گرفتن بازار رقیب رو در روی هم ایستاده‌اند و اروپا در این میان در حال پرداخت خسارتی سنگین است. نیاز اروپا به واردات انرژی، آمریکا را وارد این معرکه کرده است؛ در حالی که چین به دلیل وابستگی نداشتن به

آمریکا از این محل ضربه چندان نمی‌خورد؛ اما اروپا بنا به دلایل تاریخی به شدت وابسته به آمریکا و فاقد استقلال عمل است.

این رویه بارها ثابت شده است که هر جا پای منافع آمریکا در میان باشد، اروپا چاره‌ای جز تبعیت از آمریکا را ندارد. بنابراین در حال حاضر بین روسیه و آمریکا در خاک اروپا بر سر بازار نفت دعوی‌های شدیدی در گرفته است. آمریکا با به دست گرفتن بازار نفت اروپا لطمه اقتصادی سنگینی به روسیه وارد کرده و توانسته روسیه را از بازار اروپا خارج کند. هر چند با قاطعیت می‌توان گفت، بیش از اینکه روسیه از این موضوع ضرر کند اروپا بهای گزافی در وارد نشدن انرژی از روسیه می‌پردازد. ضمن اینکه زیان‌ها و بحران‌های تحمیل شده بر اروپا در نهایت به آمریکا سرایت می‌کند. ممکن است جنگ نظامی به خاک آمریکا نرسد، اما پیامدهای جنگ اقتصادی نیز متوجه آمریکا می‌شود.

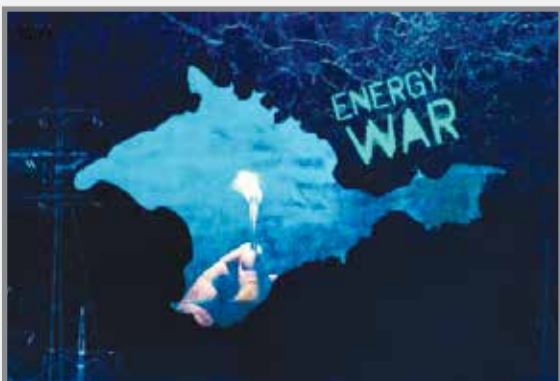
با اینکه اروپا از زیاده‌خواهی‌های آمریکا تحت فشار است؛ اما قطع به یقین نمی‌توان گفت کشورهای اروپایی شبیه کشورهایی مانند ایران، عراق، روسیه، چین، کوبا و کره شمالی معتقدند آمریکا کشوری غیر قابل اعتماد و عهدشکن است. به این دلیل که اروپایی‌ها با عینک ما به موضوعات نگاه نمی‌کنند و نمی‌پذیرند آمریکا عهدشکن است، هر چند نسبت به عملکرد سران آمریکایی در موضوع اروپا انتقادات و دلخوره‌هایی دارند، اما چون منافع خود را در راستای منافع آمریکا می‌بینند، با آمریکایی‌ها مخالفت‌های جدی نمی‌کنند و دچار احساس تلخ و زجرآوری شبیه به آنچه ما از بدعهدی آمریکا و ناروژدن این کشور در مسئله برجام شدیم، نمی‌شوند. هر چند با فشار آمریکا برای خروج شرکت‌های اروپایی از بازار ایران، بخشی از منافع شرکت‌های اروپایی در کشورهای دیگر این موضوع را جبران می‌کند. از سوی دیگر اروپایی‌ها منافع اقتصادی اروپا با آمریکا را به تجارت با ایران ترجیح می‌دهند؛ به این دلیل اگر جایی به واسطه زورگویی‌های آمریکا متضرر شوند، امیدوارند از جای دیگری جبران شود.

هر چند این سؤال در افکار و اذهان عمومی مطرح شده که چرا سران اروپایی منافع ملی خود را فدای سیاست‌های خودخواهانه و یک‌سویه آمریکا می‌کنند، باید گفته شود ایالات متحده آمریکا ادامه اروپاست. به عبارت دیگر، آمریکای شمالی از

طریق اروپا قدرتمند شد؛ به گونه‌ای که اروپا تا سال‌های مدید از سرزمین‌های خود در آمریکای شمالی، مانند کانادا و آمریکا پاسداری و حفاظت می‌کرد. امروز آمریکا و کانادا در مسائل امنیتی به نوعی سپر حفاظتی و حراستی اروپا شده‌اند. اروپایی‌ها معتقدند آمریکا قدرت اول اقتصادی و نظامی جهان و دارنده برترین فناوری جهان است؛ لذا داشتن این قابلیت‌ها را به نوعی به موازات حمایت و دفاع آمریکا از اروپا قلمداد می‌کنند. اروپایی‌ها معتقدند در صورت بروز مخاطرات احتمالی، آمریکا از آنها حمایت می‌کند؛ چرا که اروپایی‌ها به شکلی تاریخی از روس‌ها می‌هراسند.

آنها همواره نگران حمله روسیه به سرزمین‌های خود و نگران تکرار تاریخ و جنگ‌هایی، مانند به زیر کشیدن امپراتور ناپلئون و جنگ با آلمان هستند که نصف اروپا را تصاحب کردند. اروپایی‌ها همواره نسبت به روسیه احساس خطر داشته‌اند و تنها مکان امن و تکیه‌گاهی که در این دنیای وانفسا احساس می‌کنند، آمریکاست؛ به همین دلیل اروپایی‌ها برای حفظ منافع خود در برابر زیاده‌خواهی‌های آمریکا چندان مقاومت نمی‌کنند.

از سوی دیگر، اروپایی‌ها معتقدند، در یک شراکت جمعی، بخشی از امور سیاسی و بین‌المللی را به عضو قوی‌تر گروه در حوزه امنیت و اگذار کرده‌اند. نه تنها اروپا، بلکه بخشی از کشورهای شرق آسیا مانند ژاپن، کره و عربستان امنیت خود را با آمریکا معامله کرده‌اند. این کشورها به امید تأمین امنیت خود از طریق آمریکا از بخشی از استقلال عمل خود چشم‌پوشی کرده‌اند. با وجود امیدواری کشورهای که به حمایت آمریکا از خود معتقد هستند، آمریکایی‌ها کمترین ابایی از بیان این موضوع ندارند که تأمین منافع آمریکا در وهله اول مهم‌ترین بعد ماجراست. بعد از آمریکا منافع متحدان تأمین می‌شود، در غیر این صورت فقط اولویت با تأمین منافع آمریکاست. جنگ با اوکراین صحنه به تصویر کشیدن ارجحیت تأمین منافع آمریکا با متحدان خود است. در حالی که اروپایی‌ها در تنگنای تورمی و فشارهای ناشی از نیاز به سوخت هستند، آمریکا نفت را چهار برابر قیمت به اروپا می‌فروشد و به وضوح نشان می‌دهد منافع خود را در اولویت می‌داند. بعد از تأمین منافع آمریکا، اگر منافع سرریزی داشت، متحدان می‌توانند از آن استفاده کنند؛ در غیر این صورت مجبور به تبعیت از آمریکا و گردن نهادن به خواسته‌های آمریکا هستند.

یادداشت

شرکای تجاری و رشد اقتصادی

میثم مهرپور

دبیر گروه اقتصاد

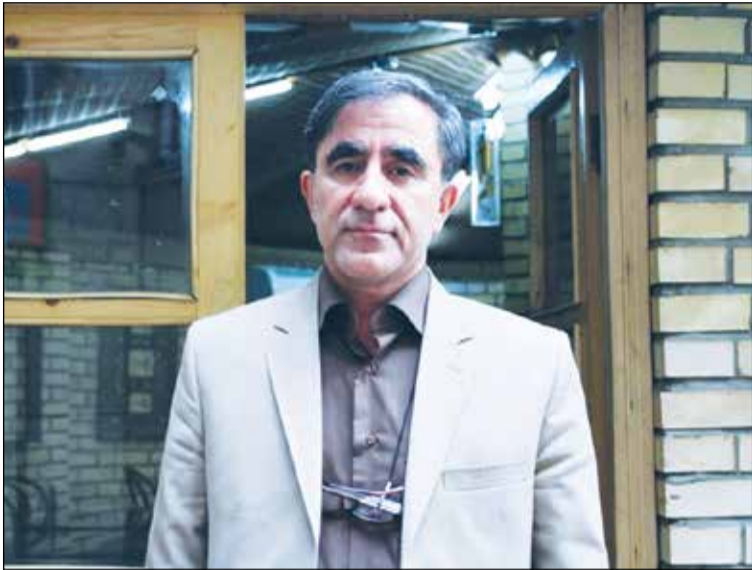
شکی نیست که یکی از ابزارهای قدرت برای هر اقتصادی را می توان افزایش صادرات آن کشور دانست. افزایش صادرات نه تنها در حوزه اقتصاد و مبادی چون افزایش درآمدهای ارزی یا مثبت شدن تراز تجاری و... اهمیت دارد، بلکه در حوزه مسائل فرا اقتصادی از جمله ارتقای شأن و جایگاه آن کشور در میان سایر کشورها و ورود فرهنگ و سبک زندگی کشور صادرکننده به جامعه واردکننده آن محصول از اهمیت بالایی برخوردار است. به نحوی که امروزه جایگاه سیاسی عمده قدرت‌های دنیا نشئت گرفته از قدرت اقتصادی این کشورها بوده و صادرات یکی از ابزارهای مهم و نشان‌دهنده اقتدار این کشورهاست؛ به گونه‌ای که از مثبت بودن (یا بهبود) تراز تجاری به منزله یکی از ابزارهای اقتدار هر کشوری یاد می‌شود. اگر چه دهه ۸۰ برای اقتصاد ایران در حوزه افزایش صادرات غیرنفتی دهه درخشانی به شمار می‌رفت و اقتصاد ایران توانست از صادرات حدود ۴ میلیارد دلار در اوایل این دهه، در اواخر دهه به ارقامی بالغ بر ۵۰ میلیارد دلار نزدیک شود، اما به واسطه برخی از مشکلات ایجاد شده در اقتصاد ایران پس از تحریم‌های ابتدایی دهه ۹۰ و البته نگاه منفعلانه دولت‌های یازدهم و دوازدهم در حوزه دیپلماسی اقتصادی این روند نه تنها متوقف شد که کاهشی شدید یافت. کاهشی که حتی با استدلال طیف مشاوران دولتی‌های یازدهم و دوازدهم مبنی بر جهش نرخ ارز منجر به افزایش صادرات خواهد شد نیز راه به جایی نبرد و با وجود افزایش بیش از ۷ برابری نرخ ارز طی دولت گذشته، صادرات غیرنفتی در ایران روندی نزولی را طی کرد. با این حال، طی یک سال گذشته و بدون وجود عواملی چون اتخاذ تصمیم جدیدی درباره FATF، توافق برجام، جهش نرخ ارز و... که همواره از پیش‌شرط‌های دولت گذشته برای تحرک یا موفقیت در حوزه اقتصاد بود، صادرات غیرنفتی ایران با جهش قابل توجهی مواجه شده است؛ جهشی که می‌توان دلیل اصلی آن را در تغییر نگاه و رویکرد دولت حاضر نسبت به برخی از مسائل دانست.

یکی از الزامات افزایش امنیت صادراتی و تداوم رشد صادراتی در اقتصاد و وجود شرکای تجاری متعدد است. موضوعی که باعث می‌شود قدرت چانه‌زنی کشورها برای صادرات علیه آنها عملاً ناکارآمد شود. متأسفانه، یکی از مشکلات اقتصاد ایران در این حوزه را می‌توان نبود تنوع در شرکای تجاری دانست. برای نمونه، پنج کشور چین، امارات، ترکیه، هند و آلمان چیزی حدود ۷۰ درصد بازار وارداتی ایران را به خود اختصاص داده‌اند. این در حالی است که به لحاظ منطق اقتصادی باید تعداد کشورهای واردکننده کالا از ایران یا صادرکننده کالا به ایران افزایش یافته و بخش قابل توجهی از تجارت ایران به چند کشور محدود نشود. اتفاقی که در یک سال گذشته با شدت و کیفیت قابل توجهی دنبال شده و نگاهی به اسامی کشورهای واردکننده کالا از ایران یا بالعکس نشان می‌دهد تحول مناسبی در این حوزه در حال رخ دادن است. به نحوی که نه تنها میزان صادرات غیرنفتی ما به لحاظ وزنی و ارزشی افزایش داشته است؛ بلکه این تجارت با تعداد بیشتری از کشورهای دنیا برقرار شده و عملاً اقتصاد ایران وارد مرحله جدیدی شده است.

عضو هیئت علمی دانشگاه تهران در گفت‌وگو با صبح صادق مطرح کرد

تأمین مالی

بزرگترین مشکل بخش مسکن

میلاد شکری

خبرنگار

کارشناس مسکن و عضو هیئت علمی دانشگاه تهران معتقد است باید از خودمان پرسیم چرا بخش خصوصی نتوانسته پاسخگوی ساخت‌وساز و نیاز مردم به مسکن باشد؟ در حالی که بخش خصوصی کشورهای همسایه نه تنها نیاز مردم خود را برآورده کرده‌اند، بلکه نتوانسته‌اند برای کشورهای همسایه خود نیز بازار ایجاد کنند.

به گزارش صبح صادق، بیت‌الله ستاریان کارشناس مسکن و عضو هیئت علمی دانشگاه تهران در گفت‌وگو با صبح صادق در خصوص چرایی عدم ساخت‌وساز مسکن و اهمیت تأمین مالی ساخت‌وساز مسکن از راه‌های غیر دولتی گفت: «یکی از مؤلفه‌های مهم در عدم ساخت‌وساز مسکن که به یک چالش اساسی در جامعه ایران تبدیل شده، بحث تأمین منابع مالی ساخت مسکن است. به بیان بهتر، هنگامی که از ساخت یک میلیون واحد مسکونی در سال سخن گفته می‌شود، به این معناست که منابع مالی مورد نیاز برای انجام این کار نیز دیده شده است؛ چرا که باید منابع بزرگی برای این منظور در نظر گرفته شود یا در اختیار دولت باشد که بر اساس شواهد این طور نیست.»

وی در پاسخ به این سؤال که آیا بانک مسکن به تنهایی می‌تواند پشتیبان مالی خوبی برای ساخت‌وساز مسکن کشور باشد و تمام نیاز تأمین مالی بخش مسکن را پوشش دهد، گفت: «به هیچ وجه! چرا که نیاز انباشته مسکن و نیاز سالانه مسکن در ایران به قدری بالاست که نه تنها بانک مسکن، بلکه سایر بانک‌های کشور نیز قادر به تأمین این منبع مالی سنگین و بزرگ نیستند. یعنی مشارکت بانک‌ها به تنهایی برای تأمین این منبع مالی کافی نیست و حتماً باید به سراغ تأمین مالی بخش مسکن از طریق سایر ابزارها برویم.»

بیت‌الله ستاریان در خصوص نیاز کشور به ساخت‌وساز مسکن گفت: «نیاز انباشته کشور به مسکن، در حال حاضر بیش از ۵ میلیون واحد است. بنابراین تا اینجای کار بیش از ۵ میلیون واحد مسکونی از سال‌های قبل، به دولت فعلی کسری مسکن تحمیل شده است. از سوی دیگر سالانه یک میلیون و دویست تا سیصد هزار واحد مسکونی به تناسب نیاز مردم در سال‌های مختلف به نیاز انباشته کشور افزوده می‌شود. در حالی که در سال‌های رونق ساخت‌وساز مسکن، در نهایت سقف تولید کشور سالانه زیر ۷۰۰ هزار واحد بوده است.»

وی در این باره خاطر نشان کرد: «متأسفانه بخشی از مسکن‌های ساخته شده طی سال‌های

گذشته یا جزء مسکن‌های بدون کیفیت بوده یا واحدهای ساخته شده در حاشیه شهرهاست که به بروز حاشیه‌نشینی منتهی شده است. براین اساس و به دلیل عدم عرضه مناسب مسکن، قیمت مسکن هر سال نسبت به شاخص قیمت سایر کالاها رشد قابل توجه و فزاینده‌ای داشته است.»

ستاریان در خصوص چرایی عدم حل مشکل مسکن گفت: «حال باید یک بار برای همیشه به این سؤال پاسخ دهیم چرا مشکل مسکن در ایران حل نمی‌شود و مردم ایران در بیش از نیم قرن گذشته دچار مشکل مسکن بوده‌اند؟ مشکلی که بخش بزرگی از جامعه را درگیر کرده است؛ به طوری که براساس آمارهای رسمی، در سال‌های اخیر با افزایش تورم مسکن گاه چیزی حدود ۸۰ درصد سید هزینه‌های خانوار در شهرهای بزرگ به هزینه‌های مربوط به مسکن اختصاص یافته است.»

وی در این باره افزود: «ایس چنین معضلی با این حد از وسعت که زندگی، معیشت، ازدواج و امید به آینده مردم را تحت‌الشعاع قرار داده، چرا حل نمی‌شود؟ آیا دولت‌ها بضاعت، سواد یا اراده کافی برای حل مشکل مسکن نداشته‌اند؟ یا مسئله ریشه‌ای‌تر از این حرف‌هاست که با تغییر وزیر یا شعارهای وزیر یا ارائه طرحی به عنوان ساخت‌وساز مسکن، به حل مشکلات مسکن در طی چند سال آن هم توسط بخش دولتی امیدوار بود؟»

این کارشناس و تحلیلگر حوزه مسکن در خصوص دلایل اصلی عدم حل مسئله مسکن در ایران گفت: «مشکل اصلی بحث تأمین مالی و در دسترس نبودن ابزارهای مالی، تأمین هزینه‌های ساخت‌وساز مسکن است. به این معنا که دولت‌ها هنوز به این بلوغ نرسیده‌اند که تأمین مالی مسکن باید از دل جامعه صورت بگیرد.»

مالی برخوردار است، به طوری که سقف افزایش تولید خود را به شدت بالا برده است.»

وی در ادامه گفت: «وجود قوانین تاریخ مصرف گذشته هم باعث عدم سرمایه‌گذاری در بخش مسکن در اقتصاد ایران شده است. در ایران به یک خارجی نمی‌توان یک واحد مسکونی فروخت در حالی که کشورهای خارجی برای خرید ملک برای مافرش قرمز پهن می‌کنند و با تبلیغات آنچنانی زمینه را برای خروج سرمایه‌های ایرانی و خرید ملک در کشورهای خود فراهم می‌کنند.»

ستاریان در این باره خاطر نشان کرد: «هنوز در ایران نمی‌توان ملکی را در رهن یک شرکت خارجی گذاشت. از سوی دیگر وقتی بورس در دست شرکت‌های حقوقی دولتی است و جایی برای بخش خصوصی باز نیست و بخش خصوصی نمی‌تواند برای توسعه ساخت‌وساز مسکن با خیال راحت در بورس شرکتی را ساماندهی کند، مشخص است مشکل مسکن در ایران نیز حل نشدنی باقی بماند.»

وی در پاسخ به این سؤال که کدام نهادها و سازمان‌ها باید بسترهای لازم برای جذب منابع مالی را فراهم کنند، گفت: «در وهله اول این پرسش مطرح می‌شود که کدام نهاد و وزارتخانه باید بستر مناسبی برای تأمین ابزارهای مالی را فراهم کند؟ دولت، وزارت اقتصاد، بانک مرکزی یا وزارت راه و شهرسازی؟ با توجه به اینکه ساختار این وزارتخانه‌ها برای تحقق اقتصاد دولتی، نه بخش خصوصی پویا آماده شده است و در شرایطی که اقتصاد ایران دولتی است و از بخش خصوصی حمایتی نمی‌شود، قطعاً این سازمان‌ها و وزارتخانه‌ها نمی‌توانند تأمین‌کننده مالی یا تسهیل‌کننده ابزارهای مالی برای توسعه ساخت‌وساز مسکن باشند.»

وی در این باره گفت: «هنوز دولت به این درک مهم از اقتصاد مسکن نرسیده که اقتصاد ساختمان نیمی از اقتصاد ایران است. به این دلیل در وزارت اقتصاد و دارایی یا در وزارت صمت و بانک مرکزی بخشی برای رصد، مطالعه، بررسی و مدیریت ساخت‌وساز مسکن نداریم و همه امور یک تنه به وزارت راه و شهرسازی واگذار شده است، بنابراین دولت نمی‌داند برای توسعه ساخت‌وساز کدام سازمان و نهاد باید پاسخگو باشد.»

وی در این باره گفت: «هنوز دولت به این درک مهم از اقتصاد مسکن نرسیده که اقتصاد ساختمان نیمی از اقتصاد ایران است. به این دلیل در وزارت اقتصاد و دارایی یا در وزارت صمت و بانک مرکزی بخشی برای رصد، مطالعه، بررسی و مدیریت ساخت‌وساز مسکن نداریم و همه امور یک تنه به وزارت راه و شهرسازی واگذار شده است، بنابراین دولت نمی‌داند برای توسعه ساخت‌وساز کدام سازمان و نهاد باید پاسخگو باشد.»

این کارشناس و تحلیلگر اقتصادی خاطر نشان کرد: «این در حالی است که برای وزارت راه و شهرسازی غیر از وظیفه تأمین زمین در طرح‌های شهری، وظیفه دیگری نمی‌توان متصور شد.»

ستاریان در پایان گفت‌وگوی خود با صبح صادق تصریح کرد: «تا زمانی که اقتصاد به صورت دولتی اداره شود و دولت زمینه‌های لازم را برای ورود بخش خصوصی بدون برخورد‌های دستوری فراهم نکند، قطعاً نمی‌توان امید به ساخت‌وساز مسکن و تأمین نیاز جامعه بست.»

افزوده

کالای پرکشش یا کم‌کشش را چگونه تشخیص دهیم؟

اقتصاد به زبان ساده

در مثالی دیگر ممکن است همه بدانیم کیفیت خودرویی، مانند مرسدس بنز از خودرویی مانند تویوتا کمتری بالاتر است؛ اما کارکرد قیمت‌ها توضیح می‌دهد که بیشتر افراد (مالکان خودروهای تویوتا کمتری) از آن رو به جای مرسدس بنز، تویوتا کمتری می‌خرند که هزینه تأمین دومی کمتر است. تغییرات قیمتی به افزایش یا کاهش مصرف منجر می‌شوند که به آن کشش قیمتی تقاضا گفته می‌شود. برای نمونه، اگر قیمت بنزین ۲۵ درصد افزایش یابد، ممکن است رفت و آمدهای غیر ضروری با خودروهای شخصی کمتر شود و به تبع آن خرید بنزین نیز ۱۵ درصد کاهش یابد.

خرید خود می‌افزایند. البته این قاعده‌ای کلی است و عموماً در کالاهایی که جانشین دارند، صادق است. قاعده‌ای که نشان‌دهنده نقش هدایت‌کنندگی قیمت در میزان و نحوه مصرف است. برای نمونه، اگر میان گوشت، مانند گوشت سفید مرغ، ماهی و... و گوشت قرمز و مشتقات آن صرفاً قیمت گوشت مرغ افزایش قابل توجهی پیدا کند، مصرف‌کننده خرید گوشت مرغ را کاهش داده و به سمت جایگزین‌ها (استفاده از سایر محصولات پروتئینی) می‌رود. این حرکت به سمت جایگزین‌ها کارکرد قیمت است؛ چرا که افزایش قیمت گوشت مرغ دلیل اصلی این تغییر در مصرف بوده است.

حتماً همه ما درباره قیمت‌ها و کارکرد آن در اقتصاد شنیده‌ایم. یکی از مهم‌ترین کارکردهای قیمت در اقتصاد را می‌توان انتقال اطلاعات دانست. به زبان ساده، قیمت‌ها اطلاعات مربوط به ذایقه مصرف‌کننده و منابع اقتصادی موجود و امکان‌های تولید را منتقل می‌کنند. حتماً دیده‌اید که افراد با تعدیل مقدار خریدشان به تغییرات قیمتی واکنش نشان می‌دهند. این کنش در چارچوب قاعده‌ای با نام «قانون تقاضا» انجام می‌شود. بر این اساس، در شرایط عادی هر وقت قیمت کالایی افزایش یابد، مصرف‌کنندگان از مقدار خرید خود از آن کالا می‌کاهند و هر وقت قیمت کالایی کاهش پیدا کند، بر مقدار

در این حالت، اگر بخواهیم بدانیم کشش قیمتی تقاضا برای بنزین چقدر است، باید درصد تغییر کل مقداری خریداری شده (۱۵ درصد را) را بر درصد تغییرات قیمت (۲۵ درصد) تقسیم کنیم تا کشش قیمتی بنزین در این حالت به دست بیاید. در این نمونه، عدد حاصل ۰/۶ درصد است که عددی کمتر از یک است. اگر این عدد بیش از یک باشد، به اصطلاح گفته می‌شود تقاضا با کشش است؛ یعنی تغییر قیمتی روی میزان خرید آن کالا تأثیر قابل توجهی دارد، اما زمانی که این عدد کمتر از یک باشد، گفته می‌شود تقاضای کشش است؛ به این معنا که تغییر قیمتی تأثیر چندانی بر مصرف آن کالا نخواهد داشت.

ایمان دلیل زندگی

گفتاری از آیت‌الله محمدعلی جاودان

که تمام زندگی ما یک تجارت است. این تجارت یا سود می‌دهد، یا ضرر. این‌ها همه‌اش برایشان ضرر است. اینهایی که یک ذره از هدایت در دست‌شان نیست. همه‌اش گمراهی است. اینها سراسر عمرشان را ضرر کردند. ببینید این قانون. یک قانون! من دارم راه می‌روم. اینجا راه راست است. اینجا راه کج است. امروز صبح وقتی از خانه بیرون آمدم، یک راه راست جلویم بود و یک راه کج. من راه راست را کنار گذاشتم و رفتم دنبال راه کج. حالا این را بفهمید که یک حرف درست بود و می‌شد یک حرف دروغ گفت. چون دروغ سود مادی دنیایی داشت، من دروغ را گرفتم. آن حرف راست را نگفتم. فَمَا رِيحَتْ تَجَرَّتُهُمْ مِنْ هِدَايَتِ رَادَادِ، گمراهی را گرفت. در یک عمل در نیمی از اعمال، در بیشتر اعمال، در تمام اعمال. چون این آیه، قبلش صحبت منافقین است. منافقی که ایمان ندارد، زندگی‌اش یک ذره سود ندارد. دقت کنید! یک ذره‌سراسر زندگی‌اش ضرر است. چرا؟ البته گفتیم چرا؟ چون ایمان

ندارد. این ایمان مایه اصلی سودبخش بودن زندگی شماست. زندگی ماست. یک‌ذره ایمان داشته باشی، به همان اندازه یک ذره زندگی‌ات سودبخش است. به اندازه یک ذره زندگی‌ات سودبخش است، یعنی چه؟ یعنی شما به اندازه یک ذره کار خوب می‌کنی. یعنی فرض ندارد که من ایمان دارم و کار خوب نمی‌کنم. اصلاً فرض ندارد. آن منافقینی که صحبت بود، او می‌آید نماز هم می‌خواند، اما ریایی می‌خواند. چون دلیلی برای نماز خواندنش ندارد. وقتی ایمان ندارد، دلیل ندارد. شماها برای نماز خواندن‌تان دلیل دارید. چون دلیل دارید، یعنی ایمان دارید، پس نمازتان برای‌تان سودبخش است. آن منافقی که هیچ دلیلی برای نمازش ندارد، نمازش ریایی است. برای نشان دادن است. برای زندگی‌اش است. برای اینکه بتواند زندگی کند. پس هیچ سود ندارد.

آیه

صدمات پیروی از منحرفان

علیرضا رهنزاد
کارشناس علوم دینی

قرآن که کتاب هدایت است، برنامه مفصلی جهت هدایت انسان‌ها به سوی حق و دوری آنها از ضلالت دارد. در این برنامه به انسان‌هایی که به دنبال افراد ناصالح می‌روند و آنها را هادی، هدایت‌گر و رهبر خود می‌دانند، یک تذکر مهم می‌دهد. خداوند در قرآن می‌فرماید: «قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ قُلِ اللَّهُ يَهْدِي لِلْحَقِّ أَكْثَرَ أَمْ مَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ أَكْثَرُ أَنْ يَتَّبِعَ أَهْلًا لَا يَهْدِي إِلَّا أَنْ يَهْدِيَ فَمَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ؟ بگو آیا از شرکیان شما کسی هست که به سوی حق رهبری کند؟ بگو خداست که به سوی حق رهبری می‌کند پس آیا کسی که به سوی حق رهبری می‌کند، سزاوارتر است مورد پیروی قرار گیرد، یا کسی که راه نمی‌نماید؟ مگر آنکه [خود] هدایت شود. شما را چه شده چگونه داوری می‌کنید.» (یونس/۳۵) اینکه کسی خودش را در معرض فکر و هدایت دیگری قرار بدهد، بد نیست، اما آیا او می‌تواند هدایت‌گر به سوی حق باشد؟ یا در هدایت و رهبری دیگران می‌تواند به سوی خدا هدایت کند؟ نکته مورد اشاره و اصرار قرآن این است که انسان‌ها به دنبال کسانی بروند که آنها را به سوی حق راهنمایی کند. البته این آیه می‌خواهد ما را به سوی هدایت‌گران واقعی رهسپار کند و به انسان‌ها بفهماند کسی جز آنها نمی‌تواند انسان‌ها را به سوی خدا هدایت کند. امام رضا(ع) می‌فرماید: «خداوند متعال به پیامبران و ائمه (توفیق داده و از خزانه دانش و حکمت خویش چنان به ایشان ارزانی می‌دارد که در حق هیچ‌کس چنین نمی‌کند و در نتیجه، دانش آنان، فسوق علم مردم زمانه ایشان است. این معنا در این آیه وارد شده است...» (الکافی، ج ۱، ص ۲۰۱) وقتی که انسان‌ها به سمت هدایت‌گران واقعی می‌روند بیشتر سود و بهره‌ر از آن خودشان می‌کنند، یعنی اولین کسی که از آن بهره‌مندی و مادی می‌برد، خود انسان است و البته جامعه نیز از آن بهره‌مندی می‌کند. خداوند در قرآن به کسانی که در معرض نور هدایت الهی قرار گرفته‌اند، بشارت بهشت می‌دهد. خداوند در قرآن می‌فرماید: «إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّذِي هِيَ أَقْوَمٌ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا» (اسراء/۹) همچنین می‌فرماید: «وَوَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَى لِلْمُسْلِمِينَ» (نحل/۸۹) اینکه انسانی فکر خود را در اختیار دیگران قرار بدهد، بزرگترین جفا را به خودش و به آن فرد کرده است. بسیاری از افرادی که در راه ضلالت مصمم می‌شوند و فکر می‌کنند افکار و رفتارشان درست است و واسطه پیروی کورکورانه افراد دیگر از آنهاست. به عبارتی وقتی آنها حمایت‌هایی را می‌بینند، در راه باطل خود مصمم می‌شوند و دچار توهم می‌شوند. در سوره شعراء، آمده، اعراف، لقمان و زخرف سخن از استادگی مشرکان در مقابل حق، به بهانه تقلید از پیشینیان آمده است. در این آیات هم تقلید از هدایت یافتگان نهی نشده است، بلکه روی سخن با کسانی است که از گمراهان تقلید می‌کنند. مشکل اساسی آنجاست که تقلید بدون فکر و بدون مراجعه به فطرت صورت می‌گیرد و این بی‌فکری انسان‌ها را به ظلمت می‌کشاند. تقلید کورکورانه مشرکان هم فقط در عبادات صورت نمی‌گرفت، بلکه در فحشا و بی‌اخلاقی هم از پیشینیان خود و انسان‌های دیگر تقلید می‌کردند.

صلح امام حسن (ع) و جنگ روایت‌ها

به مناسبت ۲۶ ربیع‌الاول سال ۴۱ هجری

سیدحسین خاتمی خوانساری

دبیر گروه معارف

امام حسن(ع) پس از شهادت پدر گرامی‌شان، امیرالمؤمنین علی(ع) در کوفه، با درخواست و بیعت یاران آن حضرت و اهالی کوفه، خلافت را پذیرفت و راه و روش پدرشان را تداوم بخشید. پس از بیعت، امام حسن(ع) نامه‌ای به معاویه نوشت و خواست که صلح کند. معاویه هم در پاسخ به امام(ع) نامه‌ای نوشت که اگر امام(ع) صلح کند، از اموال عراق هر چه بخواهد به او می‌دهد و بعد از مرگ معاویه هم خلافت به او می‌رسد. (انساب‌الاشراف، ج ۳، ص ۳۲) تاریخ‌نگاران نوشته‌اند که امام(ع) فردی صلح‌جو را برای مذاکره به‌سوی معاویه فرستاد و این‌طور استنباط کرده‌اند که امام حسن(ع) از همان ابتدا قصد داشت با معاویه صلح کند، اما این کار امام حسن(ع) به این دلیل بود که نمی‌خواست آغازگر جنگ باشد و قصد داشت مانند پدرشان علی(ع) بدون جنگ معاویه را مطیع گرداند. (الفتوح، ج ۴، ص ۲۹۱) از طرفی مردم عراق به جنگ تمایل داشتند و به وضعیت موجود و توان مردم واقف نبودند. شرایط آن بود که شیعیان خاص امیرالمؤمنین

علی(ع) اغلب در جنگ جمل، جنگ صفین و جنگ نهروان به شهادت رسیده، گروه اندکی از آنان باقی مانده بودند و اگر جنگی به وقوع می‌پیوست، با توجه به ضعف مردم عراق، قطعاً امام حسن(ع) و شیعیان خسارت‌های جبران‌ناپذیری را تحمل می‌کردند؛ زیرا معاویه در این‌صورت آنان را به‌شدت سرکوب می‌کرد. (علل‌الشرائع، ج ۱، ص ۲۱۱) این مسئله‌ای بود که مردم کوفه آن را در نظر نمی‌گرفتند. به نقل از طبری، نخستین کسی که با حسن بن علی(ع) بیعت کرد، قیس بن سعد بن عباده بود. او دست پیش آورد و گفت با تو بر قرآن و سنت و جنگ با منحرفان بیعت می‌کنم. امام حسن(ع) به او گفت: بیعت کن بر قرآن و سنت که همه چیز در همین دو است و تلویحاً شرط بعدی قیس را نپذیرفت. قیس بیعت کرد و دیگر هیچ نگفت. (تاریخ‌الامم، ج ۵، ص ۱۵۸) هنگامی که معاویه حجم بیعت اهل عراق، حجاز، ایران و یمن با امام حسن(ع) را دید، ناگزیر جنگ را آغاز کرد و با راه‌اندازی لشکری به سمت عراق رهسپار شد. (الفتوح، ج ۴، ص ۲۸۶) در این لحظه امام حسن(ع) نیز سپاهیان خود را جهت مقابله آماده فرمود و در سوابط مدائن خطبه‌ای در مورد اصلاح ذات‌البین، وحدت و دوری از تفرقه و دشمنی برای مردم ایراد فرمودند؛ اما مردم خیال کردند ایشان قصد دارد ذهن آنها را برای صلح آماده کند، پس بسیاری

از آنها امام(ع) را ترک کردند و جسارت‌های زیادی به ایشان روا داشتند؛ حتی پس از خطبه‌شان در مدائن به ایشان حمله کردند و مجروح ساختند. آنچه مشخص بود شیعیان در آن زمان درکی از وضعیت موجود نداشتند و نمی‌فهمیدند که هنوز تا رسیدن به قدرت کافی برای جنگ فاصله زیادی است و چه از نظر عددی و چه از نظر انگیزه توان لازم ایجاد نشده است، یعنی به‌جای آنکه به امام(ع) فشار بیاورند که باید بجنگی، باید مردمی را که کنار امام(ع) نیامدند، توجیه می‌کردند. طبیعتاً لشکر دوازده هزار نفری امام حسن(ع) در مقابل لشکر شصت هزار نفری معاویه نمی‌تواند مقاومت کند مگر آنکه مردم از امام(ع) اطاعت کرده و آماده رزم شوند. این وضعیت باعث شد امام حسن(ع) به صلح با معاویه فکر کند و فردی را برای مذاکره نزد معاویه بفرستد. به همین دلایل است که مورخان علت طرح صلح از سوی امام حسن(ع) را سستی مردم در جنگ با معاویه از یکسو و شایعه‌های طرح شده از سوی سپاه‌شام از سوی دیگر دانسته‌اند، که امام را ناچار از پذیرش صلح کرد. (جعفریان، تاریخ خلفا، ص ۳۷۸) امام حسن(ع) پس از امضای صلح‌نامه چنین فرمود: «من به این علت حکومت را به معاویه واگذار کردم که پارانی برای جنگ با او نداشتم. اگر پارانی داشتیم، شبانه روز با او می‌جنگیدم تا کار یکسره آنان گرفتار می‌ماند.

راهنا

شرح و روان‌درمانی

حجت‌الاسلام والمسلمین احمد مروراید: اگر متون دینی را بازخوانی کنیم، به این نتیجه می‌رسیم که بیان رازها به روان‌درمان و مشاور حرمت شرعی ندارد و کاربردی بودن این موضوع از این نظر است که وقتی جامعه متدین ما به نتیجه برسد که این موارد (مانند تداعی آزاد که ممکن است برخی کارها را که شخص مراجعه‌کننده انجام داده باشد، برای درمانگر بیان کند؛ در حالی که در آموزه‌های دینی آمده است، اگر فردی کار خلافی انجام داده، نباید برای فرد دیگری بیان کند) با شریعت ناسازگاری ندارند، قاعداً استقبال آنها از روان‌درمانی تحلیلی بیشتر خواهد شد.

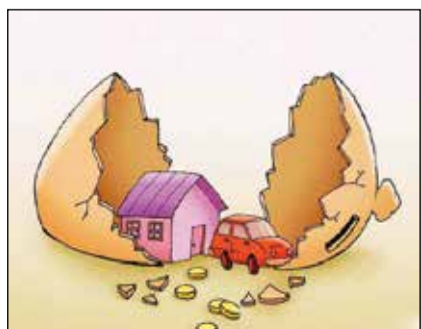

احکام

خمس کودکان!

پرسش: آیا خمس و زکات بر کودکانی که هنوز به سن تکلیف نرسیده‌اند، واجب می‌شود؟
پاسخ: زکات مال بر شخص غیربالغ واجب نیست، ولی اگر خمس به مال او تعلق بگیرد (مانند اینکه معدن یا حلال مخلوط به حرام باشد)، بر ولی شرعی او پرداخت آن واجب است، مگر خمس سود حاصل از تجارت با اموال او یا منافع کسبش که پرداخت آن بر ولی واجب نیست، بلکه بنا بر احتیاط در صورتی که سود حاصله باقی بماند، ادای خمس آن بر خود طفل بعد از رسیدن به سن تکلیف واجب است.

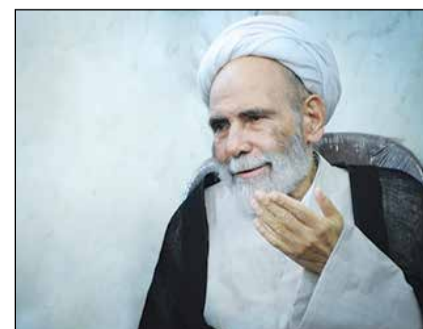
اجوبه‌الاستفتائات، سؤال ۱۰۳۷

سلوک

حیا از خدا و خلق خدا

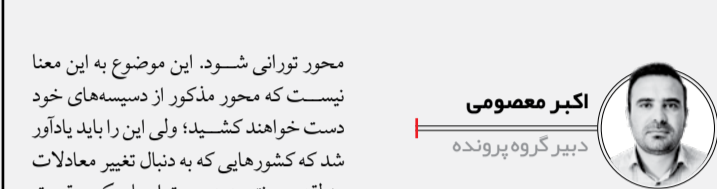
آیت‌الله مجتبی‌تهرانی: حضرت‌زین‌العابدین(ع) می‌فرماید: «خف الله عزه و جل لقد تدره علیک» از خدا بیم داشته باش، چون او بر تو تواناست. اینطور نیست که بتوانی از چنگ خدا فرار کنی. خیال نکن می‌توانی از عذابی که وعده کرده است فرار کنی. بعد دارد (و استخ منه لقریه منک) از خدا خجالت بکش، چون به تو نزدیک است. یک دسته دیگر روایاتی هستند که به چگونگی قرب خداوند اشاره می‌کنند که من هم الان به آن اشاره کردم. قرب خداوند سر و علن ندارد. یک دسته‌ای از روایات هم در باب «حیاء من الله تعالی» اینها هستند.

<div>۸</div> <div>پرونده</div>
شماره ۱۰۶۶ دوشنبه ۲ آبان ۱۳۰۱
<div><div><div><div><div><div><div></div><div><div>صداقت</div></div></div></div><div></div>دبیر گروه پرونده</div></div></div><div><div></div></div></div>

<div>ایران</div> <div>قوی</div>
بررسی توطئه ضد ایرانی در شمال غرب کشور و پاسخ ایران

تدبیر دیپلماتیک

محور توراتی شود. این موضوع به این معنا نیست که محور مذکور از دسیسه‌های خود دست خواهند کشید؛ ولی این را باید یادآور شد که شوراهایی که به دنبال تغییر معادلات منطقه و در نتیجه به سمت ایجاد یک موقعیت روسیه‌می‌روند.
تحوّلات منطقه قفقاز در چند سال اخیر نشان می‌دهد، بی‌ترجیحی و دوری جیستن دولت دوازدهم از سیاست منطقه‌گرایی و تمرکز بیش از حد بر برجام، موجب شدد در مرحله اول منافع ایران در منطقه قفقاز نادیده گرفته شود و در مرحله دوم نیز با کار رسانه‌ای گسترده درصدد ایجاد فضای ضد ایرانی در منطقه قفقاز شد. غفلت دستگاه سیاست خارجی از این منطقه موجب شد که‌سه کشور آذربایجان، ارمنستان، گرجستان به‌اضافه‌ه کشور (روسیه) و ترکیه) فرایندی را پیش برند که منافع ایران در آن دیده‌نشده بوده و حتی شاهد بودیم که بخشی از نیروهای تکفیری از سوی ترکیه که در شمال‌سوریه‌به‌حال جنگ‌یوندد و شکست‌خورده‌بودند، به‌جبهه‌های جنگ جمهوری آذربایجان‌فرستاده‌شدند تا‌باکوتقویت‌تند و در نتیجه باعث قدرتمندی آذربایجان در برابر ارمنستان شد. در واقع این رفتار ترکیه نامنی را برای ما به ارمان داشت، با روی کار آمدن دولت سیزدهم و توجه به روابط همسایگی، تحرکات جغرافیایی در مرزهای شمال غربی، معادله‌اینکار صلح‌تغییر یافت و آن معادله ۳ به‌اضافه ۲، که ۳ به‌اضافه ۳ تغییر پیدا کرد و جمهوری اسلامی ایران به جایگاه تأثیر‌گذار خود برشت.

از طرفی با آغاز جنگ اوکراین و تمرکز بیشتر روسیه بر این جنگ و خروج بخش‌عظیمی از نیروهای حافظ صلح روسیه از این منطقه که به منزله حافظان صلح در منطقه قریاغ باید نقش‌آفرینی می‌کردند، موسسه‌ای برای محور توراتی (ترکیه و آذربایجان) در قفقاز جنوبی ایجاد شد تا آنها به‌تغییرات ژئوپلیتیکی منطقه‌ای دست بزنند. تلاش آنها بر این بود که بتوانند محورهای انرژی و محورهای انرژی منحصربه‌فردی را در این منطقه برای خود در نظر بگیرند و منافع جمهوری اسلامی ایران و روسیه به‌حداقل ممکن برسد. همین موضوع سبب‌شد که‌دوباره‌ما صدای افزایش تنش‌ها و اشغال‌سیونیک ارمنستان از سوی محور توراتی را بشنوم و در این شرایط دولت سیزدهم و مقامات نظامی به این موضوع ورود کردند. در همین راستا، وزیر امور خارجه‌کشورمان در سفری به ارمنستان و پس از دیدار با مقامات ارمنی، کنسولگری جمهوری اسلامی ایران را در شهر مرزی قاپان افتتاح کرد. ارزیابی رفتار دولت ایران نشان می‌دهد، جمهوری اسلامی ایران توانسته است معادلات و تنش‌ها را مدیریت کند و مانع عملیاتی شدن نقشه‌های

<div>ایران</div> <div>قوی</div>
بررسی توطئه ضد ایرانی در شمال غرب کشور و پاسخ ایران

برای ایران

رزمایش اقتدار نیروی زمینی سپاه در برابر توطئه تغییر ژئولیتیکی در منطقه

شپه‌سازی یک احتمال برای ارسال پیام به آنهايي که شاید تاکنون پیام بازدارندگي و توان اعمال قدرت از طرف ایران را نگرفته‌اند. رزمایشی در جوار و دیوار به دیوار سرزمینی که ممکن است محل مناقشه آینده باشد، تا مانع از تغییر در مرزها شود.
تغییری برنام‌ریزی شده از سوی جهان سلطه یا به عبارتی صهیونیسم جهانی.

در روز روشن قطار خودروه‌ای سنگین کشنده تجهیزات مهندسی ادوات زرهی نیروی زمینی سپاه راهی مرزهای ایران در سواحل رود ارس شدند. اما در این میان یک پیام مهم پل‌های شناور و تجهیزات مهندسی عبور از رودخانه هم چشم‌نواز بود و هم خیلی سر و صدا کرد. البته این یک رزمایش بود، اما حجم نیرو و تجهیزات اعزامی به منطقه و انتقال تجهیزات زرهی و توپخانه در کمترین زمان ممکن و اعزام تجهیزات هجومی دیگر مبتنی بر هجوم به قلب تهدید در کمتر رزمایشی پیش از این دیده‌شده، درست دوسه هفته قبل از این در ماجرای انهدام مقرهای ضد انقلاب در اقلیم کردستان عراق یک یک تهاجم واقعی، نه رزمایش بود، شاید این تعداد عده و عده‌جابه‌جا نشد و جابه‌جایی تجهیزات هم رسانه‌ای نشند. اما حالا ماجرا تفاوت دارد، حجم تجهیزات و میزان رسانه‌ای شدن پیش‌قدمات رزمایش نشان از یک پیام مهم داشت.

پیام این است؛ جمهوری اسلامی ایران هیچ‌گونه‌تغییری را در مرزهای منطقه بر نمی‌شورد. بعضاً مبتنی بر دستورالعمل‌های فرارگاه مرکزی خاتم‌الانبیاء(ص) یگان‌های شرکت‌کننده آزمون‌شده و نمره‌نهایی تسلیحات نقطه‌زن بومی هستند. خوش درخشید و شاید بتوان گفت بعد از تشکیل این یگان، این گسترده‌ترین رزمایشی بود که این توان در آن به

به نیروی زمینی سپاه هم رونمایی‌شدند و موشک‌های فتح ۳۶ که موشک‌های سوخت جامد تاکتیکی و نقطه‌زنی هستند، به همراه سامانه مربوطه در این رزمایش آزمون شد.

اما یکی از اساسی‌ترین تمرینات این رزمایش نصب پل‌های شناور پی‌اچ‌بی روی رودخانه ارس بود که توان بالای مهندسی این نیرو را نشان می‌داد.

موضوعی که در دفاع مقدس و در منطقه جنوب غرب از سسوی ارتش اجرا شده بود و تجهیزات غیروبومی آن هم در اختیار این نیرو بود، اما حالا سپاه از این توان بومی خود رونمایی کرد، توانی که قابلیت انتقال سنگین‌ترین ادوات و تجهیزات نظامی مربوطه را از روی رودخانه‌های بزرگ و نیمه‌بزرگ فراهم می‌کند، البته اجزای این رزمایش در منطقه رود ارس ارزی ایند نبود، بلکه در منطقه‌ای که هر دو ساحل رود ارس در

همه آنچه فرمانده نیروی زمینی سپاه از بخش‌های قابل بیان رزمایش اعلام می‌کند، نشان از همان پیام اولیه دارد.

نیروی زمینی سپاه پیش از این در جریان شدت گرفتن جنگ قریاغ رزمایشی با وسعت و حجم ادوات و تجهیزات کمتر در این منطقه برگزار کرد، اما این بار حجم گسترده‌تجهیزات، سرعت انتقال، نوع سناریویبومی برای این رزمایش و بسیاری‌ادله‌دیگر نشان از جدی‌تربودن پیش از حد پیام ایران برای کشورهای منطقه است. تا در دام طراحی‌های صهیونیست‌ها نیفتند. البته دیدار رئیس‌جمهور کشورمان هم با رئیس‌جمهور آذربایجان در نیویورک همراه بود با همین پیام بسیار جدی و حالا این پیام از صحنه دیپلماتی وارد صحنه امنیتی و نظامی شده است.

به‌صورت کلی، اغلب رزمایش‌ها حاوی پیام‌های عمومی بوده و در هر رزمایش از چندین دستاورد جدید یگان‌های شرکت‌کننده نیز رونمایی و آزمایش می‌شورد. بعضاً مبتنی بر دستورالعمل‌های فرارگاه مرکزی خاتم‌الانبیاء(ص) یگان‌های شرکت‌کننده آزمون‌شده و نمره‌نهایی تسلیحات نقطه‌زن بومی هستند.

خوش درخشید و شاید بتوان گفت بعد از تشکیل این یگان، این گسترده‌ترین رزمایشی بود که این توان در آن به

نمایش گذاشته‌شد.

اما تعدادی از ستون‌های اقتدار دانش و قدرت نظامی یکایک نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران یکی پهباد و دیگری موشک است. در این رزمایش، پهبادهای یگان‌های پهبادی نیروی زمینی سپاه نیز به خوبی توانست توان فلج‌کنندگی خود در مقابل دشمن را نمایش کند. پهبادهای انتحاری ساخت جهاد خودکفای نیروی زمینی سپاه و پهبادهای نظارتی و پایشگر این نیرو در این رزمایش به خوبی این مهم را نشان دادند.

به کارگیری پهبادهای انتحاری جدید که تولید شده در خود یگان صابرین نیروی زمینی سپاه بود، شاید اولین بار به‌صورت رسانه‌ای در این رزمایش اتفاق افتاد؛ پهبادهایی که انواع آنها را در نمایشگاه‌توانمندی‌های دانش بنیان یگان صابرین مشاهده‌کرده‌بودیم.

یگان توپخانه نیروی زمینی سپاه که در چند سال اخیر به بهترین تجهیزات و ادوات روز مجهز شده هم اقتدار خوبی در این رزمایش به اجرا گذاشت. به‌طور حتم پیش از هر اقدام و عملیاتی تاخت و نفوذ در منطقه دشمن اجرای آتش دقیق و فلج‌کننده پیش از اعزام چترپاز، هلی برن، تانک و توپ خودکشی و… در ادامه عملیات مؤثر خواهد بود. بر این اساس یگان توپخانه نیروی زمینی سپاه در این مرحله با به‌کارگیری این تسلیحات دشمن نشان می‌دهد گام‌ها مستحکم است و دل‌ها سرشار از ایمان و قلب‌ها مطمئن است. وقتی این سپاه به‌هم پیوسته و جیران و سرشار از معنویت را ببینیم، دقیقاً به یاد وعده‌های خداوند متعال در قرآن کریم می‌افتیم و شما تجسم آیات الهی قرآن و تجسم منطف الهی برای سعادت مسلمانان هستید. شما دژ مستحکم امنیت ملت و زینت ولایت هستید.»

وامی اده داد: «تا وقتی شما دژه‌ای استوار و روی زمین قدم می‌گذارید، هیچ دشمنی یاری پای گذاردن در کوچ‌ها و خیابان‌های کشور ما را نخواهد داشت. شما مردان کارآزموده‌ای هستید و میدان‌دیده‌اید و ش‌بها با چشمان باز از امنیت و نوامیس مردم دفاع کرده‌اید.»

در این مرحله، تاکت‌های تی ۷۲ و خودروه‌های رزمی سپاه در نقشه رزمایش ۲ نسبت‌به اجرای آتش پشتیبانی از نیروهای عمل‌کننده در منطقه رزمایش

اقدام کردند.

همانطور که اشاره شد، تاکت‌های به‌کارگیری شده در این رزمایش به سیستم‌های کنترل آتش پیشرفته که امکان شلیک در شب و در مسافت ۴ کیلومتری را دارند، مجهز شده‌اند.

نقش یگان مهندسی نیرو تها در احداث جاده و پل نپوده و با طراحی و اجرای انفجارات گسترده یک لایه دفاعی مستحکم در برابر نیروهای دشمن فرضی ایجاد کردند.

در این مرحله یگان‌های تخریب واحد مهندسی ترسا با بهره‌گیری از مهمات و مواد منفجره بومی و موشمند در حجم بالا موفق به ایجاد یک دیواره انفجاری و ایجاد یک خندق برای جلوگیری از نفوذ نیروهای دشمن به منطقه خودی شدند.

سردار سرلشکر پاسدار حسین سلامی، فرمانده کل سپاه که در جمع نیروهای شرکت‌کننده در رزمایش اقتدار نیروی زمینی سپاه در منطقه عمومی ارس به همراه تعدادی در فرماندهان سپاه و اعضای ارشد ستاد کل نیروهای مسلح و فرارگاه مرکزی حضرت خاتم‌الانبیاء(ص) حضور پیدا کرده بود، گفت: «آذربایجان سرزمین مجاهدان بزرگ و شهدای جاودان

در آسمان پر افتخار شهدای انقلاب اسلامی است. این صف مستحکمی که امروز می‌بینیم نشان می‌دهد گام‌ها مستحکم است و دل‌ها سرشار از ایمان و قلب‌ها مطمئن است. وقتی این سپاه به‌هم پیوسته و جیران و سرشار از معنویت را ببینیم، دقیقاً به یاد وعده‌های خداوند متعال در قرآن کریم می‌افتیم و شما تجسم آیات الهی قرآن و تجسم منطف الهی برای سعادت مسلمانان هستید. شما دژ مستحکم امنیت ملت و زینت ولایت هستید.»

وامی اده داد: «تا وقتی شما دژه‌ای استوار و روی زمین قدم می‌گذارید، هیچ دشمنی یاری پای گذاردن در کوچ‌ها و خیابان‌های کشور ما را نخواهد داشت. شما مردان کارآزموده‌ای هستید و میدان‌دیده‌اید و ش‌بها با چشمان باز از امنیت و نوامیس مردم دفاع کرده‌اید.»

فرمانده کل سپاه تصریح کرد: «دشمنان بزرگی از شما ضربت

رؤیای بی‌تعبیر صهیونیست‌ها در قفقاز

خود به اروپا و از دست خواهد داد و در نتیجه کریدور جنوب به‌شکل و بر عکس تحقق نخواهد یافت. این اتفاق باعث تضعیف جایگاه ژئولیتیکی جمهوری اسلامی ایران خواهد شدد و ایران وابسته به جمهوری آذربایجان و ترکیه در بحث تجارت با منطقه قفقاز، روسیه و اروپا خواهد بود. اهمیت موضوع به حدی است که این امر باعث اخلاص در همکاری بین ایران سازمان‌همکاری شانگهای نیز خواهد شد. کشور روسیه نیز عملاً از تأمین انرژی اتحادیه اروپا کنار گذاشته خواهد شد و ترکیه با ایجاد دالان توراتی انرژی آن منطقه را تأمین خواهد کرد. لذا این موضوع باعث کاهش اهرم‌های فشار روسیه علیه اروپا به ارمان خواهد شد. همچنین ایجاد خط توراتی باعث تضعیف پروژه ۵ تریلیون دلاری «یک میلیارد دلار و ۱۰ چین، که بزرگ‌ترین پروژه سرمایه‌گذاری تاریخ بشر است، می‌شود.

پیوند عمیق الهامی علم افب با صهیونیست‌ها در چند سال اخیر باعث نفوذ رژیم صهیونیستی در مراکز امنیتی اطلاعاتی و رسانه‌ای جمهوری آذربایجان شده است. موضوعی که باعث شده است اسرائیل در مرحله اول از طریق این رژیم به دنبال ضربه زدن به تأسیسات هسته‌ای ایران باشد.

خورده‌اند. اگر شما نبودید در دفاع مقدس کشور را اشغال کرده و ملیت ما را به غارت می‌بردند؛ اما دشمن تسلیم اراده و ایمان شما شد و امروز سپاه را به قدرتی بزرگ تبدیل کردید.»

فرمانده کل سپاه گفت: «هر دشمنی که اراده کند و در لانه باشد، او را می‌یابید و به آن ضربه می‌زنید و هر نیت پلیدی را خشم می‌کنید. اگر شما نبودید، پدیده تکفیر گسترش می‌یافت و شما بودید که کمر تکفیر را شکستید و این شما هستید که سینه‌های‌تان دژ تسخیرناپذیر این امت شده است.»

وی با اشاره به رزمایش نیروی زمینی، گفت: «ایسن رزمایش برای این است که نشان دهیم برای امنیت مردم به آب و آتش می‌زنیم. ما به هر کشور و قدرتی با ما در تعامل صحیح است، با او برادریم. ما دوست داریم همسایگان ما با هم مسائل شان را از طریق روش‌های غیر نظامی و تعامل سیاسی حل کنند. ما در این منطقه صاحب منفعتیم و اگر تغییری در گوشه‌ای از منطقه اتفاق بیفتد، منافع ما به‌خطر می‌افتد و آن‌وقت ما بی‌طرف نیستیم و از منافع ملی خودمان دفاع می‌کنیم.»

وی افزود: «ما از امنیت‌مان دفاع می‌کنیم و این برای ما یک اصل است و خط قرمز ما آن است که هیچ چیز تکفیر نکند. همه چیز بر اساس رسمیت شناختن حاکمیت کشورها باشد. از همه می‌خواهیم مشکلات را از راه گفت‌وگو حل کنند. رژیم صهیونیستی هر جا حضور پیدا کند منشأ ناامنی است. در بعضی از کشورهای جنوبی و در غرب و شمال کشور ما اسرائیل نفوذ کرده است. ممکن است بگویند حضور آنها برای امنیت ملی ما مخاطره‌ناهی نیست، اما سرشت اسرائیل ایجاد ناامنی است. به کشورهای همسایه توصیه می‌کنیم اسرائیل را به سرزمین‌های اسلامی راه ندهند؛ زیرا می‌خواهد درگیری‌های خود در فلسطین را حل کند و به دنبال توسعه‌ناامنی هستند.»

ضربه زدن به منافع ایران نکته امنیتی است که نباید آن را دست‌کم گرفت.

ثانیا برخورداری جمهوری آذربایجان از منابع غنی انرژی یکی‌دیگر از موضوعات و مسائلی است‌که‌اهمیت‌آذربایجان را برای رژیم صهیونیستی بالا برده است. آذربایجان هم به دلیل موقعیت ژئولیتیکی خود این توان را دارد تا به کشورهای مختلف انرژی صادر کند. این امر برای رژیم صهیونیستی

که‌ه‌شدیدا نیازمند نفت است، امری ضروری است. هم‌اکنون بالای ۴۰ درصد نفت صهیونیست‌ها توسط جمهوری آذربایجان تأمین می‌شود. البته صهیونیست‌ها نگاه دیگری نیز در این رابطه دارند و آن اینکه این رژیم بسا آگاهی از پتانسیل‌های موجود بین ایران و جمهوری آذربایجان روسیه تلاش می‌کند تا مانع شکل‌گیری و ایجاد همکاری‌های مشترک منطقه‌ای در حوزه انرژی بین این سه کشور شود.

● **ترکیه و تغییر ژئولیتیک منطقه**
تفکر نو عثمانی‌گری اردوغان باعث شده است که دولت ترکیه برای نیل به اهداف خود راهبردد عثمانی‌گری را در قالب پروژه‌های متعددی تعریف کند و از این رو ترکیه

برای تثبیت رفتار ترکیه در قفقاز لزوم است توجه‌شود که در آخرین نقطه شمال غربی ایران باریکه‌ای هست به نام قره‌سو که یک ناحیه راهبردی محسوب می‌شود و ۳ و نیم کیلومتر است. قره‌سو که تا قبل از سال ۱۳۱۰ بخشی از خاک ایران بود، طی مذاکراتی به جمهوری تازه‌تأسیس ترکیه واگذار شد. این باریکه کوچک ۳ و نیم کیلومتری، نقش بسیار مهمی در تحقق فرارگاه «آلان توراتی» دارد که در سال‌های اخیر، اردوغان به شدت به دنبال اجرای آن است. در واقع فرسو نقطه مبدا اصلی ترسیم و اجرای دالان مجعول توراتی است که دولت اردوغان در راستای تلاش و نگاه نو عثمانی‌گرایی، آن را پیگیری می‌کند. پیشبرد پروژه دالان توراتی اردوغان که فعلاً در استان سیونیک ارمنستان به مشکل برخورد است. بنابراین به نظر می‌رسد همکاری

با کشورهایی را باز کند که می‌توانند مزیت‌های فراوانی را برای آنها فراهم آورند. در این میان کشور مسلمان جمهوری آذربایجان به دلایلی توانسته است برای تل آوی جلالت داشته باشد. البته اینکه چه علل و عواملی باعث شده است تا سران رژیم صهیونیستی برای افزایش سطح روابط با باکو کوشش بسیاری از خود نشان دهند، پرسش مهمی است که مطرح می‌شود.

در پاسخ باید گفت که اولا جمهوری اسلامی ایران همواره یک تهدید برای رژیم صهیونیستی بوده است و آنها تلاش کرده‌اند تا با استفاده از برخی کشورهای نزدیک به ایران (هم در لحاظ جغرافیایی و هم پیوندهای تاریخی، فرهنگی و مذهبی) ایران را در تنگنا و فشار قرار دهند. بدون تردید یکی از اهداف اصلی اسرائیل در گسترش روابط با جمهوری آذربایجان که از زمان فریباشی شوروی تاکنون ادامه داشته است، مانع‌ت از گسترش نفوذ ایران در جمهوری‌های منطقه قفقاز جنوبی و شمال‌آسیای مرکزی بوده است. این سیاست راهبردی اسرائیل در منطقه برای پیشبرد اهداف و منافع سیاست خارجی خود می‌باشد. نفوذ در بنده اطلاعاتی جمهوری آذربایجان توسط صهیونیست‌ها، برای

بحران میان ایران و جمهوری آذربایجان که با تغییر نگرش مقامات آذری از موضوع قریاغ به تغییرات ژئولیتیکی به وجود آمد، یک پایه سوم هم دارد و آن حضور رژیم صهیونیستی در نزدیکی مرزهای کشورمان تلاش ترکیه برای نفوذ در قفقاز از طریق تلاش برای تغییر ژئولیتیک است.

قفقاز جنوبی با توجه به وجود مرز مشترک به طول نزدیک به ۸۰۰ کیلومتر برای جمهوری اسلامی ایران بسیار مهم و حیاتی‌اهمیت است. بدیهی‌است که وضعیت کنونی به عنوان پل دسترسی ایران به روسیه و جایگزینی برای دسترسی ایران به اروپا از طریق دریای سیاه است. البته از لحاظ ژئولیتیکی نیز کشورهای قفقاز جنوبی از طریق ایران دسترسی به خلیج فارس و اقیانوس هند را دارند که این امر موقعیت ایران را در وضعیت ایده‌آل قرار داده است.

● **حضور صهیونیست‌ها**
صهیونیست‌ها با درک کامل از محدودیت‌های ساختاری خود، می‌کوشند تا با نفوذ در برخی مناطق، باب داد و ستد

تقویم انقلاب

ستون پنجم دشمن

سید مهدی حسینی

مورخ و پژوهشگر

تقویم انقلاب اسلامی در پاییز سال ۱۳۵۹ و دولت تازه تأسیس به نخست‌وزیری محمدعلی رجایی در تب و تاب کشمکش‌های سیاسی روزهای ملتهبی را می‌گذراند که جنگ تحمیلی به ایران شروع شد و کشور و ملت را در نگرانی‌های عمیقی فرو برد. در این فرصت، هدف خوبی برای خرابکاران اعزام شده از خاک عراق به ایران بود که با برنامه‌های معین از مرزها می‌گذشتند و به نیروهای جاسوسی و ستون پنجم مرتبط می‌شدند. با بررسی اسناد و اخبار به جا مانده از آن دوران درمی‌یابیم که نه تنها در آغاز جنگ، بلکه تا پایان جنگ عملیات‌های خرابکارانه ستون پنجم برنامه‌ریزی شده و هدفمند انجام می‌گرفت و تنها در قالب بمب‌گذاری و انفجارات و ترورها خلاصه نمی‌شد. علاوه بر آن، عملیات روانی و شایعه‌پراکنی گاهی به مراتب مخرب‌تر از حرکت‌های دیگرشان بود. هرگاه دشمن خود را برای حمله همه‌جانبه ایران آماده می‌کرد، عوامل در داخل کشور شایعات گوناگونی را رواج می‌دادند که موجب تضعیف روحیه نیروهای نظامی و مردم حاضر در صحنه می‌شد؛ البته درگیری‌های مرزی با گروه‌های تجزیه‌طلب در استان‌های مرزی ایران زمینه خوبی را برای ورود عوامل خرابکار از طریق عراق فراهم کرده بود. این افراد با گرفتن دستمزدهای مشخص از مرز عراق وارد ایران و راهی تهران می‌شدند تا مأموریت خود را به انجام برسانند. آنها گاهی با گروه‌های تجزیه‌طلب همراه و همکار می‌شدند و گاهی هم به دلیل انجام نشدن هماهنگی‌های قبلی برنامه‌های‌شان به هم می‌ریخت. طبق اسناد منتشر شده موضوع کار عوامل خرابکار که بمب‌گذاری در تهران یا سایر شهرها بود، اگر در اجرای عملیات مورد نظر موفق نمی‌شدند، در بسیاری از موارد آنچه را که با آنها گفته شده بود، عملی می‌کردند و خسارات عمده به بار می‌آوردند که مصداق و نمونه‌های آن بسیار فراوان است؛ البته بسیاری از آنها خنثی شد. انجام عملیات‌های گسترده اینچنینی اثرش از یک حمله هوایی اگر بیشتر نبود، کمتر هم نبود. قسمتی از این اسناد دقت کنید که آمده است: «برابر اطلاع واصله عوامل مخرب قصد دارند دست به عمل خائنانه‌ای زده و در نقاط حساس از جمله کمیته مرکزی، مجلس شورای ملی [اسلامی] زندان اوین، زندان قصر، فرودگاه مهرآباد، دوشان‌تپه، پادگان دپو، رادیو و تلویزیون و پادگان لاهوتی [حر] بمب‌گذاری نمایند، مراتب جهت اطلاع و هرگونه اقدام بایسته اعلام می‌گردد.» در گرم‌گرم حملات هوایی ارتش متجاوز حزب بعث عراق عوامل خرابکار موسوم به ستون پنجم دشمن نیز بیکار نمی‌ماند. علاوه بر شایعه‌پراکنی، بمب‌گذاری، تضعیف روحیه نیروهای متجاوز یاری می‌دادند. حکومت بعثی حاکم بر عراق در عملیات جاسوسی و خرابکارانه از امکانات دیپلماتیک خود نیز استفاده می‌کرد؛ به طوری که در گزارش آمده است: «خبر واصله حاکی است هنگام آژیر هوایی در اطراف خانه کاردار سفارت عراق علامت‌هایی داده می‌شود... به رنگ‌های سبز و سفید و قرمز است.» چنین اقداماتی را نه تنها وابستگان سفارت عراق، بلکه سفارت‌خانه‌های کشورهای هم‌پیمان رژیم بعثی حاکم بر عراق هم انجام می‌دادند. اقدامات پیچیده این سفارتخانه حاکی از آن بود که آنها برای پیشبرد اهداف نظام ارتش متجاوز از هیچ رفتاری فروگذار نمی‌کردند که در این رابطه گفتنی‌ها فراوان است.

اجرای شریعت و اقتضای زمان

بنیان‌های اسلامی مبارزات امام خمینی (ره)

خودش بیاید و اعتراف کند؟ فرمودند: «اگر شما اعتراف نگیرید، اعتراف نمی‌کند». بعد گفتند: «اعتراف گرفتن و اینکه به زور به کسی بگویید که این گناه را کرده‌ای، حرام است». البته زمانی گناه موضوعی اجتماعی یا جاسوسی است، فرق می‌کند؛ ولی موضوع شخصی، مانند مشروب خوردن، معذرت می‌خواهم، زنا و لواط و مانند این. امام در مورد این احکام فرمودند: «پرسیدنش هم حرام است. شما چه کار دارید؟ شما چرا باید اسرار مردم را فاش کنید؟» گفتم حالا فرض کنید یک آدمی بخواهد توبه کند، در زمان حضرت امیر هم شده است که کسی آمده و با اصرار گفته که من می‌خواهم پاک شوم. البته نزد من تا به حالا چنین موضوعی انجام نشده است، ولی در تاریخ آمده است. حضرت امام گفت: «نه، شما بگو توبه کن، خدا قبول می‌کند». حضرت امیر هم همین را گفت، یک بار گفت برو، دوبار، سه بار، حضرت امیر هم می‌خواست که این [معجزات] انجام نشود. به هر حال امام گفت این احکام را اجرا نکنید. من باز اصرار کردم اگر تمام مقدمات این حکم روشن باشد، چه کار باید انجام داد؟ گفت: حداقل رجم نکنید. در ماجرای انگشت بریدن هم ایشان فرمود که اجرا نکنید. تا زمانی که من دادستان کل انقلاب بودم، هم در تبریز و هم در جاهای دیگر، رجم و انگشت بریدن اجرا نشد. از آن وقت به بعد هم، در کل ایران رجم و انگشت بریدن اجرا نشد، تا بعد از آقای اردبیلی که آقای زدی آمد، من می‌دانم که حکم رجم را در بعضی جاها اجرا کردند.»

در همین راستا آقای سیدمحمد موسوی‌بجنوردی که سال‌ها عضویت شورای عالی قضایی بود نیز نقل می‌کند: «در همان اوایل سال ۱۳۶۰ بود که سمیناری در یکی از کشورهای اروپایی برگزار شده بود که به عنوان اثبات اینکه اسلام دین خشونت است، مسئله رجم را مطرح کرده بودند، من خدمت امام رفتم و جریان را به ایشان عرض کردم و ایشان فرمودند چه طرحی دارید؟ گفتم اگر اجازه بدهید به ما در دادگاه‌ها حکم رجم را صادر نکنند، یک شق دیگری را بگیرند. امام فرمودند که این کار را نکنید. من عرض کردم ما این را به شما نسبت می‌دهم که شما فرموده‌اید، گفتند اشکالی ندارد. من آمدم

در شورای عالی قضایی مسئله را نقل کردم و شورای عالی هم آن را بخشنامه کردند برای همه کشور.»

حضرت امام (ره) بر دقت نظر در اجرای احکام اسلام تأکید داشتند و بر این باور بودند که شریعت باید به گونه‌ای اجرا شود که چهره اسلام مخلوش نشود. به ویژه آنکه دشمنان اسلام و انقلاب اسلامی نیز مترصد فرصتی برای هجمه به تفکر اسلامی هستند. برای نمونه، ایشان در جمع شرکت‌کنندگان در سمینار دادگاه‌های انقلاب و حکام شرع سراسر کشور، خطاب به قضات دادگاه‌های اینگونه هشدار می‌دهند: «چنانچه خدای نخواست به طور دقیق، به طور شایسته عمل نشود، علاوه بر مسئولیت شرعی نسبت به اصل قضیه، یک مسئولیت بزرگ‌تری هم هست و آن این است که شما قاضی در جمهوری اسلامی هستید و ممکن است که جمهوری اسلامی در خطر بیفتد؛ یعنی وجهه‌اش یک وجهه ناشایسته‌ای بشود. شما می‌دانید که الآن اشخاص مختلف با اغراض شیطانی درصدد این هستند که این چهره اسلامی جمهوری را مُشوه کنند. یکی از راه‌های مشوه شدن، همین دادگاه‌هاست که اگر خدای نخواست در دادگاه‌ها یک امر خلافی واقع بشود، این فقط به دادگاه صدمه نمی‌زند، به جمهوری فقط صدمه نمی‌زند، به اسلام ضربه می‌زند؛ صدمه، صدمه به اسلام است.» (۱۳۵۸/۷/۲۰)

توجه به مصلحت در اجرای شریعت را

می‌توان در تذکرات حضرت امام (ره) به شورای نگهبان نیز مشاهده کرد. شورایی که وظیفه ذاتی آن تضمین شرعی بودن قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی است و تا تأیید این شورا نباشد، هیچ مصوبه مجلسی به قانون کشور تبدیل نخواهد شد. حضرت امام باصراحت می‌نویسند: «تذکری پدران به اعضای عزیز شورای نگهبان می‌دهم که خودشان قبل از این گیرها، مصلحت نظام را در نظر بگیرند، چرا که یکی از مسائل بسیار مهم در دنیای پر آشوب کنونی نقش زمان و مکان در اجتهاد و نوع تصمیم‌گیری‌هاست. حکومت فلسفه عملی برخورد با شرک و کفر و معضلات داخلی و خارجی را تعیین می‌کند و این بحث‌های طلبگی مدارس، که در چارچوب تئوری‌هاست، نه تنها قابل حل نیست، که ما را به بن‌بست‌هایی می‌کشاند که منجر به نقض ظاهری قانون اساسی می‌گردد. شما در عین اینکه باید تمام توان خودتان را بگذارید که خلاف شرعی صورت نگیرد و خدا آن روز را نیارود باید تمام سعی خودتان را بنمایید که خدای ناکرده اسلام در پیچ و خم‌های اقتصادی، نظامی، اجتماعی و سیاسی، متهم به عدم قدرت اداره جهان نگردد. خداوند به همه اعضای محترم مجمع تشخیص مصلحت توفیق دهد تا هر چه بهتر به اسلام خدمت کنید.» (۱۳۶۷/۱۰/۸)

مهدی سعیدی

دبیر گروه تاریخ

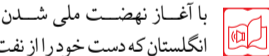
حضرت امام خمینی (ره) با همه توان به دنبال اجرای شریعت در جامعه بود. این اصرار هم بر آمده از باورهای اسلام‌خواهانه ایشان بود که تنها راه سعادت بشریت و ساختن جامعه سالم را در عمل به آموزه‌های می‌دانستند و هم اینکه بر عهدی که در تمامی مراحل نهضت اسلامی با ملت بسته بودند، اصرار داشتند. اما این عمل به اسلام با نوعی تحجر و قشری‌گری و اشعری‌گری ملازم نبود که چهره‌های کهنه و عبوس و عقب‌مانده از اسلام ارائه کنند؛ بلکه با تدبیر و عقلانیت‌هایی همراه بود که با مقتضیات زمان تطابق داشت، به گونه‌ای که عمل به احکام اسلامی موجب وهن دین نشود. به واقع، رویکردی حکیمانه با احکام شریعت اسلامی داشتند و در عملی شدن آن مصلحت نظام اسلامی و مقتضیات زمانه را نیز در نظر می‌گرفتند. البته چنین تدبیری در نگاه شرعی حضرت امام جزئی از دین بوده و عملی خارج از چارچوب شرع به حساب نمی‌آید. نمونه‌های فراوانی از نظرات شرعی حضرت امام (ره) در این زمینه می‌توان برشمرد که از حکمت و فهم شرایط زمانه حکایت دارد. برای نمونه، آیت‌الله سیدحسین موسوی‌تبریزی، دادستان کل انقلاب در سال‌های ۱۳۶۰ تا ۱۳۶۳ می‌گوید: امام خمینی اجازه اجرای حکم رجم (سنگسار) و بریدن انگشت را نداد. وی اتفاقی را که به مخالفت امام با اجرای حکم سنگسار منجر شده، اینطور روایت کرده است: «خانمی را در کرمان رجم کردند، آن موقع خبرنگاران دنیا به ایران می‌آمدند. از آن ماجرای رجم یک فیلم هم ساخته شد، مرحوم آقای بهشتی ناراحت شده بود. یادم است که آن موقع، اوایل انقلاب سال ۱۳۵۸ بود و من قاضی دادگاه انقلاب تبریز بودم. خدمت امام رسیدم و عرض کردم که آقا، حتماً این خبرها را شنیده‌اید. ما باید در مورد رجم و اینطور احکام اسلام چه کار کنیم؟ وقتی چهار نفر شاهد باشند یا خود متهم چهار بار اعتراف کند و متأهل باشد، حکم رجم را اجرا کنیم یا نه؟ امام فرمودند، اجرا نکنید. گفتم آقا چطور؟ امام گفت: «این چیزها ثابت نمی‌شود». گفتم آقا اگر

دهلیز

نفت، تقدیم به کودتاگران!

دیکتاتوری پهلوی و استثمار ایران

با آغاز نهضت ملی شدن نفت، انگلستان که دست خود را از نفت ایران کوتاه می‌دید، اقدامات گوناگونی انجام داد تا جلوی ملی شدن نفت را بگیرد. تهدید به حمله نظامی، شکایت به سازمان‌های بین‌المللی و سرانجام تحریم‌های شدید اقتصادی و نفتی از جمله این اقدامات بود. در این میان، مصدق که تمام همت خود را بر حذف رقبای داخلی متمرکز کرده بود و از طرفی انگلستان را تنها دشمن خارجی می‌دانست، عجزلانه و با چشمان بسته خود را به آغوش دولت آمریکا انداخت. او آمریکا را دولتی طرفدار دموکراسی و حقوق ملت‌ها می‌دانست، غافل از اینکه آمریکا چهره جوان شده استثمار انگلیس است. با سقوط دولت مصدق به علت کودتای ۲۸ مرداد و روی کار آمدن سرلشکر زاهدی، رژیم دست‌نشانده پهلوی در مسیر واگذاری مجدد نفت در اختیار بیگانگان در قالب کنسرسیوم نفتی قرار گرفت. دولت کودتایی ایران در روند تدوین و تنظیم قرارداد، که در واقع تقسیم غنایم نفت ایران از طریق شرکت‌های نفتی آمریکایی، انگلیسی و دو شرکت نفتی هلندی و فرانسوی بود، هیچگونه نقشی نداشت.

نمایندگان ایران فقط باید توافقات شرکت‌های نفتی و نمایندگان سیاسی آمریکا و انگلستان بر سر نفت ایران را تأیید و امضا کرده و برای تصویب نهایی به مجلس شورای ملی (دوره هجدهم) و مجلس سنا می‌فرستادند، که قریب به اتفاق نمایندگان آن دو مجلس را دولت زاهدی و شخص شاه برگزیده بودند و بیشتر آنها روابط پیدا و پنهان دیرپایی با سیاست دو کشور آمریکا و انگلستان در ایران داشتند. در کتاب «تاریخ سیاسی معاصر ایران» نوشته دکتر مدنی به نقل از «فواد روحانی» که در جمع نمایندگان دولت کودتایی زاهدی با نمایندگان کنسرسیوم مذاکره می‌کرد، درباره نقش بلااثر نمایندگان ایران در جریان عقد قرارداد کنسرسیوم آمده است: «علی امینی شخصاً از تورکیلد ریبر، نماینده دولت آمریکا که در مذاکرات حضور داشت، در مورد خط مشی‌ای که دولت ایران در قبال مسئله نفت بایستی دنبال کند نظر خواهی نمود. آقای تورکیلد اظهار داشت: دولت شما از سه راه یکی را باید انتخاب کند. یا نفت را به مقدار ناچیزی به شرکت‌های مستقل بفروشد، یا وام گرفته و غرامت شرکت نفت انگلیس و ایران را بپردازد و یا بالاخره با شرکت‌های بزرگ سازش نماید. آقای امینی گفت: ما از شما که مشاوران هستیم، می‌خواهیم نظرات را در این باره به ما بدهید. مراجعه ما به شما همانند مراجعه بیمار به پزشک است. آقای تورکیلد ریبر جواب داد: خوب مثالی آوردید. ما معالج شما هستیم و به علت درد شما بی برده‌ام. نسخه مداوای شما قبول شرایط کنسرسیوم است.»

حافظه

غارت سرخ‌پوستان

مروری بر چگونگی سلطه اروپاییان بر جهان

فرانسوی‌ها در رقابت با دشمن دیرینه خود، انگلیسی‌ها از اوایل نیمه قرن پانزدهم میلادی وارد سرزمین آمریکای شمالی شدند و در سال ۱۵۴۰، نخستین نمایندگی تجاری فرانسه در آمریکای شمالی تأسیس شد. مهم‌ترین کالا برای فرانسوی‌ها پوست خز بود و ارزش آن معادل طلا برای اسپانیایی‌ها محسوب می‌شد و انگیزه ایجاد امپراتوری در آمریکای شمالی را در ذهن فرانسوی‌ها تقویت کرد.

در سال ۱۶۰۸، نخستین سکونتگاه همیشگی فرانسوی‌ها در «کیک»، امروزی تأسیس شد. در سال ۱۶۸۲، «روبرت دلاسال» به بخش‌های پایین رود می‌سی‌سی‌پی سفر کرد. او این سفر را تا دهانه این رود در خلیج مکزیک ادامه داد و تمام سرزمین‌های حوزه رود می‌سی‌سی‌پی را متعلق به فرانسه اعلام کرد و به احترام پادشاه وقت «لونی چهاردهم» این سرزمین‌ها را «لونیویانا» نامید. البته مهاجران فرانسوی به قاره آمریکا بسیار کمتر از مهاجران اسپانیایی و انگلیسی بودند. حضور استعمارگران متعدد در آمریکای شمالی، هر چند بسا رقابت بین آنها همراه است؛ اما سیاست استعمارگران ایجاب می‌کرد که این رقبا برای گسترش سیطره خود متحد شده و با سیاست «اختلاف بینداز و حکومت کن» قبایل سرخ‌پوست را به جان هم بیندازند. برای نمونه، در کانادا در اواخر قرن هفدهم، فرانسوی‌ها به یک قبیله و هلندی‌ها به قبیله دیگر کمک کرده و آنها را به جان هم انداختند. در نهایت قبیله اولی، قبیله دومی را نابود کرد و از ۲۲ روستای

شهرت تئوریک تا آشوب خیابانی

تأملی بر ریشه‌های غیربومی شعار «زن، زندگی، آزادی» و پیامدهای آن

مصطفی قربانی
دکترای علوم سیاسی

در شماره پیشین درباره نقد آشوب‌های اخیر رخ داده در کشور گفته شد که عدم زمینه‌مندی؛ به معنای تطبیق نداشتن این آشوب‌ها با مسائل و دغدغه‌های زندگی روزمره مردم ایران، مهم‌ترین ضعف آنها به شمار می‌آید. از این نظر، این آشوب‌ها را حاوی خصیصه «کژمدرنی» به منزله یک مسئله و عارضه ریشه‌دار تاریخی دانستیم. در نوشتار حاضر تلاش می‌شود ریشه‌های شعار «زن، زندگی، آزادی» به مثابه یکی از محوری‌ترین شعارهای آشوب‌گران و نقد آن بررسی شود.

ریشه‌های شعار زن، زندگی، آزادی
اگر جنبه‌های امنیتی و طراحی‌های توطئه‌آمیز در آشوب‌های اخیر را موضوعی جداگانه بدانیم که به بررسی تخصصی و دقیقی نیاز دارد، درباره مبانی و آیشخورهای فکری «زن، زندگی، آزادی» می‌توان گفت، این شعار برخاسته از موج سوم تجدیدی است که مدت‌هاست (از دهه ۱۹۸۰ به بعد) دنیای غرب را فرا گرفته است. در این موج، بر تنوع و سیالیت سبک زندگی تأکید می‌شود.

بر این اساس، در این موج که مبتنی بر پست مدرنیسم شکل گرفته و قوام یافته است، بر پرآکنندگی و عدم تمرکز یا به تعبیر دقیق‌تر، تنوع روایت‌ها از حقیقت و مشروع بودن روایت‌های مختلف از حقیقت تأکید می‌شود. بنابراین، در این بستر، برخلاف موج دوم تجدید که مبتنی بر طبقات اجتماعی بود و به طور طبیعی، هویت طبقاتی مطرح می‌شد، در اینجا بر از بین رفتن مرزهای طبقات و تنوع و سیالیت سبک‌های زندگی توجه می‌شود. مسلم است که این تنوع سبک‌های زندگی، با موضوع مصرف‌رابطا بوده و به عبارتی، برای پاسخ به نیازهای متنوعی

که در دنیای متلون سبک‌های زندگی مطرح می‌شود، انبوهی از کالاها تولید می‌شود تا به نیازها و خواست‌های متنوع مصرف‌کنندگان پاسخ دهد. در برخی تعابیر، از این تنوع و سیالیت یا نسبی‌گرایی پست مدرن به عنوان «ایدئولوژی نئولیبرالیسم» نام برده‌اند؛ به این ترتیب که پست مدرنیسم به منزله روح موج سوم تجدید، درصدد از بین بردن تمرکزها و فراروایت‌هاست تا دیگر مقاومتی در برابر سرمایداری شکل نگیرد.

نکته مهم در این میان آن است که در موج سوم تجدید، هر کس می‌تواند سبکی از زندگی را داشته باشد و مدعای حقیقت تام هم بشود. بنابراین، انواعی از سبک‌های زندگی بدون وجود هرگونه بنیاد و جوهری مشخص برای ارزیابی آنها مشروعیت لازم برای طرح و ارائه پیدا می‌کنند. بر همین اساس است که مباحث و شعارهایی، چون «می‌خواهم زندگی کنم» یا «زن، زندگی، آزادی» به منصفه ظهور می‌رسد. مهم‌ترین نکته در این باره آن است که در دنیای غرب هم (که هم‌اکنون با این موج سوم از آن به «تجدید بی‌سازمان» تعبیر شده است)، هنوز چارچوب‌های قانونی و عرفی به منزله خطوط قرمز و تعیین‌کننده حدود رفتاری و آزادی افراد است و ابداً اینگونه نیست که هر کس هر آنچه بخواهد بتواند در حوزه عمومی انجام دهد.

ورود شتاب‌زده به موج سوم تجدید
همانگونه که در یادداشت پیشین هم آشوب‌های اخیر را واجد ویژگی کژمدرنی و بی‌ارتباط با زمینه‌های فرهنگی، هویتی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی جامعه ایرانی دانستیم، شعار محوری در این آشوب‌ها؛ یعنی «زن، زندگی، آزادی» نیز به خوبی از ضعف تطبیق با زمینه یا نداشتن زمینه‌مندی رنج می‌برد. بنابراین، بر این موضوع می‌توان از چند منظر نقدهایی وارد کرد:

۱- طراحان این شعار به مسیر خطی تاریخ و فلسفه تاریخ تجدید معتقد هستند؛ به این معنا که چون تمام دنیا را در حال گذار به مدرنیته می‌دانند، پس تلاش می‌کنند به زعم خود با ورود این قبیل مفاهیم و موضوع‌ها، جامعه ایرانی را با سرعت بیشتری به سمت تجدید سوق دهند. در واقع، چون همه چیز را در غرب و مسیر تاریخ را بر اساس تجربه غرب می‌دانند، اینگونه تلاش می‌کنند. این در حالی است که تمام دنیا غرب و مدرنیته نیست و هر ملت و تمدنی می‌تواند مسیر منحصر به فرد خود را داشته باشد. کانون اصلی منازعه میان دنیای غرب و استبداد با جمهوری اسلامی نیز درست بر سر همین موضوع است که جمهوری اسلامی فلسفه تاریخ تجدید را نمی‌پذیرد. بر همین اساس، می‌توان گفت منازعه این طیف‌ها با جمهوری اسلامی ایران در این واقعیت ریشه دارد.

سیاست نامه

سیدمحمد کاظم بزدی-۴۹
دوگانه‌های برساخته

فتح‌الله پریشان
دبیر گروه اندیشی‌ها

یکی از راه‌های تحریف و غبارآلود کردن ذهنیت جامعه، ترویج دوقطبی‌های کاذب است. این موضوع همواره در دستور کار دستگاه تبلیغی- رسانه‌ای دشمنان ایران و جمهوری اسلامی بوده است. در شماره گذشته به دو مورد از این دوگانه‌سازی‌های مؤثر در قیام مردم ایران در مشروطه، یعنی «نداستبداد ضد استعمار» و «اسلامیت-ایرانیّت» که امروز هم به کار بسته می‌شود، اشاره شد. در ادامه دوقطبی‌های دیگر مورد استفاده دشمنان ملت ایران در آن برهه مهم بررسی می‌شود.

۳- دوگانه مشروطه‌خواهی در تعارض با ملت ایران: سومین دوقطبی، قراردادن مشروطه‌خواهان در برابر آحاد ملت ایران است. حتی وانمود می‌کردند که در طیف علما هم نظر شیخ فضل‌الله نوری و مرحوم یزدی جایگاهی ندارد و مطرود و منزوی است. علمای مشروطه‌خواه جبهه بزرگی را تشکیل دادند. اگر از نظر تعداد بیشتر از علمای مشروطه نبودند، کمتر هم نبودند. آیات عظام آخوند ملاقرآبعلی (در زنجان)، میرزاصدق آقاچه‌تهد، حاج میرزا حسن آقاچه‌تهد، مرحوم حاج میرزا ابراهیم خوبی، صاحب شرح نهج‌البلاغه معروف (آذربایجان و تبریز)، آقا سیدمحمدباقر درجه‌ای (اصفهان) و حاج ملامحمد خمایی (رشت) (نهران): حاج آخوندروستم‌آبادی، سیداحمد طباطبایی، ملامحمد آملی و حاج آقا علی‌اکبر بروجردی و حاج میرزا ابوتراب شهیدی قزوینی و حاج شیخ روح‌الله دانایی؛ فقط در تحصن حضرت عبدالعظیم (ع) دست‌کم ۲۰ تا ۳۰ می‌تجد حضور داشتند. در خراسان هم مرحوم حاج میرزا رضا خراسانی است. اما دستگاه تحریف مشروطه ووشنفری و غرب حمایت آنها را در اقلیت با درجه دو نشان می‌دادند.

۴- دوگانه مشروطه‌خواه روسفیل: دوگانه بعدی مشروطه‌خواه روسفیل است. تاریخ‌نگاران مشروطه این گونه القا می‌کنند که بین روس‌های متجاوز با مخالفان مشروطه همسویی کامل است. هر کس با مشروطه طرف است، روسفیل بوده و مشروطه‌خواهان در اردوگاه روس‌ها قرار دارند. شیخ را در رأس افراد روسفیل قرار می‌دادند. این در حالی است که شیخ تا لحظه آخر حاضر نشد زیر پرچم روس برود و جانش را در مسیر عقیده و استقلالش گذاشت. وانگهی از سخنان افراد مطعنی، مانند محمدمصطفی حسن تقی‌زاده و فریدون آدمیت برمی‌آید که در اردوی مشروطه‌خواهان که تهران را تصرف کردند، سپهدار تکابنی نماینده روس‌ها از شمال کشور و سردار اسعد نماینده انگلیسی‌ها از جنوب کشور بودند. قشون روس هم مقاومت چندانی در برابر مشروطه‌خواهان ندارد. چرا؟ چون روس و انگلیس با طراحی روچیلدهای اروپا با عقد قرارداد ۱۹۰۷ (تقسیم ایران اسلامی به منطقه نفوذ روس و انگلیس، و منطقه حایل و پوششالی بی‌طرف به نتیجه رسیده بودند که باید متحد شوند و دست‌کم در قضایای منتهی به فتح تهران کاملاً هم‌نوا بودند. ه دوگانه مشروطه‌خواه مستبد: دوگانه بعدی دوگانه مستبد مشروطه‌خواه است. این دوگانه از همه پررنگ‌تر است و بقیه دوگانه‌ها در ذیل این دوگانه تقسیم‌بندی می‌شوند؛ مشروطه‌خواهان سکولار با القای اینکه با ما هستید یا در جنبه استبداد، شخصیتی مانند شیخ‌فضل‌الله نوری (ره) را در رأس استبدادگرایان جا می‌زنند.

در پاسخ به این دوقطبی‌سازی‌ها باید عرض کنم شیخ فضل‌الله نوری به معنای واقعی انقلابی عصر استبداد و اصلاح‌گر عصر مشروطه بود. به عبارت دیگر، روندهای تاریخی نشان داد، نه تنها شیخ مشروطه‌ستیز به معنای مخالف آزادی، قانون‌خواهی و اصلاحات نبود؛ بلکه از پیشگامان اصلی مشروطه به معنای واقعی مشروطه بود که به دنبال محدود کردن قدرت شاه و مبارزه با استبداد بود؛ اما روشنفکران غربگرا خود پایه‌گذار استبداد رضاخانی شدند.

منابع در دفتر نشریه موجود است

۲- طراحان و عوامل توسعه این شعارها در حالی شعارهای مختص موج سوم تجدید سر می‌دهند که جامعه ایران با حدود دو قرن آشنایی با تجدید، به دلایل فلسفی- الهیاتی، هنوز آن را هضم و درونی نکرده است. البته ناگفته نماند که این ورود و به تعبیر دقیق‌تر، هجوم تجدید به ایران، علاوه بر خلق اختلالات اجتماعی- فرهنگی، اختلالات معرفتی هم ایجاد کرده است. به هر حال، در شرایطی که جامعه ایران هنوز با موج اول تجدید آشتی نکرده و در واقع، آن را نپذیرفته است، طرح این قبیل موضوع‌ها در ایران، بر گسست‌ها و سرگشتگی‌های نظری و عملی در ایران بیشتر دامن می‌زند و به هیچ وجه قادر به حل هیچ‌کدام از مسائل انباشته شده تاریخی جامعه ایرانی نیست. به تعبیر دقیق‌تر، طرح این موضوع‌های غیرمرتبط با زمینه جامعه ایرانی، نه تنها کمکی به حل مسائل ایران نمی‌کند، بلکه بر پیچیدگی‌های حل این مسائل می‌افزاید.

۳- محوریت‌بخشی به مسائل زنانگی با تمرکز بر «تن‌نمایی»، آنگونه که در برخی جمعاعات ضد انقلاب در خارج از کشور شاهد آن بوده‌ایم و قبلاً هم متذکر شده‌ایم، حتی در غرب هم که داعیه‌دار طرح این بحث‌ها و مسائل است، تقریباً بی‌سابقه است.

در پایان باید متذکر شد که یک وجه نهفته در شعار زن، زندگی، آزادی، همانگونه که در بالا هم به صورت تلویحی به آن اشاره شد، تمایل جدی به نسخه‌برداری کورکورانه از غرب، علوم انسانی آن و حتی سیر تحول تاریخی آن است. بر این اساس، یکی دیگر از مهم‌ترین ضعف‌ها در انتخاب این شعار به ضعف تئوریک و تلاش برای بسط تجربیات غرب در ایران مربوط می‌شود. همین امر نشان می‌دهد، جامعه و نخبگان متعهد ایرانی باید روایت متمایز و هویت‌بخش خویش را از تاریخ و مسیر آینده خود ارائه کند تا در دام این آشوب‌ها- که قطعاً برخاسته از شهوت‌های تئوریک است- گرفتار نشود؛ زیرا تجربه تاریخی، مسائل و کیفیت رقم خوردن آینده ایران متفاوت از غرب و آن چیزی است که بر آن گذشته است.

آفاق

چهره پنهان سیاست - ۵۸

اسطوره‌سازی‌های غرب

غربی‌سازی (آمریکایی‌سازی) آنهاست.

یکی از مهم‌ترین کارویژه‌های اسطوره‌سازی غرب در ملت‌های غیر غربی این است که «امر جزئی و خاص فرهنگی و ایدئولوژیک، به امر عام و جهان‌شمول، طبیعی و تجربی تبدیل شود.» (دهقانی فیروزآبادی، ۱۳۹۰: ۲۶) از این رو، اسطوره‌سازی در دستگاه رسانه‌ای غرب کوششی است که جهان را بر اساس ارزش‌های خود تفسیر و معنا کرده و آن را به منزله امر عام، جهان‌شمول و طبیعی به دیگران القا می‌کند و از این طریق کنش‌های متناسب را در ملت‌های دیگر شکل می‌دهد.

امپراتوری رسانه‌ای غرب ایدئولوژی و فرهنگ خود را از طریق اسطوره‌سازی، به گونه‌ای روایت و ارائه می‌کند که یک طرف صادق و حقیقی جلوه کند و در نزد طرف مقابل کاذب و غیرحقیقی تصور شود. به همین دلیل، گفته می‌شود نفوذ مبتنی بر اسطوره‌سازی قادر است روح، احساسات و عواطف افراد و جامعه را در راستای اهداف بازیگران هدایت کند. (متقی، ۱۳۸۸: ۶۹)

در همین راستا، نفوذ و سلطه نرم نظام سلطه و سرمایه‌داری لیبرالیسم از طریق اسطوره‌سازی مفاهیم، ارزش‌ها و زیست‌غربی از یک‌سو و اسطوره‌سازی منفی از سایرین و اسطوره‌شکنی جوامع غیر غربی و به ویژه اسلامی از سوی دیگر دنبال می‌شود.

سیامک باقری
دکترای علوم سیاسی

اسطوره‌سازی در همه جوامع و در تمام ادوار تاریخ دنیا تا امروز وجود داشته است. تمایل به اسطوره و اسطوره‌سازی در نهاد انسان‌هاست و به حس درونی آنها بر می‌گردد. به تعبیر استاد شهید مطهری، این یک حس بشری است، حس قهرمان‌پرستی که درباره قهرمان‌های ملی و قهرمان‌های دینی افسانه می‌سازد. (مطهری، ۱۳۷۸، ج ۱۷: ۸۶) اسطوره‌ها می‌توانند دروغین و افسانه‌ای یا حقیقی باشند.

در هر صورت هر کشور و ملتی با آرمان‌ها، اسطوره‌ها و نمادهای خود، زندگی می‌کند. بنابراین، باید گفت اسطوره‌ها با فرهنگ‌ها همراه هستند و تا حدودی جزء لاینفک آنها به شمار می‌آیند و در نتیجه راهنمایی برای زندگی و شکل‌دهنده رفتارها و الگوهای رفتاری هستند.

اسطوره‌ها و اسطوره‌سازی‌ها همواره در زیست‌بوم فرهنگی هر جامعه‌ای محدود بوده است، اما از قرن بیستم به بعد شکل خاصی از اسطوره‌سازی در سیاست بین‌الملل نضج و رشد یافته که کارکرد آن، نفوذ و رخنه فرهنگ عامه جامعه غربی (اروپایی و آمریکایی) به دیگر جوامع با هدف

تبیین

جنگ روایت‌ها و جهاد تبیین - ۲۱

بهترین وقت

گذشتند! یا عمار یاسر را چرا علیه السلام می‌گویم؟ چون عمار در وقت حساس اشتباه نکرد و فهمید و وظیفه خود را بهنگام به انجام رساند.

رهبر معظم انقلاب اهمیت و بهنگام بودن واکنش‌ها را اینگونه می‌فرمایند: «نکته اصلی‌ای که در قضیه قم وجود دارد که من آن نکته را هم بارها عرض کرده‌ام و تکرار می‌کنم، این است که مردم قم در آن مقطع، بهنگام عمل کردند. همیشه کاروقتی که در وقت خود انجام گرفت، تأثیر می‌کند یا تأثیر آن افزایش پیدا می‌کند. همان کار را اگر گذاشتیم بیات شد، مدتی گذشت و بعداً انجام گرفت، گاهی اثر نمی‌کند یا اثر کمی می‌کند. هنر قمی‌ها این بود که نکته را فوراً گرفتند، دشمنی را فوراً شناختند و در همان وقت اول به آن پاسخ دادند.... فریضه وقت دارد، در وقت خود باید فریضه را انجام داد؛ بهترین وقت انجام فریضه هم اول وقت-وقت فضیلت‌است.»

امیر قلی‌زاده

کارشناس فرهنگی

یکی از الزامات مهم و بسیار حساس برای جهاد تبیین بهنگام بودن تبیین است. در جریان‌های اجتماعی بهنگام بودن تبیین موجب می‌شود آتش تازه شعله گرفته خاموش شود یا حتی گاهی مانع شکل‌گیری امواج منفی در جامعه می‌شود و کشور و مردم را از بلایا رهایی می‌بخشد؛ ولی وقتی در زمان مناسب و لازم جهاد تبیین صورت نگیرد و سستی و رخوت باعث به تأخیر افتادن این عمل شود، تبیینی که باید در مان درد باشد یا از درد تازه به وجود آمده پیشگیری کند، دیگر کارایی لازم خود را ندارد و به تعبیر معروف ننوش دارو بعد از مرگ سهراب می‌شود. در ماجرای کربلا عده‌ای خواص از کاروان حسینی بازماندند و به کربلا نرفتند و توفیق برای‌شان حاصل نشد؛ البته بعدها توبه کردند و قیام توأبیین را شکل دادند، ولی چه فایده! وقتی حضرت سیدالشهداء به شهادت رسید و اهل بیت پیامبر (ص) به اسارت گرفته شدند؛ وقتی فاجعه اتفاق افتاد و زمانی که سپاهی لشکر یزید ظاهراً بر نور و روشنایی غلبه پیدا کردند و زمانی که باید خبری از ایشان نبود و بعد از آن چه فایده! تعداد شهدای توأبیین از شهدای کربلا بیشتر است و هر دو گروه هم در زمانی کمتر از یک روز به شهادت رسیدند؛ ولی اثر شهدای توأب در تاریخ یک هزارم اثری نیست که شهدای کربلا بر جا

نکته گرام

امیر عبداللہیان، وزیر امور خارجه: آیا وقت آن نرسیده که مصلحان جهان و نیز مدعیان حقوق بشر از خود ببرند، چه ارتباطی میان شعارهای حقوق بشری و تحریم صادرات پانسمان بیمارانی بی ویا داروی بیماران خاص به ایران وجود دارد؟ تاریخ از ما خواهد پرسید که در کدام سمت ایستاده‌ایم، آیا پاسخی خالی از شرم داریم؟ امروز در بازدید از مرکز حامی کودکان پروانه‌ای، دیدم که تحریم‌های غیر انسانی چه رنج‌های دردناکی را برای این کودکان رقم زده است. تحریم‌ها مردم عادی را هدف قرار می‌دهد و به گروه‌های آسیب‌پذیر بیش از همه لطمه می‌زند. تداوم تحریم، حمایت ریاکارانه غرب از حقوق بشر را آشکارتر می‌کند.

محمد ایمانی، فعال رسانه‌ای: اروپایی‌ها به اوکراین که بخشی از اروپاست، رحم نکردند و سسپر بلای خود کردند؛ اما با وجود قربانی کردن این کشور، حاضر نیستند آن را به عضویت بپذیرند. به طریق اولی، چرا باید ملت ایران را که رقیب جدی تمدنی است، محترم بشمارند؟ مسئول سیاست خارجی اروپایی، جوزپ بورل است که با ادبیاتی نژادپرستانه و نفرت‌انگیز گفت: «اروپا مثل باغ و اغلب دنیا، مانند جنگل است و جنگل می‌تواند به باغ حمله کند. باغبان‌ها باید از باغ محافظت کنند. جنگل ظرفیت قوی برای رشد دارد و دیوارها به اندازه کافی برای محافظت از باغ بلند نیستند. باغبان‌ها باید به سراغ جنگل بروند.» باید از افراد ذوق‌زده پرسید اگر به عنوان غیر اروپایی در یکی از این کشورها بودید، شما را متمدن حساب می‌کردند و محل می‌گذاشتند، یا جنگلی می‌پنداشتند؟

شیم مطیعی، چهره رسانه‌ای انقلاب: خطرناک‌تر از آشوب خیابانی، آشوب ذهنی و اغتشاش در نظام محاسباتی ماست! هر کسی در تحلیل، ماهی تکراری خودش را از این آب گل‌آلود می‌گیرد؛ شکاف نسل‌ها؛ مخوف بودن و جامعه‌ستیزی دهه هشتادی‌ها؛ تضییع حقوق زن در ایران؛ بی‌عدالتی و فساد سیستماتیک در نظام؛ ضرورت تجدیدنظر جدی در حرکت کشور؛ شکست مطلق گفتمان انقلاب در فضای رسانه و فرهنگ؛ تبدیل نظام به حکومت بی‌خردان و خالی شدن حاکمیت از تیزهوشان و... اما یکی نیست بگوید اگر همه این گزاره‌ها صرفاً با حضور «هشتاد هزار نفر» در دو هفته اعتراض و آشوب قابل اثبات است، عدم حضور «هشتاد و سه میلیون و نهصد هزار ایرانی» در این میدان هیچ چیز را اثبات نمی‌کند و هیچ معنایی ندارد؟

عبدالله گنجی، فعال رسانه‌ای: سنتکام به پنتاگون اعلام کرد برآورد ارائه شده از وضعیت ایران اشتباه بوده است. به همین دلیل تلاش‌ها بی‌نتیجه ماند. ظاهراً بر اساس همین برآورد ۳۶ کشور متقاعد شده بودند که از آشوب حمایت کنند. تحریم‌های سبلیک اروپا نیز واکنش عصبانی به ناکامی است.

ناصر کتعمانی، سخنگوی وزارت امور خارجه: نه اظهارات بایدن و نه مداخله‌جویی‌های آمریکا هرگز ما را متعجب نمی‌کند، زیرا مداخله، تجاوز و کشتار، ماهیت حقیقی نظام آمریکاست، تاریخ و نقطه‌نقطه دنیا شهادت می‌دهد که زخم جنایت و خشونت آمریکا بر تن دنیاست. اما ما مردمان تاریخیم و در عمق تاریخ ریشه دوانده‌ایم. عادت شما مایه گرفتن از آب‌های گل‌آلود است. اما یادتان باشد، اینجا ایران است: سرزمین مردان و زنان سرفراز.

ضرورت سیاست‌گذاری هوشمندانه در برابر فناوری‌های نوین

میهمان ناخوانده!

نوید کمالی

کارشناس رسانه

همزمان با وقوع ناآرامی‌های خیابانی در برخی از شهرهای کشور و تلاش دشمنان داخلی و خارجی کشورمان برای دامن زدن به اغتشاشات و نظر به تبدیل شدن رسانه‌های اجتماعی غیر ایرانی، با محوریت اینستاگرام به بستر اجرای عملیات‌های روانی ضد امنیتی منافقین، محدودیت‌های بر فضای مجازی کشور حاکم شد. این محدودیت‌ها هر چند با تکیه بر منطق امنیتی و صیانتی قابل دفاعی اتخاذ شد؛ اما با توجه به حضور کسب‌وکارهای خصوصی و خانگی در بسترهایی، مانند اینستاگرام، تداوم این محدودیت‌ها موجب تحمیل خسارات مالی برای تعدادی از هموطنانمان ایجاد کرده و زمینه ایجاد ناراضیاتی در بین فعالان این عرصه را فراهم خواهد کرد. در این زمینه، سازمان نظام صنفی رایانه‌ای استان تهران نتایج نظرسنجی خود از ۱۰۴ شرکت زیر مجموعه خود از تاریخ ۷ مهر ۱۴۰۱ تا ۱۰ مهر ۱۴۰۱ را منتشر کرد که بر مبنای آن بیش از ۴۱ درصد شرکت‌ها ۲۵ تا ۵۰ درصد درآمد خود را در روزهای نخست بروز اختلالات اینترنتی از دست داده‌اند، حدود ۴۷ درصد هم بیشتر از ۵۰ درصد کاهش فروش داشته‌اند. نکته تأمل‌برانگیز اینجاست که عمدتاً این قبیل مجموعه‌های اقتصادی با تداوم یافتن تنش‌های درآمدی به سراغ تعدیل نیروی انسانی رفته و اینگونه به شکل تضاعبی زمینه ناراضیاتی عمومی از سیاست قطع دست بیگانگان از فضای مجازی کشور را فراهم می‌کنند.

همانگونه که مشخص است با توجه به گره خوردن بسیاری از فعالیت‌های اجتماعی، اقتصادی

و حتی فرهنگی به فضای مجازی، رخدادهای اخیر کشور و محدودیت‌های اینترنتی ناشی از آن اقبال به استفاده از راهکارهای گریز از فیلترینگ را افزایش داده است؛ به گونه‌ای که بنا بر آمارها تقاضا برای دسترسی به راهکارهای عبور از فیلترینگ، مانند VPN بیش از ۳۰ برابر افزایش یافته است.

در چنین شرایطی دور از انتظار نبود که موضوع ایجاد دسترسی به اینترنت ماهواره‌ای به یکی از سوژه‌های داغ فضای رسانه‌های کشور بدل شود. اینترنت ماهواره‌ای البته فناوری جدید و موضوعی نو به شمار نمی‌آید و در حدود سه دهه گذشته این فناوری تکامل یافته است و آنچه امروز در قالب اینترنت ماهواره‌ای استارلینک شرکت SpaceX ایلان ماسک شاهد هستیم، نمونه تکامل یافته این نوع فناوری ارتباطی است و به واسطه آن کاربران قادر به دسترسی به اینترنت با سرعت بیش از ۱۲۰ مگابیت بر ثانیه هستند!

پر واضح است که با توجه به ماهواره‌ای بودن این نوع دسترسی به اینترنت عملاً محدودیت‌ها فضای مجازی نادیده گرفته شده و کاربران تنها در چارچوب سیاست‌های شرکت آمریکایی ارائه‌کننده خدمات از فضای مجازی بهره‌مند می‌شوند که این خود به معنای نقض حاکمیت ملی کشورهاست!

باید به این نکته توجه داشت که این نوع فناوری ارتباطی به سرعت در حال توسعه، گسترش و ارزان‌سازی است و آنچه تاکنون مانع ارائه خدمات این شرکت در کشورمان می‌شد، تحریم‌های فناورانه اعمال شده از سوی دولت آمریکا بود که در جریان رخدادهای اخیر نیز برخی از این محدودیت‌ها لغو شد و این مسئله خود شرایط مساعدی را برای ارائه خدمات استارلینک در کشورمان فراهم کرده است؛ به گونه‌ای که در اوج اغتشاشات، مدیرعامل این

شرکت آمریکایی اعلام کرد، تعدادی از ترمنال‌های دریافت خدمات ماهواره‌ای این شرکت در ایران فعال شده است! فارغ از صحت و سقم این ادعا به نظر می‌رسد، کشورمان در عرصه مدیریت فضای مجازی با چالش جدید و انکارناپذیری روبه‌رو شده است که بی‌توجهی به آن می‌تواند به از دست رفتن حاکمیت ملی بر فضای مجازی مورد نیاز کشور منجر شود؛ به خصوص با نظر به این نکته که طی سه تا پنج سال آینده اغلب تلفن‌های همراه هوشمند نیز به واسطه فناوری در حال توسعه استارلینک قادر به دریافت اینترنت ماهواره‌ای آن هم بدون نیاز به دیش و تجهیزات جانبی خواهند بود.

البته بد نیست به این نکته نیز اشاره شود که با وجود ممنوعیت استفاده بدون مجوز از تجهیزات ارتباطی ماهواره‌ای در کشورمان احتمالاً در صورت اتخاذ نکردن یک سیاست هوشمندانه اجباری در رابطه با فضای مجازی و اینترنت ماهواره‌ای بر سرعت، تجربه تاریخی و دهه‌شصتی ممنوعیت دستگاه‌های دیگر در رابطه با این نوع تجهیزات نیز تکرار خواهد شد؛ چرا که بنا بر گزارش برخی رسانه‌ها هم اکنون نیز با وجود تمام ممنوعیت‌ها، تجهیزات استارلینک به واسطه قاچاقچیان کالا وارد کشور شده و هم اکنون با پرداخت ۱۸۵۰ دلار امکان تهیه این تجهیزات وجود دارد.

به گزارش تجارت‌نیوز، یکی از این افراد فعال در این عرصه اظهار داشته است، برای وارد کردن تجهیزات استارلینک به کشور در ابتدا ۳۵۰ دلار (۱۱ میلیون تومان) به عنوان پیش‌پرداخت از مشتریان دریافت می‌کند و پس از ۱۵ روز تجهیزات را تحویل می‌دهند. اگر مشتری بخواهد می‌تواند حضوری به شهر بانه برای دریافت تجهیزات مراجعه کند یا ارسال تجهیزات در بسته‌بندی‌های جعلی به وسیله تاکسی‌ها و اتوبوس‌های برون‌شهری

ممکن است! البته دریافت تجهیزات با هزینه ۳۵۰ دلاری تمام نمی‌شود. این فرد می‌گوید مشتری استارلینک باید ۱۵۰۰ دلار (۴۹ میلیون تومان) علاوه بر ۳۵۰ دلار پیش‌بینی برای دریافت کامل تجهیزات بپردازد. همچنین، طبق ادعای این فرد هزینه اشتراک اینترنت ماهواره‌ای در ایران تا دو ماه رایگان است.

همانگونه که مشخص است شعار درمانی در رابطه با حفظ حق حاکمیت ملی در فضای مجازی توان تأمین منافع ملی کشورمان در فضای پر تحول و پرسرعت فناوری اطلاعات و ارتباطات را نداشته و دیر یار زود در صورت انفعال نهادهای مسئول شاهد فرآگیری شیوه‌های جدید دسترسی به اینترنت در سطح کشور خواهیم بود؛ لذا قانون‌گذاران و دستگاه‌های مسئول باید از هم اکنون و نه حتی با یک روز تأخیر در رابطه با فرصت‌ها و چالش‌های پیش روی کشورمان در حوزه فضای مجازی و شیوه‌های نوین اعمال حاکمیت ملی در فضای مسافراگیری اینترنت ماهواره‌ای تدبیر اتخاذ کنند. البته این تدبیر نباید در اتاق‌های ایزوله اتخاذ شود، بلکه باید این قبیل تصمیمات با همراهی نخبگان و ذی‌نفعان و در اتاق‌های شیشه‌ای اتخاذ شوند تا در عصر جدید ضمانت اجرایی آنها تأمین شود.

البته در پایان ذکر این نکته خالی از لطف نیست که شاید یکی از مهم‌ترین مواهب ظهور اینترنت ماهواره‌ای فراهم شدن زمینه توجه بیشتر سیاست‌گذاران فرهنگی و رسانه‌ای کشور به راهکارهای مواجهه اجباری با مسائل تکنولوژیک عام‌المنفعه، از جمله سرمایه‌گذاری در حوزه ارتقای سواد رسانه‌ای آحاد شهروندان کشور باشد تا دیگر پس از این با ظهور فناوری‌های نوین ارتباطی و رسانه‌ای نگرانی چندانی از پیامدهای امنیتی و روانی آنها بر افکار عمومی کشورمان نداشته باشیم!

رسانه

دست‌های مجازی دشمن

گروه رسانه

صبح صادق

«کیت کلارنبرگ» روزنامه‌نگار تحقیقی انگلیسی در مقاله‌ای در پایگاه «کزدیل» مدعی شده است، ناآرامی‌های اخیر در ایران در واکنش به مرگ مهسا امینی، اگرچه در ناراضیاتی‌های مشروع طبقه‌ای از جامعه ایران ریشه دارد، اما همزمان نشانه‌ای از تأثیرات یک جنگ روانی و رسانه‌ای گسترده تحت حمایت غرب در تحریک و هدایت پشت پرده این ناآرامی‌ها دیده می‌شود.

او نوشت: «تنها چند روز پس از شروع اعتراضات در ۱۶ سپتامبر، واشنگتن‌پست فاش کرد که پنتاگون حسابرسی گسترده‌ای از تمام تلاش‌های برخط خود علیه ایران را پس از افشای اینکه تعدادی حساب جعلی که بخش

فرماندهی مرکزی آن (سنتکام) اداره می‌کرد، آغاز کرده است.» این حساب‌های جعلی تحت فرماندهی سنتکام، در تحقیقات مشترکی که شرکت تحقیقاتی رسانه‌های اجتماعی «گرافیکا» و رصدخانه اینترنتی «استنفورد» انجام دادند، فاش شدند. این دو شرکت رصد اینترنتی ایالات متحده آمریکا از زمان به قدرت رسیدن ترامپ در پنج سال پیش، یک کارزار جنگ روانی و رسانه‌ای را علیه ایران و دو کشور چین و روسیه تحت رهبری وزارت دفاع آمریکا (پنتاگون) به راه انداخته است. این مسئله در اواخر ماه اوت گذشته افشا شد، در آن زمان کمترین پوشش مطبوعاتی انگلیسی زبان را به خود جلب کرد، اما آشکارا مورد توجه دولت آمریکا قرار گرفت و پنتاگون شروع به حسابرسی کرده است. حوزه جغرافیایی سنتکام شامل ایران می‌شود و با توجه به موقعیت دیرینه جمهوری

اسلامی به منزله یک دشمن کلیدی ایالات متحده، شاید تعجب‌آور نباشد که بخش قابل توجهی از کارزار برخط و تلاش‌های جنگ روانی این واحد، به این کشور هدایت شده است. یک راهبرد کلیدی که متخصصان روان‌شناس ارتش ایالات متحده به کار می‌گیرند، ایجاد چندین رسانه ساختگی است که محتواهای فارسی زبان منتشر می‌کنند. در این راستا، کانال‌های برخط متعددی در پلتفرم‌هایی چون توییتر، فیس‌بوک، اینستاگرام، یوتیوب و حتی تلگرام اداره می‌شوند. در برخی موارد نیز روزنامه‌نگاران و کارشناسان جعلی با «دنبال‌کنندگان» متعدد در آن پلتفرم‌ها همراه با عکس‌های نمایه ایجاد شده از طریق هوش مصنوعی ظاهر شدند. برخی از سازمان‌های خبری جعلی مطالب اصلی را منتشر کردند، اما بخش عمده‌ای از خروجی‌های آنها

محتوای بازیافت شده از سلازمان‌های تبلیغاتی تحت حمایت دولت آمریکا، مانند رادیو فردا و بخش فارسی صدای آمریکا بود. آنها همچنین مقالاتی از شبکه تلویزیونی «ایران اینترنشنال» مستقر در بریتانیا را تغییر داده و به اشتراک گذاشتند. این شبکه تلویزیونی از عربستان سعودی کمک مالی دریافت می‌کند.

ایس‌کانال‌ها به طور مکرر برای ردگم کنی، مطالب غیرسیاسی نیز از جمله شعر ایرانی و عکس غذاهای ایرانی منتشر می‌کردند. آنها همچنین در توییتر با ایرانیان واقعی در ارتباط بودند. ربات‌ها و ترول‌های پنتاگون از تکنیک‌ها و رویکردهای روانی متفاوتی در تلاش برای تأثیرگذاری بر ادراک مخاطبان ایرانی و ایجاد تعامل استفاده کردند و گاه حتی خود را در قالب حامیان نظام جازدند.

دانش بنیان

دستاورد پزشکی

داروی ایرانی التهاب استخوانی

شرکت دانش بنیان آریانا موفق به استحصال ماده کورکومین از گیاه زردچوبه شد، این ماده در کنار دیگر مواد مؤثره زردچوبه در تولید داروهای مختلف، از جمله داروی التهاب استخوانی کاربرد دارد. این شرکت دانش بنیان همچنین با استفاده از منابع گیاهی، ماده داونسون را تولید کرد که

به کشور ژاپن صادر شد، این ماده در تولید مواد غذایی کاربرد دارد. ثبت اختراع مواد استحصال شده از پوست انار و گیاه رزماری، دیگر اقدام انجام گرفته در این شرکت است.

پژواک

دزد آنلایین

سرقت از حساب‌های کاربری

گزارش‌های منتشر شده نشان می‌دهد، متا از شرکت‌های HeyMods، Highlight Mobi و HeyWhatsApp به دلیل سرقت بیش از یک میلیون حساب کاربری با استفاده از برنامه‌های غیررسمی واتساپ اندروید شکایت کرده است. براساس این شکایت، برنامه‌های آلوده به بدافزار در

چندین سایت APK و حتی فروشگاه گوگل پلی در دسترس بودند. پس از اینکه قربانیان برنامه‌های مخرب را نصب کردند، از آنها خواسته شد تا اطلاعات کاربری واتساپ خود را وارد کنند.

نرم افزار

های فیت

ورزش در خانه

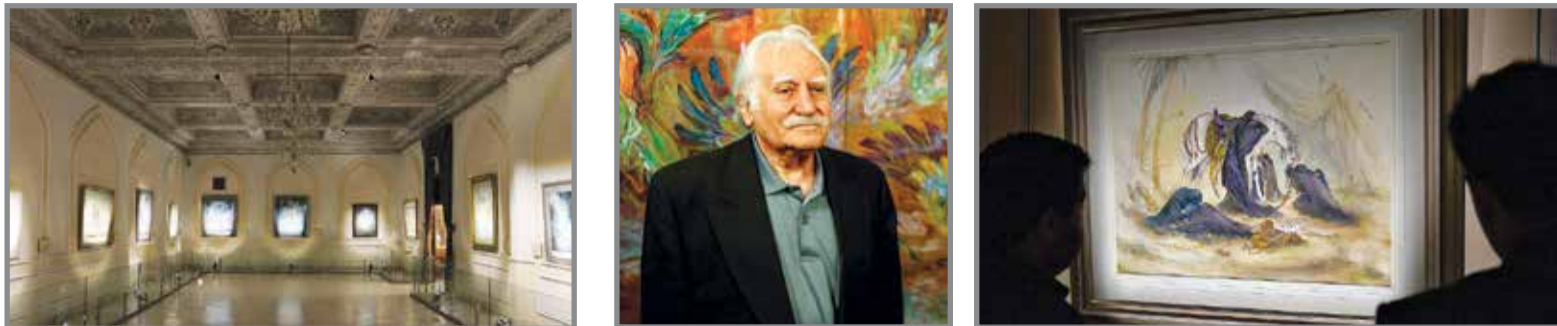

تمرین بدون رژیم امکان‌پذیر نیست. «های فیت» نرم‌افزاری ایرانی است که افزون بر تمرینات بدنسازی، تمرکز زیادی بر رژیم غذایی دارد. پس از باز کردن نرم‌افزار ورزش در خانه‌های فیت، ابتدا مقالات تغذیه و رژیم غذایی را مشاهده خواهید کرد. در این نرم‌افزار، تمرینات برای هر قسمت از بدن به صورت تخصصی طراحی شده‌اند.

اینمیشن و ویدئوی آموزش حرکات نیز وجود دارد. این نرم‌افزار ایرانی می‌تواند جایگزین جدی برای مشابیه‌های خارجی باشد.

فخر نگارگری ایرانی

به بهانه سالروز تأسیس موزه فرشچیان

نسیم اسدیور

دبیر گروه فرهنگ

وارد صحن جامع رضوی در حرم مطهر امام رضا(ع) که می‌شویم و به سمت صحن کوثر می‌رویم، در گوشه صحن، چند پله رو به دری بزرگ و چوبی قرار دارد. دری که به سوی موزه و گنجینه آثار اهدایی رهبر معظم انقلاب و دیگر شخصیت‌های داخلی و خارجی باز می‌شود.

وارد موزه که می‌شویم، تالاری در سمت چپ آن قرار دارد. تالاری که شاید شبیه آن را در هیچ گالری موزه دیگری نتوانیم ببینیم. تالاری که مخاطب را به سفری خواهد برد که تاریخ در آن روایت می‌شود. از داستان امتحان حضرت ابراهیم(ع) برای قربانی کردن فرزندش اسماعیل گرفته، تا صحنه ماندگار عصر روز عاشورای ۶۱ هجری... همه اینها را می‌توان با قدم زدن در این تالار و نگاه کردن به تابلوهایی دید که برخی خودش روضه‌های مجسم است؛ روضه‌هایی مجسم با هنر تجسمی.

این کوتاه‌ترین توصیف از تالار آثار ماندگار استاد محمود فرشچیان در موزه نفیسی و گنجینه‌های اهدایی آستان قدس رضوی است. استاد فرشچیان یکی از نگارگران شهیر ایرانی است که با آثار ابداعی‌اش، تأثیر بسیاری در تحول سبک نقاشی

سنتی ایرانی و هنر نگارگری داشته است.

این هنرمند بزرگ، جوایز و افتخارات جهانی و ملی بسیاری را کسب کرده است که از مهم‌ترین آنها می‌توان به نشان افتخار «جهادگر عرصه فرهنگ و هنر»، نشان درجه یک هنر، تندیس طلایی اسکار ایتالیا و مدال طلای جشنواره بین‌المللی هنر اشاره کرد. فرشچیان همچنین برگزیده همایش چهره‌های ماندگار در سال ۱۳۸۳ بوده است.

بر اساس اطلاعات موجود، در بانک اطلاعاتی گنجینه آثار اهدایی استاد محمود فرشچیان در موزه آستان قدس، تابلوی «عصر عاشورا» که در سال ۱۳۵۵ با هنر استاد خلق شده، در سال ۱۳۶۹ به این آستان اهدا شد. دومین تابلو اهدایی استاد به نام «پنجمین روز آفرینش» نیز در سال ۱۳۵۲ خلق و در سال ۱۳۶۹ به موزه آستان قدس رضوی تحویل داده شد و یکی از نفیس‌ترین و زیباترین تابلوهای این نگارگر برجسته به شمار می‌رود.

سومین تابلوی اهدایی استاد به نام «پناه» یا «یتیم‌نوازی امام علی(ع)» در سال ۱۳۵۲ خلق و در سال ۱۳۷۱ به آستان قدس رضوی تقدیم شد. تابلوهای دیگری از استاد فرشچیان شامل «خمسه آل‌طیبه» در سال ۱۳۶۹، «یا رب» در سال ۱۳۷۴، «اولین پیام» در سال ۱۳۷۹، «نیایش» در سال ۱۳۷۷، «توسل» در سال ۱۳۸۰، «یک هدیه عشق» در سال ۱۳۸۲، «امتحان سخت» در سال ۱۳۸۹، «کوثر» در سال ۱۳۸۹، «ضامن آهو ۲» در سال

۱۳۸۹ و «پرچم‌دار حق» که در سال ۱۳۹۰ به آستان قدس حضرت امام رضا(ع) اهدا شده‌اند.

تابلوی «ضامن آهو ۲» که به داستان کرامت امام رضا(ع) اختصاص دارد، نمونه دوم این اثر بوده که استاد فرشچیان آن را به آستان قدس رضوی اهدا کرده است. تابلوی «توسل» نیز به حرم مطهر رضوی اختصاص دارد و در آن چهره استاد فرشچیان در حالی که در مقابل کتیب طلای حرم قرار گرفته و خضوع خود را در مقابل حضرت رضا(ع) نشان می‌دهد، خلق شده است.

موزه‌ای به وسعت معرفت

البته آثار اهدایی استاد فرشچیان به موزه آستان قدس رضوی تا سال ۱۳۸۹ در گنجینه هنرهای تجسمی این موزه نگهداری می‌شد، اما به گفته پایگاه‌های اطلاع‌رسانی تخصصی مرتبط با آستان قدس رضوی، به دلیل کثرت آثار و ارزش بالای آنها، تالاری به نام استاد در موزه راه‌اندازی شده است. این تالار در سال ۱۳۸۹ در طبقه همکف گنجینه قرآن و نفیسی موزه مرکزی آستان قدس رضوی افتتاح شده است.

البته آثار استاد فرشچیان تنها در موزه آستان قدس محدود نمی‌شود، بلکه بیش از ۵۰ اثر وی در موزه‌ای با نام همین هنرمند نگهداری می‌شود. موزه‌ای که در تاریخ ۲۶ مهر ماه سال ۱۳۸۰ برای نمایش دائمی آثارش با حضور رئیس‌جمهور وقت

افتتاح شد.

مدیر موزه استاد فرشچیان درباره آخرین آمار از تعداد آثار نگهداری شده در این موزه می‌گوید: «۵۸ اثر از استاد فرشچیان در موزه وجود دارد و هر از گاهی نشست‌ها و نمایشگاه‌هایی داریم که در آن آثاری از هنرمندان دیگر نیز به نمایش گذاشته می‌شود.»

هنر انسان‌ساز

آنچه مهم است، این است که نباید فراموش کرد که هم هنرمند و هم آثارش بزرگ‌ترین گنجینه‌هایی هستند که برای این مرز و بوم تا ابد باقی خواهند ماند؛ بنابراین باید هرچه بیشتر در شناخت، تکریم و بزرگداشت هنرمندان و نگهداری از آثارشان کوشا بود.

اما موضوع مهم دیگر در این میان، ترویج و معرفی و فرهنگ‌سازی آثار ماندگار هنرمندان بزرگ و اهل معرفت است که تا می‌توان باید مردم، به ویژه جوانان و نوجوانان را با روح جاری در آثار آنان آشنا کرد.

قطعاً با شناخت بیشتر نوجوانان و جوانان از راز نهفته در هنرهای، مانند آنچه فرشچیان خلق کرده است، می‌توان امیدوار بود که در آینده نه چندان دور فرشچیان‌های دیگری به عرصه هنر پا بگذارند. برای نمونه، بازدید از چنین مکان‌هایی باید جزء برنامه‌های تربیتی مدارس باشد.

۱۳ فرهنگ

شماره ۱۰۶۶ | دوشنبه ۲ آبان ۱۴۰۱

صداقت

یادداشت

کتاب‌بازی سیاسی

حسین مهریزی

خبرنگار فرهنگی

خبر انصراف جمهوری اسلامی ایران از حضور در هفتاد و چهارمین دوره نمایشگاه بین‌المللی کتاب فرانکفورت آلمان که در هفته گذشته اعلام شد، یک بار دیگر هوش و حواس ناظران منصف و بی‌طرف را متوجه این گزاره کرد که آیا رفتار غربی‌ها در قبال مسائل تخصصی-آن‌طور که خودشان ادعا می‌کنند غیرسیاسی، بی‌طرفانه و تخصصی است؟

آن‌طور که از شواهد و قرائن بر می‌آید و اعلام رسمی برگزارکنندگان نمایشگاه کتاب فرانکفورت هم اثبات‌کننده این حقیقت است، متولیان این رویداد فرهنگی بین‌المللی، با سوءاستفاده از اغتشاشات پیش آمده در برخی شهرهای کشورمان و به نوعی با جوگیری از فضای رسانه‌ای و تبلیغاتی کشورهای متخاصم، نسبت به تضعیف جایگاه ایران در این نمایشگاه و چراغ سبز دادن به گروه‌های اپوزیسیون اقدام کرده‌اند. توضیح دقیق‌تر این ماجرا را خانه کتاب و ادبیات ایران به عنوان هماهنگ‌کننده گروه ایرانی حاضر در نمایشگاه، ارائه کرده و گفته

است: «مسئولان هفتاد و چهارمین دوره نمایشگاه بین‌المللی کتاب فرانکفورت، با ارسال نامه‌ای ضمن دخالت آشکار در امور داخلی ایران و اعلام عدم توانایی برای تأمین امنیت و رعایت شئون غرفه جمهوری اسلامی ایران و گروه ایرانی حاضر در نمایشگاه، بدون اطلاع‌رسانی قبلی نسبت به انتقال غرفه از سالن اصلی به یکی از سالن‌های فرعی که محدودیت دسترسی عمومی دارد، اقدام کردند. خانه کتاب و ادبیات ایران به عنوان مجری برپایی غرفه جمهوری اسلامی ایران، با تأکید بر اینکه جانمایی جدید در شأن و جایگاه نشر کشورمان نیست و امکان اجرای برنامه‌های پیش‌بینی شده را ندارد، از حضور در هفتاد و چهارمین دوره نمایشگاه بین‌المللی کتاب فرانکفورت به طور رسمی انصراف داد.»

اما بخش قابل تأمل‌تر ماجرا، گرا دادن مدیران نمایشگاه کتاب فرانکفورت به گروه‌های آشوب‌طلب برای تحت تأثیر قرار دادن یک برنامه فرهنگی است. یاسر احمدوند معاون فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در این باره گفته است: «بدون اطلاع ما، غرفه ما را به جای دیگری منتقل کرده‌اند و اعلام کرده‌اند که ما نمی‌توانیم امنیت غرفه شما را تأمین و تضمین کنیم و در کنار معترضان ایرانی هستیم!»

اینکه برگزارکنندگان یک رویداد فرهنگی با سابقه هفتاد و چند ساله، به این راحتی چوب حراج به آبروی خود بزنند و این برنامه بین‌المللی را دستمایه شیطنت گروه‌های تروریستی و برانداز قرار دهند، فقط یک بخش از ماجراست؛ بخش مهم‌تر و قابل تأمل‌تر ماجرا، اثبات چندباره دروغ بودن ادعاهای غربی‌ها درباره غیرسیاسی بودن فرهنگ، هنر و ورزش است.

در چنین شرایطی که عده‌ای در داخل، بیشتر از غربی‌ها سنگ مستقل بودن ساحت فرهنگ و هنر و ورزش در غرب را به سینه می‌زنند، حداقل اقدام م‌پس از انصراف از حضور منفعلانه در چنین نمایشگاهی-تبیین و افشای دقیق و هنرمندانه استانداردهای دوگانه غربی‌ها در قبال چنین مسائلی است که باید با جدیت دنبال شود. از سوی دیگر ابتکار عمل برای برگزاری رویدادهای مشابه چند جانبه، منطقی‌ای و بین‌المللی، می‌تواند بستر مناسب را برای رساندن پیام فرهنگی ایران به گوش جهانیان فراهم کند.

برداشت

ایران شناسی

نگاهی به ضرورت رونق گردشگری برای شناساندن فرهنگ ایرانی

برای رونق این حوزه است.

اما مقایسه‌ای اجمالی بین این دو خبر، گویای این مطلب است که تا چه حد جذب گردشگر برای کشورهای مختلف از جمله کشور خودمان دارای اهمیت است، چراکه می‌تواند ارزش فراوانی وارد کشور کند. البته این کمترین اهمیتی است که می‌توان برای این حوزه قائل بود. چون در نگاهی کلان‌تر، جذب گردشگر مهم‌ترین فرصت برای نشان دادن تمدنی چند هزار ساله به گردشگران خارجی است. بنابراین غفلت در این حوزه، برای هیچ کشوری چه از لحاظ اقتصادی و چه از لحاظ فرهنگی قابل جبران نخواهد بود.

که «سفر با تورهای داخلی ۹۰ درصد کاهش یافت» در توضیح این خبر نیز آمده بود: «رئیس هیئت مدیره انجمن دفاتر سفر هوایی، گردشگری و زیارتی استان تهران گفته است تعداد قابل توجهی از تورهای گردشگری به ایران لغو شده است». وی شرایطی را که در مدت اخیر در کشور رخ داده، دلیل این امر اعلام کرده است.

خبر دوم مربوط به نامه‌ای است که رئیس هیئت مدیره انجمن دفاتر سفرهای هوایی خطاب به عزت‌الله ضرغامی وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی نوشته است. در حقیقت می‌توان گفت که این خبر یا بهتر بگوییم این نامه، درخواستی

ندا کرمانشاهی

خبرنگار فرهنگی

هفته گذشته بود که تیر دو خبر جدا اما پشت سر هم، توجه برخی مخاطبان رسانه‌ها به خصوص گردشگران و فعالان این حوزه را به خود جلب کرد. تیرس اولین خبر این بود: «ترنسد ژاپن برای جذب گردشگر بین‌المللی» در شرح خبر آمده بود: «ژاپن قصد دارد در سال مالی آینده ۵ تریلیون یین (۳۴ میلیارد دلار) یا بیشتر، از گردشگران درآمد کسب کند.»

اما خبر بعدی مربوط به کشورمان بود، با این تیر

مستند

کار خونه

برنامه اقتصادی شبکه دو

برنامه «کارخونه» در فصل دوم خود به سراغ کارآفرینان موفق در شهرهای گوناگون ایران می‌رود. دوربین «کارخونه» این بار با حضور در هر شهر یک مستند از کارآفرین مورد نظر تهیه می‌کند و روزهای قبل از کسب‌وکار، چگونگی کارآفرین شدن هر سوژه و چشم‌انداز و رویکرد به آینده را در این مستند کوتاه روایت می‌کند. «کارخونه کاری است از گروه خانواده به تهیه‌کنندگی علی اکبر کریمی و اجرای مسعود فروتن که از چهارشنبه تا جمعه هر هفته ساعت ۱۴:۰۰ از شبکه دو سیما روانه آنتن می‌شود.»

سریال

مهیار عیار

روایتی از دوران صفویه

مجموعه تلویزیونی «مهیار عیار» به تهیه‌کنندگی بهروز مفید در شبکه دو سیما ساخته خواهد شد و کارگردانی آن را سیدجمال سیدحاتمی برعهده خواهد داشت. این سریال در دوران صفویه می‌گذرد و قرار است در ۳۱ قسمت ساخته شود. فیلمنامه این مجموعه تلویزیونی را محمدرضا نیکو به نگارش درآورده و طبق برنامه‌ریزی‌های انجام شده بناست در شهرک سینمایی ساخته شود. مجموعه تلویزیونی مهیار عیار مرحله پیش تولید را سپری می‌کند و در حال حاضر با سازا بهرامی، ژاله صامتی و رویا نونهالی نامزد حضور در این سریال است.

کتاب

یک بغض و هزاران مشت

خاطرات روزهای شهادت حاج قاسم

کتاب «یک بغض و هزاران مُشت»، خاطرات مردمی از روزهای شهادت حاج قاسم سلیمانی به قلم علیرضا اشرفی نسب در انتشارات «راه یار» روانه بازار نشر شد. کتاب «یک بغض و هزاران مشت» حاصل صدها ساعت مصاحبه تلفنی، مجازی و حضوری به مدت ده روز در آستانه اولین سالگرد شهادت حاج قاسم در شهرهای شیراز، تهران، اراک، مشهد، سمنان، تبریز، نطنز، اهواز، یزد، سبزوار و قم است.

جنگ روایت‌ها

نگاهی به اهمیت تبیین حقیقت در مقابل ذهنیت‌سازی دشمن

پیش درآمد

روایت‌گری اصل انکارناپذیر

گروه پرونده

صبح صادق

تأمل در واقعیت‌دنیای امروزی نشان می‌دهد، نبرد امروزی «نبرد اراده‌ها» و جنگ بر سر روایت‌گری است. اهمیت این موضوع به اندازه‌ای است که پیروز در جنگ روایت‌گری، فاتح دنیای امروزی خواهد بود. به بیانی دیگر، اگر میدان عمل یک اصل تصور شود، باید روایت از میدان صحنه نیز یک اصل مطرح شود.

اگر دفاع مقدس یک اصل است، روایت صحیح آن به نسل بعدی نیز یک ضرورت انکارناپذیر است. در واقع، دفاع مقدس در محدود زمانی به معنای خاص آن تمام شد و در دل آن اتفاقی افتاد که تاریخ معاصر کشور ما را تحت تأثیر خود قرار داد، از طرفی برای ساخت آینده کشورمان و ضرورت شناخت دوست و دشمن، به ناچار باید روایت صحیحی از اتفاقات آن دوران در نظر گرفته شود. محور شیطان‌ی عبری-غریبی عربی در تلاش است روایت غلطی را از دفاع مقدس ارائه دهد و نسل جدید را از آرمان‌ها و ارزش‌های اصیل کشورمان جدا کند.

به بیان رهبر معظم انقلاب، «در جنگ نامتقارن اراده‌ها هستند که با هم می‌چکنند؛ هر اراده‌ای غلبه پیدا کرد، پیروز خواهد شد. در میدان، اراده را ضعیف نکنید؛ در میدان نبرد، اراده را دچار ترس‌لزل نکنید؛ اگر یک طرف جنگ در میدان نبرد اراده‌اش سست شد، قطعاً شکست خواهد خورد. نگذارید اراده‌تان سست بشود، نگذارید تبلیغات دشمن و وسوسه‌های دشمن، در اراده و عزم راسخ شما ترس‌لزل ایجاد کند؛ این اراده مستحکم را نگه دارید؛ این ضامن پیروزی است.» «شما روایت کنید حقایق جامعه خودتان و کشور خودتان و انقلاب‌تان را. شما اگر روایت نکنید، دشمن روایت می‌کند؛ شما اگر انقلاب را روایت نکنید، دشمن روایت می‌کند.»

دشمن با ابزار جنگ روایت و بهره‌برداری وسیع از شبکه‌های اینترنتی و ماهواره‌ای در عرصه فکری و ذهنی برای تصاحب افکار عمومی و تحمیل القانات تولید محتوای رسانه‌ای می‌کند و به این ترتیب با روایت جعلی و دروغین، اما باورپذیر برای خود تولید قدرت می‌کند. در واقع، جنگ روایت‌ها قطع‌های مهم از جورچین دشمن در تصویر کلان جنگ نرم است.

به اعتقاد بسیاری، طراحی نظام سلطه امروز بر پایه جنگ هیبریدی با محوریت جنگ روایت‌ها به عنوان ابزار راهبردی جریان تحریف‌قرار گرفته و تحریف با هدف ناامیدسازی و سیاه‌نمایی از کارآمدی نظام اسلامی در افکار عمومی و قرار دادن مردم در مقابل نظام اسلامی عمل می‌کند که با هوشیاری و در نظر گرفتن اهمیت روایت‌گری در کشورمان، دشمن به اهداف شوم خود نخواهد رسید.

خط مقدم جنگ نرم

نگاهی به اهمیت تقابل روایت‌ها

سلاح کشتار تفکر

اما مسئله مهم این است که در دنیای امروز، که دولتمردان تأکید دارند جنگ، جنگ روایت‌هاست، دشمن هسته اصلی و مرکزی گفتمان نظام را نشانه گرفته است. امروز بر پایه رسانه و فضای مجازی، جمهوری اسلامی ایران در معرض جنگ ترکیبی و شناختی جبهه دشمن قرار گرفته که در این نبرد معاندان با مهارت رسانه‌ای در یک آرایش آفندی به نقاط ضعف و قوت حمله می‌کنند.

در این باره خلجی، عضو شورای اطلاع‌رسانی دولت تأکید می‌کند که امروز افکار عمومی نقطه تمرکز دشمن در جنگ رسانه‌ای است؛ چرا که اگر دشمن بتواند باورها و ادراک عمومی جامعه را دچار به هم ریختگی کند، در اهداف بعدی خود موفق خواهد بود. در این راستا نیز دشمن برای ضربه زدن به نظام، تمرکز اصلی خود را بر قابلیت رسانه گذاشته است.

بزنگاه‌ها

در سال‌های اخیر، معارضان نظام با استفاده از شبکه‌های فارسی‌زبان، به بستری برای ایجاد عملیات روانی در بزنگاه‌های حساس کشور تبدیل شده‌اند. دشمن سعی کرد در دی ماه ۱۳۹۶، آبان ۱۳۹۸ و اکنون شهریور ۱۴۰۱، با ایجاد عملیات روانی در کشور، برنامه‌های خود را در کشور پیاده و اجرا کند. دشمن دریافته است که در سه مرحله می‌تواند به‌راحتی از ایجاد عملیات روانی در کشور به نفع خود بهره‌برداری کند. در مرحله نخست در زمان وقوع حادثه‌ای، ابتدا عواطف را تحریک و بعد نسبت به آن موضوع در ذهن مخاطب شناخت ایجاد می‌کند و سپس رفتاری را که می‌خواهد از مخاطب پس می‌گیرد. بنابراین، در حال حاضر کشور درگیر جنگ شناختی است؛ یعنی اینکه دشمن جزء به جزء رفتار یک جامعه را می‌شناسد، آن را تحلیل می‌کند و نسبت به آن اهداف خود را پیش می‌برد.

اهمیت روایت اول

متأسفانه، در جامعه امروز ما بیشتر افراد، در بحث دشمن‌شناسی ضعیف هستند و این مسئله باعث می‌شود اعتراض به اغتشاش تبدیل شود. در کتاب «جنگ در شبکه‌های اجتماعی» آمده است، پیروز جنگ‌های آینده را توپ، تانک یا گلوله تعیین

نمی‌کند؛ بلکه برنده اصلی هر جنگ کسی است که روایت اول از یک اتفاق را دست بگیرد. در سند راهبردی پنتاگون در سال ۲۰۰۷ نیز نوشته شده بود، به دلیل بی‌نظمی‌هایی که در دنیای اینترنت و فضای مجازی اتفاق می‌افتد، برنده و کنترل‌کننده کسی است که بتواند روایت اول را داشته باشد. بنابراین، اگر روایت اول به دست دشمن بیفتد، در تحلیل خود هر آنچه بخواهد به خورد مخاطب می‌دهد. این در حالی است که در زمان وقوع اتفاقی، خبر اول به دست شبکه سعودی اینترنت‌نشال، بی‌بی‌سی و رسانه‌های معاند صهیونیستی است و آنها تا حد توان خود نسبت به وقوع یک اتفاق به خبرپراکنی و شایعه دست می‌زنند تا با ایجاد روایت‌های گوناگون، قدرت را به دست بگیرند.

از صدر اسلام تا به امروز

یکی از مسائلی مهمی که باید به آن توجه کرد، این است که جنگ روایت‌ها مربوط به عصر ارتباطات امروز نیست؛ بلکه از صدر اسلام این مسئله وجود داشته و امروز شکل ابزاری آن تغییر کرده است. برای نمونه، درباره شهادت حضرت علی (ع) نخستین خبری که منتشر شد، این بود که مگر علی نماز می‌خواند؟ این روایت اول از شهادت امیر مومنان بود که قطعاً پاک کردن آن و بیان روایت اصلی در آن زمان کار بسیار سختی بود یا اینکه اگر روز عاشورا تبیین و روشنگری نمی‌شد، بخش عمده‌ای از حقایق و فرهنگ عاشورا در کربلا باقی می‌ماند. بنابراین، یکی از جنگ‌های دیرینه دشمنان علیه نظام جمهوری اسلامی، جنگ روایت‌هاست و هدف اصلی دشمن در این جنگ، تغییر باورها، محاسبات، تصویرسازی غلط از گذشته و ناامیدی از آینده است. امروز دشمنان قسم خورده این انقلاب با ابزار رسانه و خبرسازی‌های جعلی و دروغین اذهان عمومی را بمباران خبری می‌کنند؛ به گونه‌ای که مردم دچار اشتباه شوند.

تقابل تعیین‌کننده

اهمیت این مسئله تا جایی است که هم‌نظر با نویسنده کتاب «جنگ در شبکه‌های اجتماعی» که در سال ۲۰۰۰ نوشته شده بود، چندی پیش یکی از پژوهشگران اندیشکده آمریکایی «رنند» به‌صراحت بیان کرد، در جنگ‌های دوره جدید، برنده کسی

نیست که تجهیزات نظامی دارد؛ بلکه کسی است که بهترین روایت را دارد و در عرصه نبرد رسانه‌ای و فرهنگی مخاطب خود را قانع می‌کند. در این راستا، حجت‌الاسلام محمدرسلول‌بهرامیان با اشاره به اینکه نظام سلطه از همه ظرفیت‌ها و امکانات خود در جنگ ترکیبی و شناختی برای ضربه زدن به نظام و انقلاب اسلامی بهره می‌برد، افزود: «یکی از عرصه‌های بسیار مهم در این جنگ بسیار حساس ناظر به بحث روایت‌هاست و اینکه اگر کسی در عرصه جنگ روایت‌ها مغلوب شود، عملاً قافیه را در جنگ نرم رسانه‌ای به طرف مقابل باخته است.»

روایت وارونه

مدرس سواد رسانه همچنین بیان داشت: «درواقع دشمن در قالب جریان تحریف می‌کوشد تا با وارونه جلوه دادن حقایق و قلب واقعیت‌ها روایت موردنظر خود را به مخاطب القا کند، کما اینکه امروزه خلاصه حرف بسیاری از اندیشکده‌های آمریکایی در بحث جنگ نرم و نبرد سایبری همین موضوع است.» وی افزود: «بی‌شک در چنین نبرد نفس‌گیر و سرنوشت‌سازی، تلاش در جهت تولید محتوا و چگونگی عرضه آن بسیار حائز اهمیت است و هنرمندی در زمینه تولید محتوای رسانه‌ای نشان می‌دهد چه کسی خواهد توانست در جنگ روایت‌ها به اقتناع‌سازی و جریان‌سازی افکار عمومی بپردازد و در این زمینه موفق باشد.»

کلام آخر

همواره جریان تحریف کوشیده است در جنگ نرم که بستر کلان‌تری از جنگ روایت‌هاست، با ناامید کردن جامعه از آینده انقلاب اسلامی، اهداف شوم خود را محقق کند. حال در این نبرد سخت، جدی و تمام‌عیار رسانه‌ای، شبکه‌های معاند به انتشار هدفمند اخبار دست می‌زنند و با سیاه‌نمایی و دروغ‌سازی سعی دارند نظام مقدس جمهوری اسلامی را زیر سؤال ببرند. در این مسیر نیز بیش از هر چیز سرمایه اجتماعی و اعتماد مردم به مسئولان نظام را نشانه گرفته‌اند. این در حالی است که رهبر معظم انقلاب با هوشمندی و حکمت بالای خویش در سال‌های اخیر، بر مسئله «جهاد تبیین» بیش از هر چیز تأکید کرده‌اند تا در جنگ روایت‌ها قافیه را به دشمن نبازیم.

علیرضا داودی، کارشناس رسانه و علوم شناختی در گفت‌وگو با صبح صادق

رسانه آفندی نیاز جنگ روایت‌ها است

گروه پرونده

صبح صادق

وجود رسانه‌های مرجع در کشور برای اطلاع‌رسانی و مدیریت افکار عمومی یکی از اصول غیر قابل‌کنمانی است که هیچ کارشناس و صاحب‌فکر و اندیشه آن ضرورت شکل‌گیری آن را در هر جامعه‌ای رد نمی‌کند، کشور ما نیز از این اصل مستثنی نیست و می‌توان گفت صدا و سیما اصلی‌ترین رسانه‌ای است که در این میان باید این نقش را بر عهده گرفته و باید ایجاد اعتماد عمومی مرجعیت رسانه‌ای را در دست بگیرد، برای بررسی بیشتر این مسئله با علیرضا داودی، کارشناس رسانه و علوم شناختی به گفت‌وگو نشستیم که مشروح آن را در ادامه می‌خوانید.

این کارشناس رسانه با طرح این پرسش که روایت به چه منظور تولید می‌شود، عنوان کرد: «برای اینکه بتوانند خط‌سیر تفصیلی از یک موضوع را که قرار است هم در رسانه حائز اهمیت باشد و هم در میدان قابلیت عملیات پیدا کند کنار هم بچینند، به تولید روایت دست می‌زنند.»

داودی در ادامه کارکرد روایت را بیان کرد و گفت: «کارکرد روایت این

است که رسانه‌ها با سوژه میدانی، اداره رسانه‌ای، پردازش رسانه‌ای، تحلیل میدانی، عکس رسانه‌ای و امتداد میدانی بتوانند این سیر را ایجاد کنند. کار روایت هم شرح و بسط دادن یک ماجرا به نفع سازه‌ای است که در هر رسانه مدنظر قرار می‌گیرد.»

به گفته داودی، رسانه در محیط یا افکاری که قصد عملیات دارد همه گزاره‌ها را یکجا در اختیار ندارد؛ پس ذهن مخاطب را نهایتاً در اختیار خود می‌گیرد، دال مرکزی را ارائه می‌کند و در نهایت مدل‌های مختلف، یعنی قرانت‌های متنوع را دریافت می‌کند. قرانت‌های متنوع باعث می‌شود که محیط بر اساس آن فضای مهندسی شده، یا تمرکز بیشتری داشته باشد یا دچار به هم‌ریختگی متکثر شود. وی در ادامه تأکید کرد: «مسئله مهم این است که در حال رسیدن از روایت‌ها به قرانت‌ها هستیم و این نقطه مرکزی یک رسانه در میزان قدرتش برای در اختیار داشتن افکار عمومی است.» وی توضیح داد: «دنیای امروز در نبردهای رسانه‌ای، دنیای مدل‌ها و اقدامات است. مدل‌ها و اقدامات اساساً بر مبنای دانش، روش، منش، بینش، نگرش کافی و واقعی نسبت به شناخت مخاطب، محیط، رقیب و نقش خود طراحی می‌شوند.» وی خاطر نشان کرد: «با این اوصاف رسانه ملی که مهم‌ترین رکن در عبور دادن انقلاب از جنگ روایت‌هاست.»

یک اتفاق و هزاران دروغ

جنگ تمام عیار ضد ایرانی با روایت‌سازی

گروه پرونده

صبح صادق

یکی از بزرگ‌ترین آثار انقلاب اسلامی ایران در بسدو پیروزی، تغییر نظام قدرت به سوی ارزش‌های دینی و شالوده‌افکنی ساختارهای مستقر آن بود. آنچه از سال ۱۳۵۷ به بعد اتفاق افتاد، به چالش کشیده شدن ساختار قدرت در ایران و البته جهان بود؛ از این رو طبیعی است که کشورهای مدعی قدرت به دنبال مقابله با این ساختارشکنی و شالوده‌افکنی باشند. بیش از چهاردهه که از عمر پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی می‌گذرد، ایران ما با انواع جنگ‌ها و تفرقه‌افکنی‌های دشمنان مواجه بوده؛ اما خم به ابرو نیاورده است.

اهمیت جهاد تبیین

برای تقابل با جنگ روایت‌ها، اولین کار ارائه روایت صحیح با زبان استدلالی، ساده و قابل فهم برای عموم است. متأسفانه امروز در مقابل غول رسانه‌های ضدانقلاب و اربابان استعمارگران، عملکرد رسانه‌های جبهه انقلاب قابل انتقاد است؛ در حالی که پیشتر رهبر فرزانه انقلاب جهاد تبیین را از مهم‌ترین جهادها برشمرده بودند و رسالت نیروهای وفادار به انقلاب را در امر تبیین حقایق جامعه بسیار سنگین معرفی کرده بودند. ایشان در پایان مراسم اربعین حسینی سال ۱۴۰۰ تأکید کردند: «شما جوانان عزیز و دانشجویان عزیز که به معنای واقعی کلمه میوه دل ملت و امید آینده این کشورید، به مسئله «تبیین» اهتیت بدهید. خیلی از حقایق هست که باید تبیین بشود. در قبال این حرکت گمراه‌کننده‌ای که از صد طرف به سمت ملت ایران سرازیر است و تأثیرگذاری بر افکار عمومی که یکی از هدف‌های بزرگ دشمنان ایران و اسلام و انقلاب اسلامی است و دچار ابهام نگه‌داشتن افکار و رها کردن اذهان مردم و به خصوص جوان‌ها، «حرکت تبیین» خنثی‌کننده این توطئه دشمن و این حرکت دشمن است. هرکدام از شما به‌عنوان یک وظیفه، مثل یک چراغی، مثل یک نوری پیرامون خودتان را روشن کنید.»

هدف دشمن؛ سلب اعتماد جامعه

معاندان در آن‌سوی مرزها، نیک می‌دانند که جمهوری اسلامی ایران به منزله یک‌نظام سیاسی، تنها زمانی می‌تواند ساختارشکن و شالوده‌افکن به حیات خود ادامه دهد که از سرشستی انقلابی برخوردار باشد. تاریخ سیاسی ایران و جهان گواه این است که حکومت‌ها از نظر اقتصادی و نظامی هر اندازه قدرتمند باشند، بدون پشتوانه مردمی، روزی زمین خواهند خورد و به حیات خود پایان

خواهند بخشید. این قضیه کلی در تاریخ، سبب شده است تا جریان‌های انحرافی یا استعماری اگر امکان براندازی حکومت‌های معارض را در کوتاه‌مدت و به‌واسطه قدرت نظامی نداشته باشند، طرحی میان‌مدت یا برنام‌های بلندمدت بریزند که به واسطه آن بتوانند اعتماد جامعه را از آن نظام سیاسی سلب کنند و از این رهگذر کمر آن حکومت را بشکنند.

جوړچین جنگ نرم

در دنیای قدرتمند ارتباطات امروز، رسانه‌های معاند از ابزار جنگ روایت‌به‌خوبی بهره جسته‌اند. آنها در شبکه‌های ماهواره‌ای و فضای مجازی، از هر وسیله‌ای برای تصاحب فکر و ذهن مخاطب استفاده می‌کنند تا بتوانند در این فضا ایدئولوژی و اهداف خود را از طریق تولید محتوای رسانه‌ای به جامعه هدف خود القا کنند؛ در همین راستا با ساخت روایت‌های جعلی و دروغین که به‌مرور زمان باورپذیر شده‌اند، برای خود تولید قدرت می‌کنند؛ به‌عبارت‌دیگر جنگ روایت‌ها قطعه‌ای از جوړچین جنگ نرم است. دشمنان جمهوری اسلامی ایران به‌وسیله این ابزار قدرتمند، سرمایه اجتماعی و البته قدرت نرم نظام اسلامی را نشانه گرفته‌اند تا با نفوذ، روایت‌های جعلی و موازی از یک واقعه و تعمیم ناکارآمدی از جزء به کل نظام، به خیال خام خود از سرمایه‌های اجتماعی نظام جمهوری اسلامی ایران بکاهند.

۱۷ هزار روایت جعلی

در اقدامی مشابه سال ۱۳۸۸ و سودای انقلاب مخملی در ایران، پس از اعلام خبر فوت مهسا امینی شاهد ناآرامی بودیم. در این گزارش فرصت پرداختن به اقدام برخی سلبریتی‌ها در دامن زدن به وقایع اخیر و حمایت باییدن و ترامپ از آنها را نداریم؛ اما این مسئله را بررسی می‌کنیم که چگونه رسانه‌های معاند از این جریان روایت‌های موازی و بعضاً جعلی ساختند؟ در این راستا، خبرگزاری فارس خبری را منتشر کرد که نتیجه‌ای جز رسوایی رسانه‌های فارسی‌زبان نداشت. عملکرد پنج رسانه بی‌بی‌سی فارسی وابسته به دولت انگلیس، ایران اینترنشنال وابسته به دولت سعودی، صدای آمریکا و رادیو فردا وابسته به دولت آمریکا، من و تو وابسته به جریان بهائیت و صفحات مجازی آنها نشان می‌دهد، این رسانه‌ها طی ۲۵ روز (۲۳ شهریور تا ۱۶ مهر) ۱۷۳۱۲ دروغ درباره حوادث اخیر ایران منتشر کرده‌اند. این آمار بیان‌کننده این است که در بستر شبکه‌های تلویزیونی و فضای مجازی رسانه‌های معاند به‌راحتی با خبر فوت مهسا امینی و اغتشاشات پس از آن، به ساخت بیش از ۱۷ هزار روایت موازی و جعلی دست زده‌اند؛ اما چگونه؟

مسیر دشمن در ساخت روایت

۱- ایجاد حساسیت

بدیهی است نخستین قدم دشمن در برابر ایران قدرتمند که بیش از ۴۰ سال در برابر سخت‌ترین تحریم‌ها مقاومت کرده، این است که با تحریک دغدغه‌های یک جامعه، آنها را به حساسیت تبدیل کند. به این معنا که یک دغدغه را به تیر اول ذهنی افراد مبدل کرده و سپس این حساسیت را در راستای افراد نیازها و اهداف خود جهت‌دهی می‌کند. در جریان اخیر، رسانه‌های معاند از چندی پیش با پخش تصاویر و فیلم‌هایی غیر واقعی از نحوه برخورد گشت ارشاد با متخلفان، در اذهان عمومی حساسیت ایجاد کرد و با فوت مهسا امینی، این حساسیت را به اوج رساند.

۲- تشدید احساسات

پس از آنکه جامعه نسبت به موضوعی حساسیت پیدا کرد، آن وقت نوبت به مرحله دوم، یعنی تشدید احساسات می‌رسد. جامعه باید متقاعد شود که حقوقش پایمال شده و جریان حاکم به‌هیچ‌وجه اصلاح‌پذیر نیست و از صدر تا ذیل آن در این فساد دست دارند. مردم باید به این نتیجه برسند که باید علیه حکومت اقدام عملی کرد. حالا موقع دمیدن در بوق شایعات است. شایعاتی که هر قدر دروغ‌تر باشند، برای جامعه باورپذیرترند. در مورد شایعات، دشمن روی نقاطی دست می‌گذارد که جامعه نسبت به آنها اطلاعات کمتری دارد. در حادثه اخیر نیز پس از آنکه جامعه به‌شدت نسبت به فوت مهسا امینی حساس شد، رسانه‌های فارسی‌زبان مسئله حقوق و آزادی زنان را پیش کشیدند و در روایت فوت مهسا امینی به ساخت شایعه دست زدند یا در سطح گسترده دروغ‌پراکنی کردند؛ حتی پدر وی نیز سابقه بیماری دخترش را که با تأیید پزشکی قانونی دلیل فوتش نیز بود، به‌کلی کتمان کرد و از آب گل‌آلود این کتمان بزرگ، رسانه‌های معاند به نفع خود ماهی گرفتند.

۳- تخریب شخصیت‌ها

پس از اینکه جامعه به سمت شک و بی‌اعتمادی رفت، سومین قدم از پروژه اعتمادسوزی، تخریب شخصیت‌های ارزشمند و موجه در رأس و بدنه حکومت است که از راه‌های گوناگونی انجام می‌شود. گاه مفاسد به‌صورت مستقیم و با واسطه به آنها نسبت داده می‌شود و آنها را در این مسئله ذی‌نفع اعلام می‌کنند و گاه شخصیت‌ها را در مسیری به جز فساد تخریب می‌کنند؛ برای نمونه می‌گویند فلانی انسان خوبی است؛ اما نتوان مدیریت ندارد. اوج این مرحله در شعار اغتشاشگران هویدا بود که لیدرهای آموزش دیده جریان اعتراضات مردمی را با شعارهای

ساختارشکنانه علیه مسئولان نظام هدایت می‌کردند، با این هدف که از اعتبار افراد تأثیرگذار در نظام بکاهند و بی‌اعتمادی را در کشور رواج دهند.

۴- برجسته‌سازی

گام چهارم از این فرآیند برجسته‌سازی نمونه‌های مختلف است. در روزهای نخست جریان معاند سعی کرد فوت مهسا امینی را به فوت ندا آقا سلطان تشبیه کند و در این راه از هیچ تلاشی فروگذار نکرد، اما چون ناموفق بود نمونه‌های دیگری همچون سقوط «سارینا اسماعیل‌زاده» از ارتفاع یا فوت «اسرا پناهی» به دلیل بیماری را به این اغتشاشات ربط داد تا بتواند در روزهایی که فضای کشور به سمت آرامش رفته، از این اتفاقات به نفع خود بهره ببرد.

چهار مرحله دشمن در رابطه با یک واقعه برای ساخت روایت‌های موازی، نشان می‌دهد، تمام امکانات نظامی و اقتصادی در یک حکومت، حکم سخت‌افزاری را دارند که جز با نرم‌افزار اعتماد عمومی مردم کارایی ندارند.

خنثی کردن جمعیات

همچنین رهبر فرزانه انقلاب خطاب به جوانان در دیدار با خانواده شهدای سلامت در آذرماه سال ۱۴۰۰ فرمودند: «شماروایت کنبد حقایق جامعه خودتان و کشور خودتان و انقلاب‌تان را. شما اگر روایت نکنید، دشمن روایت می‌کند؛ شما اگر انقلاب را روایت نکنید، دشمن روایت می‌کند؛ شما اگر حادثه دفاع مقدّس را روایت نکنید، دشمن روایت می‌کند، هر جور دلش می‌خواهد؛ توجیه می‌کند، دروغ می‌گوید آن هم ۱۸۰ درجه خلاف واقع؛ جای ظالم و مظلوم را عوض می‌کند.» این جملات اهمیت تبیین، آگاهی و شناخت در جنگ روایت‌ها را به ما گوشزد می‌کند. همچنین افزایش سواد رسانه‌ای یکی از مسائل مهم امروز در کشور ماست؛ چرا که این دانش با تبیین به دست می‌آید و شاید بتوان گفت یکی از گام‌های اساسی برای تحقق جهاد تبیین که رهبر معظم انقلاب بر آن تأکید دارند، موضوع سواد رسانه‌ای است.

بهره‌برداری سیاسی از یک واقعه

از این منظر دکتر وحید آقا محسنی، کارشناس مدیریت رسانه و پژوهشگر ارشد رسانه در گفت‌وگویی و در پاسخ به این پرسش که ساخت روایت‌های موازی از یک جریان چه پیامدهایی برای کشور ما خواهد داشت، گفت: «عوامل گوناگونی در گزارش رسانه‌ها مؤثر است که از جمله آن می‌توان سیستم سیاسی کشوری که رسانه در آن قرار دارد و مالکیت رسانه را نام برد. در دانش جامعه‌شناسی «اعتراضات» به‌عنوان

یک محرک قوی برای تغییرات اجتماعی و سیاسی شناخته می‌شود و در این میان کار رسانه، مخالفت یا موافقت با این اعتراضات است. رسانه‌های معاند با توجه به این ساختار، وارد فضاهایی از این دست می‌شوند و از آن به سود خود بهره می‌برند. دلایل اعتراضات متفاوت است، به‌عنوان‌مثال در شرایط کنونی، رنگ و بوی اقتصادی و معیشتی دارد. موضوع امنیتی کردن این گلايه‌ها و چارچوب‌بندی که رسانه‌ها از این اعتراضات ارائه می‌دهند، به سیاست‌گذاری رسانه‌ها مرتبط است. یکی از ترفندهای پرکاربرد رسانه‌های بیگانه این است که به مخاطب القا کنند سیاست‌های معیشتی حاکمیت موجب به خطر افتادن معیشت شده‌است؛ مانند اینکه عنوان می‌کنند سیاست‌های اشتباهی در کشور وجود دارد که موجب تحریم ایران و تکنای اقتصادی و معیشتی مردم شده است؛ بنابراین جهت‌دهی به ذهن مخاطب از یک موضوع ساده معیشتی آغاز می‌شود و به سمت موضوعات امنیتی کشانده می‌شود تا در زمان مناسب، از اعتراضات و مطالبه‌گری‌های مردم، بهره‌برداری سیاسی صورت بگیرد.»

جان کلام

در دنیای امروز، جنگ اصلی جنگ روایت‌هاست تا روایت مورد اعتماد جامعه خدشه‌دار شود. در این میان، کارشناسان معتقدند، فضای فعلی یک جنگ هیبریدی یا ترکیبی از جنگ‌های متعارف، غیرمتعارف، سایبری و عملیات روانی است. کار رسانه‌ها جهاد تبیین مدنظر رهبر معظم انقلاب است و موضوع مهم اینکه باید آن را به شکل یک بسته کامل دید و تنها به معنای یک دستورالعمل نیست. در این میان، بسیاری از افرادی که تخصصی در حوزه تبیین ندارند، باید سکوت کنند. برای نمونه، برخی از سلبریتی‌ها و افسراد برجسته، فقط می‌خواهند در این‌باره نظری داشته باشند؛ اما ناخودآگاه در زمین دشمن بازی می‌کنند. باید توجه داشت در بیشتر اوقات، سکوت رسانه‌ها نتیجه خوبی ندارد. در بحران‌های اجتماعی و سیاسی که در گذشته رخ داد، سکوت رسانه‌های رسمی را شاهد بودیم. این خلأ که در اطلاع‌رسانی ایجاد شده است، در فضای مجازی یا رسانه‌های فارسی‌زبان بیگانه پر می‌شود و چگونگی اقناع مخاطب بر اساس تفسیر رسانه موردنظر است. در چنین شرایطی رسانه داخلی ناچار است واکنش نشان دهد و تلاش کند مخاطب را نسبت به خبری که از منابع نادرست دریافت کرده است؛ آگاه کند. در بیشتر مواقع این تلاش بسیار سخت و گاهی نافرجام است، چرا که مخاطب به‌سمت روایت اول گرایش پیدا می‌کند؛ بنابراین رسانه‌های داخلی باید رویکرد خود را نسبت به پوشش اخبار تغییر دهند.

مورد اعتماد بخش زیادی از مردم ما محسوب می‌شود و از این جهت مردم نیز مطالبات زیادی از رسانه خود دارند، اما باید برای تقویت آن و همچنین بازگرداندن اعتماد عمومی به همان دسته از افرادی که اعتماد خود را به رسانه کشور خود از دست داده‌اند، علاوه بر اهتمام برای بهبود عملکرد رسانه ملی و اصلاح مشکلات، سواد رسانه‌ای عمومی مردم، اصحاب رسانه و مسئولان را نیز افزایش داد تا نه تنها در درک درست مردم از اخبار و عملکرد رسانه، بلکه با افزایش درک درست اصحاب رسانه و مسئولان از آنچه باید باشد، به افزایش اعتماد عمومی در جامعه کمک کرد.

اینکه دشمن سناریویی بچیند و ما هم در زمین آنها بازی نکنیم و به دنبال توبی که آنها پرتاب کرده‌اند، بدویم؛ ناشی از ضعف سواد رسانه‌ای در اصحاب رسانه ماست، که لازم است در این زمینه آموزش‌های کافی ببینند تا دچار چنین خطاهای شناختی و عملکردی نشوند. و نکته دیگر مسلماً ضعف‌های رسانه‌ای ماست؛ لازم است با به‌روزرسانی سیستم و تزریق تفکرات جدید و خلاقانه به اصلاح آنها پرداخت تا مجدداً بتوان با تکیه بر اعتماد عمومی، رسانه‌ای خود را ارتقا دهد. بنابراین هرچند رسانه ملی اکنون نیز رسانه

است که توسط مردم می‌توان آن کشور را فتح کرد؛ رسانه‌های معاند اهداف خود را در قالب مطالبه عمومی و به‌حق مردم به وسیله افرادی هم‌زبان مطرح می‌کنند تا سخنان خود را باورپذیرتر کنند، درحالی که مردم به این آگاهی رسیده‌اند که دایگانی مهربان‌تر از مادر یافته‌اند. بنابراین راهبرد استفاده از رسانه برای نفوذ در یک کشور، اساسی‌ترین راهبرد دشمنان در جنگ سرد است، که می‌تواند مقدمات جنگ گرم و مسلحانه را فراهم کند کما اینکه در ایام اغتشاشات خیابانی شاهد آن بودیم. نکته دیگر، بازی نکردن در زمین دشمن است.

و رسانه‌های خارج از مرز بودیم که به هر وسیله‌ای کوشیدند رسانه ملی را رسانه‌ای غیرقابل اعتماد جلوه دهند و برای این کار از هیچ کوشش و حتی تخریب چهره تک‌تک خبرنگارانی که افرادی موثر در رسانه ملی هستند، فروگذار نکردند. برای هر یک، سناریوهای تخریبی جداگانه چیدند چرا که به خوبی می‌دانستند اگر مردم نسبت به رسانه ملی کشور خود بی‌اعتماد شوند و صدا و سیما یک کشور مرجعیت خود را برای مردمش از دست بدهد، مردم درآغوش دشمنان و گوش به فرمان آنها خواهند بود و این نقطه آغاز حمله گسترده به یک کشور از طریق مرزهای رسانه‌ای

لیلا وصالی

معاون آموزش انجمن سواد رسانه‌ای ایران

آنچه در مورد صداوسیما به عنوان نخستین و مهم‌ترین رسانه رسمی کشور اهمیت دارد، اعتمادسازی برای مخاطبان است. در این زمینه چند موضوع از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است که در این میان می‌توان به عملکرد صداوسیما و همچنین جنگ رسانه‌ای دشمنان اشاره کرد. در سال‌های اخیر شاهد جنگ رسانه‌ای دشمن

نقشه دشمن

تخریب اعتماد به رسانه ملی

صداق

هفته نامه

سیاسی، فرهنگی و اجتماعی

صاحب امتیاز

معاونت سیاسی نمایندگی ولی فقیه در سپاه

مدیرمسئول: عبدالله جوانی

سرمدیر: علی حیدری

شورای سیاست گذاری:

علی قاسمی، سیامک باقری، سعیداللزاعی،

عزیز غضنفری، فرهاد مهلوی، مهدی سعیدی،

فتح‌الله پریشان، احد کریم خانی، حسین عبداللهی فر

دبیر تحریریه: سید فخرالدین موسوی

مدیر فنی: محمد صالح نادری

نگارش و ویرایش: محبوبه حاجی آقای

صفحه‌آرا: علی اکبر هدایتی

عکاس: حامد گودرزی

ناظر چاپ: سعید قاسمی

چاپ: مرکز چاپ سپاه: ۳۸۵۲۲۴۴۶ (۰۲۱)

تلفن: ۱۱۰ و ۱۰۰ و ۷۷۴۶۰۱۰۰ (۰۲۱)

ssweekly.ir

@ssweekly

info@ssweekly.ir

نمابر: ۷۷۴۸۸۴۲۶

سامانه پیامک: ۳۳۰۰۹۹۰۰۳۳

شماره ۱۰۶۶ | دوشنبه ۲ آبان ۱۴۰۱

صبحانه

در میان گلزار

اگر کسی از دیگری به نیکی یاد کند، آن خیر و نیکی به وی باز می‌گردد. این بدان مآند که کسی اطراف خانه خود گلزار برپا کند. پس هر بار نظر کند، گل و گلزار ببیند و دائماً در بهشت باشد و چون از یکی بد گفت، آن کس در نظر او مبغوض شد و چون از او یاد کند و خیال او پیش آید، چنان است که مار یا کژدم یا خار و خاشاک در نظر او آید. پس اکنون که می‌توانی در باغ و گلزار باش!

مولانا

صادقانه

حقوق مؤمن

امام رضا(ع) فرمودند: از جمله حقوق مؤمن بر مؤمن، این است که در دل، او را دوست بدارد، با ثروت خود به او کمک برساند، او را در برابر کسی که به وی ستم کند، یاری دهد، اگر مسلمانان غنیمت و خراجی داشتند و او غایب بود، سهم او را برایش بگیرد، هر گاه در گذشت، تأقیرش او را تشییع کند، به او ستم نکند، با او دغلی نکند، به او خیانت نکند، او را او نگذارد، از او غیبت نکند، دروغ‌گوش شمارد...
قصه حقوق مؤمنین، ص ۳۵، ح ۴۵

تلخند

پلیس فرانسه معترضان به افزایش بهای حامل‌های انرژی را سرکوب می‌کند. کارتونیست: ناجی بناجی/ مراکش

داستان

آرامش

همسایه جدیدمان از فرادنبال شکایت می‌افتاد و باید خود را آماده توضیح دادن و رفت آمد به کالتری می‌کردم.

رادیوی کوچکم را برداشتم و آرام به حیاط رفتم. نور ضعیف بالای سرم را روشن کردم. هوا سرد بود، اما آن قدر در خودم سوخته بودم که چیزی از سرما نمی‌فهمیدم. همین که رادیو را روشن کردم، دو سه ضربه آرام به در خورد. منتظر کسی نبودم. با اکراه بلند شدم و در را باز کردم. از خجالت سرم را پایین انداختم. آقای کریمی به همراه خانمش بودند.

خواهر نگران نشو! والا ایسن چند وقته که این شلوغیا شده، تازه فهمیدیم چقدر شما حق به گردن ما دارید، به وقت ناراحت نباشید، آقا مجتبی همه چیزش برای ما برکت... خدا حفظشون کنه، خدا په عقلی به این جوونا بده بفهمن برای این مملکت چه زحمتایی کشیده شده...

از پنجره مجتبی را نگاه کردم، چقدر آرام خوابیده بود. خدا را شکر کردم. نفس راحتی کشیدم. نسیم خنکی وزید و آرامش تا ته قلبم نفوذ کرد.

مجتبی ساخته بودم، تا هر زمان هم که نیاز بود می‌ساختم. آمده بودم که با بد و خویش بسازم. قرار نبود درجا بزَنَم. نگرانی ام بچه‌ها بودند. از اینکه پدرشان جانباز اعصاب و روان است، اعتراضی نداشتند، افتخارشان بود، اما می‌دیدم هربار از این اتفاق‌ها چقدر سرخورده می‌شوند. سخت بود که پسر و دخترم دکتر باشند و نتوانند درد پدرشان را دوا کنند.

این را بارها از زبان دیگران شنیده بودیم؛ اما دیگران از جانباز مغز و اعصاب اسمی شنیده بودند واز یک ثانیه‌اش هم خبر نداشتند. از اینکه هیچ شبی خواب آرام نداشته باشی، از گردش و مسافرت کمترین بهره را ببری و ماه‌ها رنگ بازار را نبینی! اینها هم ناراحت نمی‌کرد. مجتبی درد دیگری داشت، همین که آرام‌بخش اثر می‌کرد و مدام با خودش زمزمه می‌کرد که ای کاش مثل رفقای شهیدش رفته بود و کسی را نمی‌آورد. این حالت مظلومانه دلم را به درد می‌آورد. داروهای مجتبی را دادم تا زودتر بخوابد. بیدار ماندن و گریه و بی‌تابی حالش را بدتر می‌کرد. دلم می‌خواست امشب یک‌دل سیر گریه کنم. لابد

نقیسه محمدی

دبیر گروه جوان

رفتم جلو، دستش را گرفتم و محکم کشیدم. نیروی فوق‌العاده‌ای که آن لحظه در وجودم جمع شده بود، مجتبی را از یقه مرد همسایه جدا کرد و به دنبالم کشاند. به هر جان‌کنندگی بود، انداختمش داخل خانه و در را بستم. وقت برای عذرخواهی نبود. داروهایش که اثر می‌کرد، می‌رفتم و از دل‌شان در می‌آوردم. غصه عذرخواهی چیزی نبود که ذهنم را مشغول کند، فکر اینکه دویساره برای همسایه‌ها یا بچه‌ها توضیح بدهم چه اتفاقی افتاده، غصه‌دارم می‌کرد. چقدر باید این قصه طولانی را برای همه شرح می‌دادم؟ چقدر باید همه را توجیه می‌کردم که گاهی کنترل داروخوردن و بیرون رفتن مجتبی از دستم خارج می‌شود؟ اصلاً چه کسی دوست دارد داستان زندگی اش نقل محافل مردم بشود؟ فکر خودم نبودم. ۲۴ سال با موج‌گرفنگی

کتیبه سبز

خوی حسین و وجه حسن...

به مناسبت تولد عبدالعظیم حسینی

آن کس که راه پوی حریم کریم شد از جان غلام حضرت عبدالعظیم شد دارای حرمت است به چشم جهانیان آن کس که زائر حرم این کریم شد باید سلام و عرض ادب کرد با خلوص بر حضرتش که وارث خلق عظیم شد وارد هر آن که گشت در این بارگاه قدس محوصفای این حرم و این حریم شد بی‌بهره نیست از کرم ذات کبریا آن عاشقی که بر سر کوشش مقیم شد بس مرده دل که زنده ز الطاف کردگار زین بارگاه اطهر و رضوان شمیم شد دارد به پیش پای دل خود چراغ راه آن کس که رهسپار به مستقیم شد خوی حسین و وجه حسن داشت، زین سبب مشهور خاص و عام به عبدالعظیم شد طبعش روان از چشمه فیاض مهر اوست «خاتم» اگر که صاحب طبع سلیم شد

محسن خیاطان

کشکیات

نمکدان‌شکنان

اگر چه بار خود را خوب بستی ولی دائم پی آشوب هستی نمک خوردی دولهی! نوش جونت! شکر خوردی نمکدان را شکستی!

محمد عظامی

حال ما خوب است، باور کن تو حالت خوب نیست اعتراضی هم اگر داریم با آشوب نیست گر گمان کردی که با اینها عوض گردد رژیم ساقی خود را عوض کن جنس تو مرغوب نیست

محمد صبوریان

نخود بودی همیشه توی هر آش سیاست، فتنه و آشوب و پر خاش سلبریتی شدی با پول مردم افلا فکر مردم بودی ای کاش!

مرضیه قاسمعلی

با گفتن یک لطفه آغاز شدم چون غنچه به خندوانه من باز شدم پول آمد و زد خوشی به زیر دلم و سر دسته لشکر بر انداز شدم

حسن اویسی

دیدم چقدر لذت معروفیت خراست! شهرت‌سوار اگر زنده حرف، پنجر است اما شما کجا و سیاست؟ رها کنیدا تبلیغ بانک و خامه و بیخچال بهتر است

محمد عظامی

غیر رسمی

شایستگی رهبری

من نسبت به حضرت امام خمینی (ره) روی باز داشتم و مسائل را بی‌پرده با ایشان مطرح می‌کردم. یک روز که خصوصی خدمت معظم‌له رسیده بودم، بی‌پرده در مورد قائم مقامی رهبری و مشکلاتی که احتمالاً پیدا می‌شود، صحبت کردم.

حضرت امام در آن جلسه به من فرمود:

«شما در بن‌بست نخواهید بود، آقای خامنه‌ای در میان شما هست. چرا خودتان نمی‌دانید؟» این جلسه مربوط به اواخر عمر حضرت امام خمینی (ره) است. در همان روزها امام برای رهبر معظم انقلاب، کلمه برادر را به کار می‌بردند. قطعاً این تعبیر بی‌معنا نبود. ما آن روزها از این تعبیرات به موضوع رهبری آیت‌الله خامنه‌ای منتقل نشدیم. اما گفته‌های امام خمینی (ره) نشانگر این است که معظم‌له، آیت‌الله خامنه‌ای را شایسته این کار می‌دانستند. چنانچه به حاج احمد آقا فرموده بودند: «الحق ایشان شایستگی رهبری را دارند.»

حجت‌الاسلام والمسلمین مرحوم اکبر هاشمی رفسنجانی

حسن ختام

شما هرس‌مان کنید

حسن نوروزی

نویسنده

سخن از عاشقی است؛ از شکفتن لاله‌های به خون نشسته، از پرواز با بال شقایق، در حریم دشت‌های آلاله، از غریبانه نشستن در معبد عاشقی و انتظار کشیدن برای بازتاب نوری به وسعت آگاهی همه انسان‌ها، به عمق «و علم آدم اسماء کلها».

سخن از عاشقی است؛ از عاشقی که بسال و پرش شکسته، از پرواز جا مانده، در شاخه‌های خشک و بی‌برگ درختان در پاییزی غمین به امید اعجاز عشق، پروانه‌وار به امید جمال یار می‌سوزد، تا گره از کار دل باز کند و تا چشم احساسش از عشق یار بینا شود.

آقا جانم یا صاحب‌الزمان (عج)! ما دوست داریم که این چنین عاشقی کنیم. دوست داریم که برای شما جان فدا کنیم. ببخش اگر خواستن مان رنگ و بویی ندارد. ببخش اگر خواستن مان تنها صداست و عملی ندارد. ای باغبان زندگی، در اوج پاییزیم، شما هرس‌مان کنید

فرهنگیاران سپاه

کتابخانه

یازدهمین کنکره

موضوعات فراخوان

- ۱ - جهاد تبیین در موضوعات مختلف دفاع از انقلاب اسلامی
- ۲ - خورشید ولایت
- ۳ - امر به معروف و نهی از منکر
- ۴ - عفاف و حجاب
- ۵ - شعر طنز در موضوعات مختلف فرهنگی، سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و ...

ویژه

کارکنان شاغل در سپاه اعم از عضویت های نظامی، کارمند، بسیجی ویژه، خرید خدمت و سربازان و قلیفه، خانواده های کارکنان و وابستگان (مسر و فرزندان) و وابستگان سپاه

آخرین مهلت ارسال شعر: ۳۰ آبان ۱۴۰۱

زمان: دی ماه سال ۱۴۰۱

نحوه ارسال اشعار:

کارکنان شاغل، از طریق روابط عمومی و تبلیغات رده های سپاه وابستگان سپاه، خانواده های کارکنان و وابستگان (مسر و فرزندان)، از طریق سایت شمیم، فرهنگیاران

جهت کسب اطلاعات بیشتر به سایت فرهنگیاران (farhangyaran.com) و شمیم خانواده (shamiim.ir) مراجعه نمایید